

เอกสารวิชาการ

รูปแบบในการสร้างเครือข่ายป้องกันภัยชี้นำในชุมชน
กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา
จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง

รุ่นที่ ๑๒๔

กลุ่มที่ ๓

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔
ปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๗

เรื่อง รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่ม
เยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี)
ชื่อผู้วิจัย นักศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔ กลุ่มที่ ๓
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร. สุธรรม เชื้อประกอบกิจ
ผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ พันตรีธวัชชัย รัตนจันทร์

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารทางวิชาการ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

พลตรี
(ชุตตรา เสริมสุข)
ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ
พันเอก
(กฤษกมล ธรรมานุกุล)
ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ
ศาสตราจารย์ร้อยตำรวจเอก ดร.
(สุธรรม เชื้อประกอบกิจ)
รองคณบดี ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการคณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.
(พิชาน พันทอง)
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
(นักรบ ระวีการณ)
ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

เรื่อง รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษา
กลุ่มเยาวชน อำเภอดำรงวิทยะกา จังหวัดกาญจนบุรี)

ชื่อผู้วิจัย นักศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔ กลุ่มที่ ๓

เอกสารวิชาการ เรื่อง รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอดำรงวิทยะกา จังหวัดกาญจนบุรี) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ และเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายของเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน อำเภอดำรงวิทยะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือ กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒- ๒๐ ปี ตามคำนิยาม “เยาวชน” ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) และกลุ่มผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน วิธีการดำเนินการวิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการศึกษาปัญหาการวิจัย ค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนสำรวจพื้นที่ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบวิธีการสุ่มตัวเองแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการลงพื้นที่สำหรับการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งประเด็นศึกษา ๓ มิติ คือ (๑) มิติทางกฎหมาย กรณีศึกษาเยาวชนกับความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติต่อภัยไข้ (๒) มิติครอบครัว กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการป้องกันภัยไข้ในกลุ่มเยาวชน และ (๓) มิติสังคม กรณีศึกษาการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแนวทางของกลุ่มเยาวชนต่อการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน

จากผลการศึกษาทั้ง ๓ มิติ พบว่า ข้อค้นพบที่สำคัญและมีลักษณะร่วมกันทั้ง ๓ ประการ คือ ๑) การสร้างความความตระหนักให้เกิดขึ้นกับเยาวชน (Awareness) โดยส่งเสริมการสร้างความรู้ ความ เข้าใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ภัยไข้ไข้ ที่จะส่งผลกระทบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ชุมชน และปัญหาต่อความมั่นคงของประเทศไทย ผ่านกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๒) การมีส่วนร่วม ทั้งกระบวนการ (Collaboration) โดยทุกภาคส่วนต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วม ในการ กำหนดแนวทางในระดับครอบครัวซึ่งเป็นฐานรากของความมั่นคงที่สำคัญ และในระดับภาครัฐ เช่น กระทรวงศึกษาควรเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างกระบวนการที่หลากหลายที่ส่งเสริมความเข้มแข็ง การสังเคราะห์ การตกผลึกความคิดได้อย่างสร้างสรรค์ (คิดเป็น-ทำเป็น-แก้ปัญหาเป็น) รวมไปถึงแหล่งทุนในชุมชนควรส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนรวม มีพลังร่วมกันทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาด้วยประสบการณ์ตรง ๓) การสร้างเครือข่ายเยาวชน (Cooperative Network) โดยเริ่มจากกลุ่มเครือข่ายเยาวชนเล็กๆ ระดับชุมชนท้องถิ่นแล้วขยายไปสู่ระดับจังหวัด รวมทั้งเครือข่ายความมือจากองค์กรภาคีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้าง ความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ถือว่าเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญในการบ่มเพาะต้นกล้า “เยาวชน” สู่อการเติบโตอย่างงดงามในโลกอนาคตต่อไปอย่างยั่งยืนมั่นคง ตลอดไป เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

Abstract

Title The Prevention model of Money Mule accounts in the community (Case study of The Children and Youth group, ThaMaka District, Kanchanaburi Province)

Author Learner of Institute of Security Psychology, Class 124, Group 3

The Academic paper represents the Prevention model of Money Mule accounts in the community (Case study of The Children and Youth group, Tha Maka District, Kanchanaburi Province). The purpose of this paper serves as studying, understanding and attitude leaning over the Children and Youth group in order to the prevention of deceiving of the mule account in the community, Tha Maka District, Kanchanaburi Province. The target group studied was youth aged between 12 to 20 years according to the definition of “youth” by the United Nations and representatives from youth-related agencies.

The research methodology used quantitative and qualitative research methods from the study of the research problem, review of literature and related research, and the field area survey. Selection of information providers is conducted by the Purposive Sampling. The Data were collected from questionnaires together with the field visits to enhance the awareness of Collaboration, Cooperation networking toward the awareness of mule accounts fraudulent. In this Academic paper, we have focused on the sustainable development of 3 dimensions : (1) Legal dimension : Case study of youth and their knowledge, understanding and attitudes towards mule accounts (2) Family dimension : Case study of family participation in preventing mule accounts (3) Social dimension : Case study of Youth networking to develop guidelines to combat with fraudulent mule accounts Facts finding from the study in all three dimensions, we found the important of three common characteristics as follows : (1) Awareness creating among the youth by promoting the creation of knowledge and understanding continuously about lifelong learning against new threats such as mule accounts that will affect themselves, their families, their communities and national security. This awareness is driven through interesting activities to create awareness, exchange knowledge and lead to behavioral changes. (2) The collaboration of whole process, where all relevant sectors encourage youth an opportunity to participate in setting guidelines at the family level, which is the foundation of vital stability. In regard of the government level, for example, the Ministry of Education should give opportunities for youth to create variety of method that could promote strength, synthesis, and crystallization of creative thought (ability of thinking-doing-solving problems), this

is including availability of funding sources in the community that should support youth group in collaboration to do problem-solving activities. (3) Cooperative Networking, by starting from small youth networks at the local community level and expanding to the provincial level, including networks of cooperation from relevant government, private, and civil society organizations. Creating awareness, Collaboration, and Cooperation networking are considered important processes in cultivating “youth” seedlings to grow beautifully and sustainably in the future world. This is to create the driving force from the policies oriented into substantial implementation.

คำนำ

เอกสารวิชาการ เรื่อง รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชน อำเภอดำรงวิทยารักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี) เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๔ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ และเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายของเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน อำเภอดำรงวิทยารักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีประเด็นศึกษา ๓ มิติ คือ (๑) มิติด้านกฎหมาย กรณีศึกษาเยาวชนกับความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติต่อภัยไข้ (๒) มิติครอบครัว กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการป้องกันภัยไข้ในกลุ่มเยาวชน และ (๓) มิติสังคม กรณีศึกษาการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแนวทางของเยาวชนต่อการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นของเยาวชนไปวิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังทำกิจกรรม สร้างเป็นแผนงานเพื่อนำไปปรับใช้ และนำไปต่อยอดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของเยาวชนในการพัฒนาระดับชุมชนท้องถิ่น แล้วขยายไปสู่ระดับจังหวัด รวมทั้งเครือข่ายความมือจากองค์กรภาคีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่า การสร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบ่มเพาะต้นกล้า “เยาวชน” สู่อการเติบโตอย่างงดงามในโลกอนาคตต่อไปอย่างยั่งยืน มั่นคง ตลอดไป เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในงานวิชาการสำหรับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องนี้ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาต่อยอดของการศึกษาเพิ่มเติม และสามารถนำผลจากงานวิชาการนี้ไปพัฒนาเสริมสร้าง และกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาให้เยาวชนไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หรือข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับไว้พิจารณาและขออภัยมา ณ ที่นี้ ด้วย

คณะนักศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔ กลุ่มที่ ๓
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิชาการฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างยิ่งดี จาก ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร. สุธรรม เชื้อประกอบกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ และพันตรีวิชชัย รัตนจันทร์ ผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขและข้อบกพร่องต่าง ๆ คณะผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือ แบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ในอำเภอต่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้แนวทางซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาและการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะผู้ศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการ พัฒนางองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เทศบาลตำบลพระแท่น อำเภอต่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จนทำให้ผลงานวิชาการ ในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษา งานวิชาการในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณบุคลากร ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู และท่านผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ได้ให้ โอกาสในการมาศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากผลงานวิชาการ ฉบับนี้ คณะผู้ศึกษาขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

คณะนักศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔ กลุ่มที่ ๓
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
Abstract		ข
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ฉ
สารบัญตาราง		ช
สารบัญแผนภาพ		ฌ
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	คำถามการศึกษา	๔
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
	ขอบเขตของการศึกษา	๔
	คำนิยามศัพท์	๕
	กรอบแนวคิดการศึกษา	๖
	ประโยชน์ที่รับจากการศึกษา	๗
	สมมติฐานการศึกษา	๗
บทที่ ๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคง	๑๐
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓	๑๑
	ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)	๑๓
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม	๑๕
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๘
	สร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ของกลุ่มเยาวชน	๒๙
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๔๔
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๔
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	๔๔
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๗
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐

		หน้า
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
	การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	๕๒
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	๕๓
	อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	๕๕
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๐
	สรุปผลการศึกษา	๘๐
	อภิปรายผลการศึกษา	๘๔
	ข้อเสนอแนะ	๘๙
บรรณานุกรม		๙๑
ภาคผนวก		๙๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑.๑	แสดงข้อมูลเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	๕๓
๒.๑	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านกฎหมาย (pre-test)</u>	๕๗
๒.๒	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านครอบครัว (pre-test)</u>	๖๐
๒.๓	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านสังคม (pre-test)</u>	๖๒
๓.๑	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านกฎหมาย (post-test)</u>	๖๖
๓.๒	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านครอบครัว (post-test)</u>	๖๙
๓.๓	สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม <u>ในมิติด้านสังคม (post-test)</u>	๗๑
๓.๔	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เปรียบเทียบของความคิดเห็นของเยาวชนประชากรตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาภัยคุกคาม ก่อนและหลังการมีกิจกรรมรณรงค์เรื่องภัยคุกคาม	๗๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑.๑ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน	๗
๑.๒ ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)	๒๐
๑.๓ แสดงถึงข้อมูลการป้องกันภัยพิบัติ จากธนาคารแห่งประเทศไทย	๒๔
๑.๔ คุณลักษณะสื่อสังคมออนไลน์กับภัยพิบัติ จากบทความตีแผ่ภัยพิบัติรู้ไว้ไม่ตกเป็นเหยื่อ	๒๕
๑.๕ จำแนกกลุ่มภัยพิบัติ	๒๖
๑.๖ ลักษณะการทำธุรกรรมภัยพิบัติของกลุ่มมิชชันนารี	๒๗
๑.๗ ลักษณะแนวโน้มการทำธุรกรรมภัยพิบัติของกลุ่มมิชชันนารี	๒๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความเป็นโลกที่ไร้พรมแดน เทคโนโลยีการสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ค่อนข้างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น อีกทั้งอิทธิพลของโฆษณาหรือสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนทุกช่วงวัย ได้รับผลกระทบทั้งสิ้นทั้งต่อการดำเนินชีวิต ค่านิยม วัฒนธรรม และมีผลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนของชาตินี้ที่เป็นช่วงวัยที่ซึมซับและยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามสมัยนิยมได้ค่อนข้างง่าย เช่น การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ที่มีความอยากรู้อยากรู้ ต้องการความเป็นอิสระจากครอบครัว บิดามารดา หรือผู้ปกครอง อีกทั้งยังต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ๆ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมาก จึงมีโอกาที่จะถูกล่อลวงชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยง ๆ ได้ง่าย (ทวีศักดิ์ กสิพล, ภัทรา เล็กวิจิตรธาดา และอัจฉรา จินายน, ๒๕๕๓ : ๒)

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยมีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์มาจาก ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู ด้านสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้เยาวชนได้รับข้อมูลทั้งดีและไม่ดีได้ตลอดเวลา เยาวชนอาจแยกแยะไม่ถูกว่าควรทำตามหรือไม่ทำตาม ครอบครัวหรือพ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญต่อการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ขึ้นเเนะตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การเลี้ยงดูส่งผลต่ออารมณ์จิตใจของเยาวชน นำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ ถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เลี้ยงดูเยาวชน ด้วยความรุนแรงทั้งการกระทำหรือคำพูด ไม่ค่อยใช้เหตุผล เยาวชนจะเกิดการเรียนรู้หรือเลียนแบบพฤติกรรมและอารมณ์ที่รุนแรงเช่นกัน หรือในทางกลับกัน ถ้าการเลี้ยงดูที่ขาดระเบียบวินัย ไม่ฝึกความอดทน รอคอย เห็นใจผู้อื่น เช่น การเลี้ยงดูแบบตามใจ ก็ทำให้มีปัญหาอารมณ์และพฤติกรรมได้เช่นกัน เพราะเยาวชนจะไม่ยอมอยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่อดทนต่อความขัดแย้ง หรือความไม่สบายอารมณ์ และเอาแต่ใจตนเอง ดังนั้น การช่วยให้เยาวชนไทยเติบโตไปเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ จึงต้องการการเลี้ยงดูที่เหมาะสมจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครอบครัวที่ส่งเสริมให้เยาวชนทำงานเพื่อส่วนรวม แสดงความมีน้ำใจ แยกแยะสิ่งถูกผิด และมีระเบียบวินัยในครอบครัวเป็นเบื้องต้น (สสส, ๒๕๖๗)

และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ได้นำโลกยุคปัจจุบันก้าวข้ามรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ นอกจากจะมีประโยชน์อย่างมหาศาลที่ช่วยลดช่องว่างของระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ก็ยังมีโทษที่ตามมาด้วยเช่นกัน ดังเช่น สถานการณ์ในปัจจุบัน รูปแบบของอาชญากรรมการหลอกลวง และฉ้อโกงประชาชนในรูปแบบใหม่ ได้มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ทั้งการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ หรือการหลอกลวงผ่านทางรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อาทิ ข้อความหลอกลวงผ่าน SMS การหลอกลวงทุน/ระดมทุนผ่านออนไลน์ หรือพนันออนไลน์ เป็นต้น และเมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดโดยสืบสวนจากบัญชีเงินฝากปลายทางที่รับโอนเงิน ก็พบว่าบัญชีที่รับโอนเงินเหล่านั้นเป็นบัญชีของบุคคลอื่นซึ่งถูกรับจ้างให้เปิดบัญชี โดยได้รับเงินค่าจ้างจำนวน ๒,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท โดยผู้จ้างเปิดบัญชีเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของบุคคล หรือองค์กร

อาชญากรรมก็ได้ และเพื่อหลบเลี่ยงการสืบสาวถึงตัวการจึงใช้บัญชีบุคคลอื่นเป็นผู้รับเงิน แล้วจึงกดเป็นเงินสด หรือโอนเงินต่อไปหลายทอดจนไม่สามารถระบุตัวต้นผู้กระทำความผิดได้ การใช้บัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นเพื่อทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายนี้ มีคำเรียกบัญชีเงินฝากดังกล่าวว่า “บัญชีม้า” เป็นคำที่ใช้กันในกลุ่มของผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยเป็นคำแสลงที่ปรับมาจากคำว่า “หน้าม้า” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าหน้าม้าว่า “ผู้ที่ทำเล่ห์เหลี่ยมเป็นเหมือนคนซื้อหรือคนเล่นการพนัน เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อจูงใจให้คนหลงซื้อหรือหลงเล่นการพนันด้วยโดยปริยาย” โดยบุคคลหรือกลุ่มคนที่ตกเป็นเหยื่อเป็นส่วนใหญ่คือ กลุ่มเด็กเยาวชน ที่มีความต้องการ ความรู้ ความอยากลอง ซึ่งทั้งหมดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของครอบครัว สังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง (ศิริกุล จุมสุวรรณ์, ๒๕๖๖)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและคนในสังคมอยู่ดีมีสุข ตลอดจนมีภูมิคุ้มกันพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ ยังได้ระบุถึงหลักการที่สำคัญของแผน ในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์ที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาไว้ คือ การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และกำหนดเป้าหมายพลเมืองไทยที่พึงปรารถนาไว้คือ คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วย ตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมือง ไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี, ๒๕๖๖) สอดรับกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในด้านที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อสังคมในระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels)

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีนโยบายในการจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับบริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (พสบ.บก.ทท.) รุ่นที่ ๑๕ ได้จัดทำเอกสารวิชาการเรื่อง เยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนไทยกับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของเยาวชน ซึ่งเยาวชนกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเน้นการพัฒนาเยาวชนอย่างสมดุล ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคม โอกาสที่เท่าเทียม เปิดโอกาสให้ทุกคนทุกระดับได้มีความคิดสร้างสรรค์ ตระหนัก รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป การพัฒนาเยาวชนเป็นความ

เร่งด่วนที่ต้องให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตของชาติ สามารถมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุเป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี วิสัยทัศน์อาเซียน ๒๕๖๘ และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การ สหประชาชาติ จึงเป็นความสำคัญและน่าสนใจที่จะต้องมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนไทยกับการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืน โดยในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ กลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี ตาม คำนิยาม “เยาวชน” ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) และกลุ่มผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ เยาวชน วิธีการดำเนินการวิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการศึกษา ปัญหาการวิจัย ค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนสำรวจพื้นที่ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและจากการลงพื้นที่ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและจาก การลงพื้นที่ สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ ๓ มิติ โดย มุ่งประเด็นศึกษา ๓ มิติ คือ (๑) มิติการศึกษา กรณีศึกษาเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒) มิติสังคม กรณีศึกษายุทธศาสตร์ ๔ ป : แนวทางแก้ไขปัญหาการพนันออนไลน์ในเยาวชน และ (๓) มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาการสร้างความรู้ในการลดผลกระทบของความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเยาวชน จากผลการศึกษาทั้ง ๓ มิติ สรุปข้อค้นพบที่สำคัญและมี ลักษณะร่วมกันทั้ง ๓ ประการ คือ ๑) การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับเยาวชน (Awareness) โดยส่งเสริมการ สร้างความรู้ ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต ปัญหาพนันออนไลน์ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๒) การมีส่วนร่วมทั้ง กระบวนการ(Collaboration) โดยทุกภาคส่วนต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนและ นโยบายในระดับชาติและภาครัฐหรือแหล่งทุนควรส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนรวมพลังกันทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาดั สนประสบการณ์ตรง ๓) การสร้างเครือข่ายเยาวชน (Cooperative Network) โดยเริ่มจากกลุ่มเครือข่ายเยาวชนเล็ก ๆ ระดับชุมชนท้องถิ่นแล้วขยายไปสู่ระดับจังหวัด รวมทั้งเครือข่ายความมือจากองค์กรภาคีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในสถานศึกษาและ ชุมชน

พื้นที่อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอำเภอที่อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัด อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานครประมาณ ๙๗ กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองกาญจนบุรี ๓๐ กิโลเมตร ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ ของอำเภอท่ามะกา เป็นพื้นที่ทางเกษตรกรรม มีทั้งสิ้น ๑๓๔,๔๘๒ ไร่ พืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ อ้อย ๗๕,๐๕๕ ไร่ ข้าว ๔๔,๑๗๗ ไร่ ไม้ผล ๓,๕๙๕ ไร่ พืชผัก ๑,๖๔๓ ไร่ และประชากรประมาณร้อยละ ๑๐ ประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม และจังหวัดกาญจนบุรีมีแนวชายแดนด้านทิศตะวันตกติดกับประเทศ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์ระยะทางประมาณ ๓๗๐ กิโลเมตร มีช่องทางเข้า-ออกตามแนวชายแดน ประมาณ ๔๓ จุด มีด่านชายแดนถาวรที่เพิ่งจะได้รับการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ คือ ด่านถาวร บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และมีจุดนำเข้าก๊าซธรรมชาติบ้านอีด่อง ต.ปิล็อก อ.ทองผาภูมิจุดผ่อนปรนทางการค้าชั่วคราว ๑ ช่องทาง คือ ด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรีและ ช่องทางบ้านต้นยาง อ.สังขละบุรีเฉพาะโค - กระบือมีชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่สำคัญและล่อแหลมต่อความเสี่ยง ด้านความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตยของชาติ เนื่องจากมีชายแดนติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีจุดเชื่อมต่อหลายจุด อาทิ อำเภอพญาทองสุข จังหวัดกอกาเล็ก รัฐกระเหรี่ยง ภาคตะนาวศรี โดยทั้งหมดมี ความเสี่ยงต่อการลักลอบเข้าเมือง การขนย้ายสินค้าผิดกฎหมาย หรือแม้กระทั่งการขนย้ายยาเสพติดผ่าน ช่องทางดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย อีกทั้งในพื้นที่ดังกล่าวยังห่างไกล และอาจมีอุปสรรคจากการสื่อสารที่ไม่

ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ทำให้เป็นเป้าหมายต่อการถูกชักจูงหลอกล่อ หรือมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในการตัดสินใจ และมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยง ทั้งทางด้านความมั่นคง การศึกษา การสาธารณสุข อาชญากรรมและยาเสพติด เป็นต้น ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาพื้นที่เพื่อป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้ทันในยุคปัจจุบัน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิจัย “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน” เพื่อให้ทราบถึงสภาพและปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายในกลุ่มเยาวชนพื้นที่อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี และจัดกิจกรรมการอบรม และพัฒนาการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายในการถ่ายทอดแนวทางการป้องกันให้แก่กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ไปจนถึงการเผยแพร่สู่ชุมชนท้องถิ่น ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทันต่อการเหตุการณ์ และเหมาะสมกับเยาวชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครือข่ายในการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชนที่กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันและกำลังมีอัตราความเสียหายมากขึ้นต่อสังคม เศรษฐกิจของชาติ นอกจากนี้ยังอีกทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศไทยให้เข้มแข็ง มีความมั่นคง เพื่อสร้างเยาวชนในพื้นที่ให้เป็นผู้นำเยาวชนประชาธิปไตยที่เข้มแข็งของประเทศไทยต่อไป

๑.๒ คำถามการศึกษา

๑. รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอย่างไร
๒. แนวทางการสร้างความรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี อย่างไร
๓. รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
๒. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษารูปแบบในการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในห้วงเดือน มีนาคม ถึง สิงหาคม ๒๕๖๗ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (pre-post test) และการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย คือ เยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๒-๒๐ ปี ทั้งเพศหญิงและชาย จำนวน ๓๐ คน

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งตามวัตถุประสงค์แบ่งเป็น

- ขอบเขตเนื้อหา คือ ๓ ด้าน คือ

๑. มิติด้านกฎหมาย

๒. มิติด้านครอบครัว

๓. มิติด้านสังคม

- ขอบเขตด้านพื้นที่

หมู่บ้านในชุมชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี รวม ๑๒ หมู่บ้าน

๑.๕ คำนิยามศัพท์

การสร้างตระหนักรู้ (Awareness) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเห็นความสำคัญของปัญหาปัญหาในชุมชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี

การมีส่วนร่วม (collaboration) หมายถึง กระบวนการที่เยาวชนที่กำลังศึกษาในโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันทำกิจกรรม แสดงแนวคิด แนวทางแก้ปัญหา เพื่อสร้างรูปแบบเครือข่ายเยาวชนในการพัฒนาการป้องกันปัญหาปัญหาในชุมชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี

การสร้างเครือข่าย (cooperation network) หมายถึง กระบวนการที่เยาวชนมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ขยายเครือข่ายย่อยไปจนถึงเครือข่ายใหญ่ เพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาปัญหาในชุมชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการป้องกันปัญหาปัญหาในชุมชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี

เยาวชน หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๒-๒๐ ปี ทั้งเพศชายและหญิง ที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษา โดยอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ๑๒ หมู่บ้าน ในเขตอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี

บัญชีม้า หมายถึง “บัญชีม้า” เป็นคำที่ใช้กันในกลุ่มของผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยเป็นคำแสลงที่ปรับมาจากคำว่า “หน้าม้า” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าหน้าม้าว่า “ผู้ที่ทำเล่ห์เหลี่ยมเป็นเหมือนคนซื้อหรือคนเล่นการพนัน เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อจูงใจให้คนหลงซื้อหรือหลงเล่นการพนันด้วยโดยปริยาย” หรือ บัญชีม้า คือ บัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่นซึ่งถูกคนร้ายนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตัวได้ คนร้าย

สามารถทำได้หลายวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งบัญชีม้า ทั้งจากการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำไปใช้เปิดบัญชีในชื่อของคนนั้น ๆ หรือจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชี หรือรับฝากชื่อบัญชีเงินฝากธนาคาร โดย “บัญชีม้า” มีที่มาของการได้บัญชีเงินฝาก ๒ ลักษณะ คือ

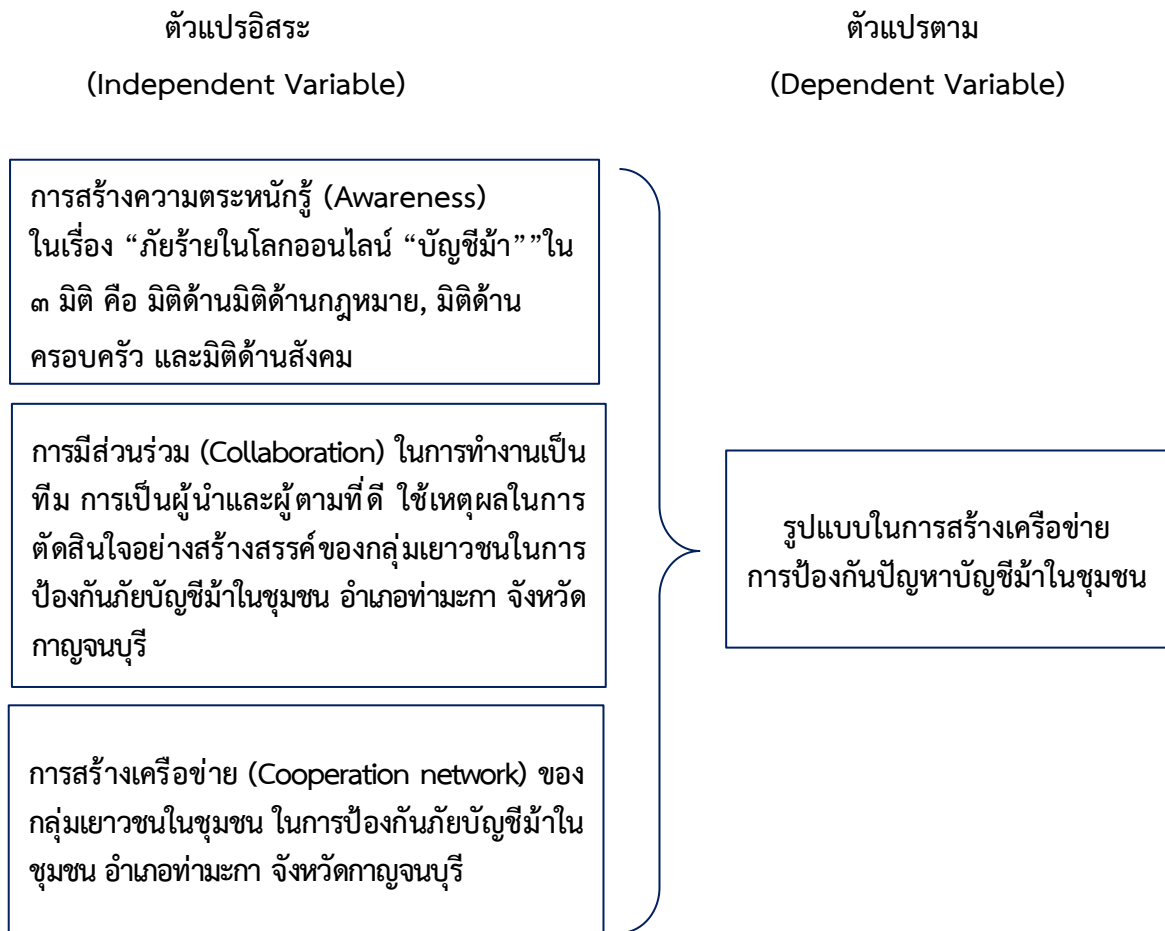
๑. การนำเอกสารบุคคลอื่นไปเปิดบัญชี ถือว่าเป็นการใช้บัญชีปลอมเพื่อก่ออาชญากรรม

๒. การรับจ้างเปิดบัญชี โดยใช้เอกสารของผู้เปิดบัญชีเอง และมีการส่งมอบบัญชีพร้อมบัตรกดเงินจากเครื่องอัตโนมัติให้บุคคลอื่น เพื่อนำไปกระทำความผิด ซึ่งพบได้อย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์ที่มีการขายบัญชีธนาคารอย่างเปิดเผย ตั้งแต่ราคา ๘๐๐ บาท จนถึง ๒๐,๐๐๐ บาท โดยบัญชีม้าเหล่านี้จะถูกรวบรวมเป็นแพ็คเกจพร้อมกับสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนโดยได้รับคำตอบแทนจากการเปิดบัญชีและซิมการ์ดโทรศัพท์ที่เจ้าของบัญชีเปิดใช้งานด้วย เพื่อให้คนร้ายที่ซื้อบัญชีม้าไปแล้ว สามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของบัญชีไปผูกกับ Mobile banking เพื่อใช้ทำธุรกรรมออนไลน์ได้ทันที

รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน หมายถึง กระบวนการในการสร้างรูปแบบในการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่เกิดจากสร้างความตระหนักรู้ (Awareness) , การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน จนได้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยมีการประเมินผลของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๑.๖ กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับเยาวชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีการบูรณาการกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเน้นการพัฒนาเยาวชนอย่างสมดุล ส่งเสริมให้เกิดการสร้างความรู้ (Awareness) , การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีความคิดสร้างสรรค์ ตระหนัก รักษาและป้องกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป (พสพ.บก.ทท. รุ่นที่ ๑๕, ๒๕๖๖) สอดรับกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในด้านที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels) ดังนั้น ผู้วิจัยประมวลความคิดดังกล่าว ออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ภาพประกอบ ๑.๑ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจตลอดจนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบัญชีม้าในด้านกฎหมาย ครอบครัว และสังคม
๒. เกิดเครือข่ายชุมชนในการป้องปรามไม่ให้มีการเปิดบัญชีม้า
๓. นำรูปแบบการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหาบัญชีม้าไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ได้

๑.๘ สมมติฐานการศึกษา

๑. เยาวชนในพื้นที่ชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรีมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติในการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน หลังเข้าร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน มากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

๒. รูปแบบการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยชีวะในชุมชน ด้วยกระบวนการการสร้าง
ตระหนักรู้ (Awareness) , การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network)
ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในกลุ่มเยาวชน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อโซเชียลออนไลน์ ตามรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำคอนเทนต์เผยแพร่ตามแพลตฟอร์มต่างๆ โดยกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิด อาทิเช่น เน็ตไอดอล (Net Idol) อินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ที่แอบแฝงมาในรูปแบบต่าง ๆ มีการชักชวนให้เล่นพนันออนไลน์ เกมออนไลน์ อินสตาแกรม เฟซบุ๊ก ยูทูบ ซึ่งมีผู้สนใจและติดตามเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของเยาวชน และบุคคลวัยทำงาน ที่มีพฤติกรรมเลียนแบบ มักคล้อยตามเนื้อหาสิ่งที่ได้รับ หรือถูกชักจูง จึงส่งผลให้มีนักพนันรายใหม่ๆที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นวงกว้าง และนำไปสู่ปัญหาด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพย์สินและสุขภาพ

ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบและเข้ามาควบคุม คัดกรอง ป้องกัน แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการ “บัญชีม้า” ธุรกรรมอำพราง เครื่องมือของอาชญากรในการฟอกเงิน” ที่เกิดขึ้นกับในสังคมไทยให้หมดไป ดังนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมและได้รับความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งได้ร่วมบูรณาการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้ยุทธศาสตร์ ปลุกฝัง ป้องกัน ป้องปราบ และเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ ที่เป็นภัยร้ายใกล้ตัว โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มที่มีวุฒิภาวะทางความคิดต่ำ ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะหาเหตุผลว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี

งานวิจัยรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) เป็นการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งด้วยความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วมและเครือข่ายจากเยาวชน ซึ่งชุมชนนั้นถือเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงของประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคง
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓
๓. ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)
๔. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม
๕. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
๖. สร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ของกลุ่มเยาวชน
๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคง

“แผนยุทธศาสตร์ชาติประเด็น ความมั่นคง” ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลักที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ ๒๐ ปีตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย (๑)

ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม อย่างมีประสิทธิภาพการ โดยเฉพาะในมิติการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไข ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด (ภายใน ๑๐ ปี) พร้อมทั้งพัฒนากลไก เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการพัฒนาประเทศตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือการวิเคราะห์และระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน วางแผนบูรณาการในการแก้ไขปัญหาตามลำดับความเร่งด่วนของปัญหา มีการติดตามตรวจสอบที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนพัฒนากลไก ในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและอาจจะเกิดขึ้นใหม่ ให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ แผนย่อยด้านนี้จะรองรับประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน (๒) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (๓) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และการพัฒนาประเทศ และส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ โดยส่วนการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งสิ้น ๑๕ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ (๓) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (๔) การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง (๕) การป้องกันและ แก้ไขปัญหาการก่อการร้าย (๖) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๗) การป้องกันและแก้ไขปัญหา อาชญากรรมข้ามชาติ (๘) การเฝ้าระวังและป้องกันประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง (๙) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (๑๐) การรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร (๑๑) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน (๑๒) การรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๑๓) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน (๑๔) การพิทักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๑๕) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงเฉพาะ กรณี สำหรับส่วนการ ปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวม ๕ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม (๒) การปกป้องอธิปไตยและ ผลประโยชน์ของชาติ ทางบก (๓) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๔) การปกป้อง อธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางอากาศ และ (๕) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และองค์การนานาชาติ

ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญและมีความมุ่งมั่นดำเนินการกิจกรรมตามแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายในการพัฒนา คน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมและสามารถรับมือกับภัยคุกคามและ ภัยพิบัติทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ

การศึกษาความปลอดภัย โดยมีจุดเน้นในการเร่งปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์กรต่างๆร่วมบูรณาการอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันควบคู่กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งหาแนวทาง วิธีการปกป้องคุ้มครองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงนำไปสู่การจัดทำแผนบริหารความปลอดภัย ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ – พ.ศ. ๒๕๖๗) กำหนดให้มีโครงการการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกรอบแนวความคิดความปลอดภัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยให้กับนักเรียน นักศึกษาทุกระดับ โดยยึดหลักมาตรการ ๔ ป ได้แก่ ปลูกฝัง ป้องกัน ป้องปราม และเปลี่ยนแปลง เพื่อรับมือกับภัยคุกคาม สถานการณ์ความเสี่ยงทุกรูปแบบ โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โดยสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ผ่านช่องทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และไซเบอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยที่เกิดจากการเล่นเกมพนันออนไลน์ หรือ “บัญชีม้า” ธุรกรรมอำพราง เครื่องมือของอาชญากรในการฟอกเงิน ที่มีผลกระทบในทางพฤติกรรม เพราะการพนันเป็นจุดเริ่มต้นให้นักเรียน นักศึกษามีโอกาสเข้าถึงอบายมุขอื่น รวมถึงการเข้าสู่เส้นทางอาชญากรรม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต โรคซึมเศร้า สุขภาพกาย ร่างกายอ่อนแอ และมีผลกระทบต่อสมอง การเรียนไม่พัฒนา ซึ่งการพนันก็มีส่วนเปลี่ยนแปลงได้เช่นเดียวกับยาเสพติด ขัดขวางการพัฒนาสมอง และทักษะชีวิตของนักเรียน นักศึกษาอย่างถาวร ซึ่ง “การพนันออนไลน์” หรือ “บัญชีม้า” มีความรุนแรงกว่าการพนันชนิดอื่นถึงสามเท่า จากสภาพปัญหาภัยจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าว หน่วยงานต่างๆจึงให้ความสำคัญ และตระหนักถึงความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบ เพราะหากตกเป็นเหยื่อเสพติดการพนันออนไลน์แล้ว ยังเป็นผู้กระทำผิดทางกฎหมายอีกด้วย

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก่อนที่จะมีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ได้อาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนหลักเพื่อเป็นกรอบในการวางแผนปฏิบัติราชการและแผนในระดับปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา จึงกำหนดประเด็นการพัฒนาประเทศในภาพกว้างที่ต้องครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับ สามารถเชื่อมโยงภารกิจและจัดทำแผนปฏิบัติราชการและค่าของงบประมาณให้อยู่ภายใต้กรอบการสนับสนุน เป้าหมายของแผนพัฒนาดังนั้น จุดเน้นของแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมาจึงมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแต่ละด้านเป็นหลัก เพื่อมุ่งหมายให้ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จากการขับเคลื่อนการพัฒนาของแต่ละมิตินำไปสู่การบูรณาการผลรวมที่สนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และส่งผลให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในภาพใหญ่ที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนพัฒนาฯ ตามลำดับ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้ถูกจัดทำขึ้นให้เป็นแผนที่มีความชัดเจนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่ต้องการมุ่งเน้น โดยเริ่มต้นจากการสังเคราะห์ วิเคราะห์แนวโน้ม พร้อมทั้ง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก เพื่อประเมิน ความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทเงื่อนไขข้อจำกัดที่ประเทศไทยต้องเผชิญ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยพิจารณาองค์ประกอบของการพัฒนาประเทศในมิติด้านต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นองค์ประกอบของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติอย่างรอบด้าน ก่อนนำมาสู่การกำหนดจุดเน้นเชิงเป้าหมายที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ

และมุ่งเน้นดำเนินงานให้บรรลุผล ในระยะของแผนพัฒนาฯ เพื่อให้ประเทศพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืนและสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนี การพัฒนา มนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถ โดยรวม เพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีความรู้ด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชน ที่ไม่ได้เรียน และไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการ พัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดย ตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน อายุ ๑๕ ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ ๕๙.๕ อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ ๐.๑๘ ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความ เชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มียุทธศาสตร์ข้อมูลอุปสงค์และ อุปทานกำลังคน ของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของ งานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็น ข้อจำกัดในการผลิต และยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทาง การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้อง กับวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่ เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การ ทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์

ทั้งนี้ แนวโน้มโครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะมีกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยาย สถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และ ประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและ ความ แพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัด เฉพาะ ในห้องเรียน อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคล ที่จะมื บทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากการประเมินภาพรวมของบริบทและสถานะของทุนทางสังคมของประเทศไทย บ่งชี้ให้เห็นว่า ในช่วง ระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง เชิงพื้นที่ และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยการกระจายการพัฒนา พื้นที่เศรษฐกิจและเมือง เพื่อกระจายประโยชน์จากความสำเร็จทางเศรษฐกิจ กระจายโอกาสเข้าถึงโครงสร้าง พื้นฐานและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความพร้อมด้าน โครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ และ ดิจิทัลเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและพื้นที่เมือง เพื่อให้คนทุกกลุ่ม สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยี ทั้งการเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน และสวัสดิการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความ ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและ

ป้องกันการส่งต่อความยากจนไปยังลูกหลาน โดยเน้นส่งเสริม โอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ ที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน พร้อมทั้ง พัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคม ที่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความมั่นคง ในชีวิตให้ทุกคนในสังคมได้รับความคุ้มครองทาง สังคมอย่างเหมาะสมเพียงพอ

๓. ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

แก่นสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) สามารถสรุปได้ด้วยวลีสั้น ๆ ว่า “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ซึ่งเป็นหลักการที่ใช้ในทุกภาระกิจของสหประชาชาติในประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๕ ทีมสหประชาชาติประจำประเทศไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมือว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน วาระปี พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙ (UNSDCF) กับรัฐบาลไทย กรอบความร่วมมือฯ นี้แจกแจงการสนับสนุนด้านการพัฒนาที่ระบบสหประชาชาติมอบให้กับประเทศไทยเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายอันสูงส่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใน ค.ศ. ๒๐๓๐ และก้าวขึ้นเป็นประเทศรายได้สูง มีการพัฒนาที่ครอบคลุม ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันต่อวิกฤต กรอบความร่วมมือฯ ได้รับการออกแบบโดยอิงหลักการของสหประชาชาติที่จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง หลักสิทธิมนุษยชน หลักความเสมอภาคทางเพศ หลักความยั่งยืน และหลักภูมิคุ้มกันต่อวิกฤต จึงมีความสอดคล้องในระดับสูงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีของประเทศไทย และร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓

ซึ่งเป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่งให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ยุติการข่มเหง การใช้หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตามและการส่งคืนสินทรัพย์ที่ถูกขโมยไป และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบ ภายในปี ๒๕๗๓ ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุกระดับ สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนา ในสถาบันโลกาภิบาล จัดให้มีเอกลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน โดยรวมถึงการให้มีสถิติบัตร ภายในปี ๒๕๗๓ สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันระดับชาติที่เกี่ยวข้อง โดยรวมถึงการทำผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในทุกระดับ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เพื่อจะป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้ายและอาชญากรรม และส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ซึ่งการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยที่เกิดจากการเล่นการพนันออนไลน์ หรือ “บัญชีม้า” ธุรกรรมอำพราง เครื่องมือของอาชญากรในการฟอกเงิน ที่มีผลกระทบในทางพฤติกรรม เพราะการพนันเป็นจุดเริ่มต้นโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาคเอกชนหรือ

ชุมชนเป็นหัวใจหลักของการทำงาน เป็นการฝึกกำลังในการพัฒนานำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน สามารถสรุปรูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนการมีส่วนร่วม ๓ ขั้นตอน คือ

๑. เตรียมความพร้อมชุมชนและค้นหาภาคี เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของการพนัน เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชน หลักการแก้ปัญหาของชุมชนโดยชุมชนและการทำงานแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน การค้นหาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาชุมชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆและกระบวนการวิเคราะห์และค้นหาภาคีส่วนต่างๆ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งการสร้างข้อตกลงความร่วมมือในการทำงานแบบมีส่วนร่วม

๒. เสริมสร้างศักยภาพชุมชนและภาคีเครือข่าย เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สามารถดำเนินการได้โดย การสร้างแผนพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มคนในชุมชนทุกระดับ และภาคีการพัฒนาจะต้องมากำหนดเป้าหมาย และแนวทางการจัดการร่วมกันแผนฯ ดังกล่าวต้องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓. พัฒนาสู่ความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ การนำแผนการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มคนในชุมชนเชิงบูรณาการ และอื่นๆ ลงไปร่วมขับเคลื่อนและปฏิบัติจริงด้วยคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่กับปัญหา และรู้เกี่ยวกับปัญหาของตนเองเป็นอย่างดีร่วมกับภาคีการพัฒนา พร้อมทั้งมีการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

รูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมและเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ United Nations, Department of Economic and Social Affairs(๒๐๑๖) ที่กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาตามกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน ๕ มิติ (๕P) คือ เน้นที่การพัฒนาคน และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล(Good Governance) และหลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นวิธีการนำไปสู่การพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน การพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธ วัชรดุลย์, ๒๕๕๙)

ซึ่งเยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นั้น ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพได้รับความรู้จากการเรียนในระบบ นอกกระบบ ที่ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้รวมทั้งการเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ และสามารถนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้ได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ ห้องสมุด อุทยาน เป็นต้น จนสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ และการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์ และใช้เป็นความรู้เครื่องมือในการตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นเยาวชนกับพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเน้นการพัฒนาเยาวชนอย่างสมดุล ส่งเสริมให้เกิดการทางการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness) , การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักรู้ รักษา เพื่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป การพัฒนาเยาวชนเป็นความเร่งด่วนที่ต้องให้ความรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายในกลุ่มเยาวชนที่จำเป็นต่ออนาคตของชาติ สามารถมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี วิสัยทัศน์อาเซียน ๒๕๖๘

และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ จึงเป็นความสำคัญและน่าสนใจที่จะต้องมีการศึกษาแนวทางการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (Collaboration) และการสร้างเครือข่าย (Cooperation network) ของเยาวชนกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อเยาวชนที่กระทำความผิด สืบเนื่องมาจากความเชื่อต่อพฤติกรรม สาเหตุในการกระทำผิดของเยาวชน ได้รับอิทธิพลมาจากสำนักแนวคิดของอาชญาวิทยา ๒ แนวคิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. แนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) (พรชัย ชันดีและคณะ, ๒๕๕๘) แนวคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิม มีหลักปรัชญาเกี่ยวกับธรรมชาติมนุษย์ว่า มนุษย์เป็นผู้ที่ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และจะใช้เหตุผลและความรู้เพื่อวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ก่อนที่จะลงมือกระทำการใด ๆ ดังนั้นแล้วจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายในการควบคุมการใช้เหตุผล และความรู้ของมนุษย์ให้คงเว้นพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรม

ผู้ก่อตั้งแนวความคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิม คือ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Bonesana Marchese de Beccaria, ๑๗๓๘-๑๗๙๔) ชาวอิตาลี ได้กล่าวว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย” โดยเห็นว่า หากบุคคลใดกระทำความผิดอย่างเดียวกันบุคคลนั้นควรได้รับการลงโทษเหมือนกัน โดยไม่คำนึงถึงอายุ จิตใจ หรือปัจจัยอื่น ๆ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอาญา และแนวทางในการปฏิบัติทางด้านกฎหมายอาญา โดยเฉพาะหลักการเรื่อง “การลงโทษควรให้เหมาะสมกับอาชญา” (Punishment should be fit the crime) ซึ่งหลักปรัชญาที่สำคัญ คือ “เจตจำนงเสรี (Free will)” โดยเชื่อว่า หลักเจตจำนงเสรีเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ กล่าวคือ “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลในการมุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดด้านวัตถุ และในการตัดสินใจเลือกกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ มนุษย์จะพิจารณาจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีเหตุผล เพื่อพิจารณาและคำนวณถึงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ หลังจากนั้น จึงเลือกการกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้น” (พรชัย ชันดี และคณะ, ๒๕๔๓) นอกจากนี้ เบ็คคาเรียยังมีความเชื่อว่า หากจะป้องกันไม่ให้คนในสังคมกระทำความผิดกฎหมาย บทลงโทษกฎหมายจะต้องมี “ความรุนแรงของโทษที่เหมาะสม โดยมีความรุนแรงเพียงพอที่จะยับยั้งการตัดสินใจที่จะกระทำความผิดได้ มีการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว และเป็นที่เปิดเผยแก่สาธารณะชน” เพื่อให้คนในสังคมเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับการกระทำความผิดมีมากกว่าผลประโยชน์ ซึ่งในที่สุดจะส่งผลให้คนในสังคมเลือกที่จะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก หรือการลงโทษข่มขู่ยับยั้งทั่วไป เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนในสังคมเกรงกลัวผลของการกระทำความผิดนั้น ไม่ให้กระทำความผิดแบบเดียวกัน อีกทั้งการลงโทษควรมีไว้เพื่อป้องกันสังคมส่วนรวม และเบ็คคาเรียเชื่อว่าการกระทำของมนุษย์เกิดจากเจตจำนงเสรี เมื่อกระทำความผิดจึงต้องได้รับการลงโทษตามความเหมาะสมและโทษที่จะลงกับผู้กระทำความผิดในเรื่อง การกระทำความผิดเดียวกัน ต้องโทษเท่ากัน “Equal punishment for the same crime”

อย่างไรก็ตาม ในยุคของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมมีแนวคิดในการที่จะลงโทษทุกคนที่กระทำความผิดให้เหมาะสม จึงไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใหญ่กับการลงโทษกระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันผู้บัญญัติกฎหมาย นักกฎหมาย หรือผู้บังคับใช้ กฎหมายจะได้รับแนวความคิดของเบ็คคาเรียในปรัชญาพื้นฐานในการบัญญัติ/บังคับใช้กฎหมาย เพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เนื่องจากมีความเชื่อว่าอัตราโทษที่รุนแรงมากพอจะเป็นปัจจัย ที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของสังคมโดยจะป้องกันไม่ให้ผู้ที่คิดจะประกอบอาชญากรรม กล้าลงมือกระทำความผิด

๒. แนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School) แนวคิดนี้ได้กำเนิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ ๑๙ ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ก่อตั้งแนวคิดนี้ คือ ออกุสต์ ก็องต์ (Auguste Comte, ๑๗๙๘-๑๘๕๗) โดยเริ่มมีการนำแนวคิดทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษา ธรรมชาติและสังคม เปลี่ยนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาชญากรรม เป็นการศึกษาที่ตัวอาชญากรแทน และนำปัญหาเรื่อง “การรับผิด” หรือ “การรับผิดชอบ” ต่อพฤติกรรมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมา ประกอบกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพิจารณาโทษด้วย สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม ให้ความสำคัญกับตัวผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ใช้แนวทางการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนดีกลับคืนสู่สังคม เนื่องจากมีความเชื่อว่า คนที่กระทำความผิดจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ กดดันให้คนนั้นกระทำความผิด จากอิทธิพลของ สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมได้ก่อให้เกิดการจัดตั้งศาลเยาวชนในการตัดสินคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งเกิดจากความเชื่อว่า เด็กยังขาดความรู้ ความเท่าทัน ความรับผิดชอบ การเข้าใจในเหตุผล และสำนักนี้มีมุมมองต่อการป้องกันสังคมจากอาชญากรรมว่า การแก้ไขพฤติกรรมของอาชญากรให้ กลับตัวเป็นคนดี ยอมรับและสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมเหมือนคนปกติทั่วไป และ ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก คือ แนวทางการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม (สุดสงวน สุธีสร, ๒๕๔๗, น. ๑๐๓)

โดยมีนักคิดคนสำคัญ คือ ซีซาร์ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso, ๑๘๓๕-๑๙๐๙) เป็นผู้ที่เริ่มนำหลักการศึกษาวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรม โดย ทำการศึกษาวินิจฉัยจากทหารในกองทัพบกและชาวอิตาลีที่ถูกขังในเรือนจำ ผลการวิจัยทำให้ลอมโบรโซ มีความเชื่อว่า “อาชญากร คือเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ที่ด้อยคุณภาพกว่ามนุษย์ทั่วไป” ลอมโบรโซจึงเสนอว่า กฎหมายไม่ควรกำหนดบทลงโทษตายตัว แต่ควรพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดเป็น รายบุคคล ซึ่งลอมโบรโซเป็นนักอาชญาวิทยาเป็นคนแรกที่นำระเบียบวิธีวิจัยมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมอาชญากรรม (พรชัย ชันดี และคณะ, ๒๕๔๓, น. ๓๕) และมองว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ป่วย การกระทำความผิดเกิดจากปัจจัยภายนอก การลงโทษควรเป็นไปเพื่อการอบรมแก้ไข เพื่อให้ผู้กระทำความผิดปรับตัวกลับเข้าสู่สังคมได้โดยใช้หลัก B.B.B. (Bring, Back, Beast) การลงโทษไม่ควรกำหนดตายตัว แต่ต้องพิจารณาจากปัจจัยในการกระทำความผิดของแต่ละบุคคล เช่น อายุ เพศ สภาพแวดล้อม บุคคลที่กระทำความผิดเหมือนกันอาจจะได้รับโทษแตกต่างกัน (พรชัย ชันดี และคณะ, ๒๕๔๓, น.๓๕)

สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมเชื่อว่า การกระทำของมนุษย์เกิดขึ้นจากผลกระทบจาก ปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยภายในร่างกายมนุษย์เอง ดังนั้นจำเป็นต้องค้นหาวิธีการในการลงโทษที่ เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถกลับตนเป็นคนดีและกลับคืนสู่ สังคมได้ และมีความเชื่อว่า ผู้กระทำผิดเปรียบเสมือนผู้ป่วยที่ต้องการบำบัดรักษาและแก้ไขฟื้นฟู มากกว่าการลงโทษเพียงสถานเดียว การกระทำความผิดควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงโดยเน้นการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย ในช่วงของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมถือ เป็นยุคของแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา โดยเปลี่ยนแนวทางการลงโทษจากการลงโทษจำคุก หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพไปสู่การลงโทษทางสังคม ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการลงโทษ สำหรับแนวคิดความ

เชื่อต่อสาเหตุในการกระทำผิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ส่งผลต่อการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่สำคัญ ได้แก่ การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation)

นอกจากนี้ การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) ยังมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญนอกจากการมุ่งแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้กลับคืนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมแล้ว ยังเป็นการมุ่งลดการตีตราให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งจากทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สำคัญ ได้กล่าวว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรถูกกำหนด โดยกลุ่มคนรอบข้าง หรือโดยสังคมพฤติกรรมอาชญากรมิใช่คุณสมบัติของผู้เป็นเจ้าของแต่เกิดจาก การที่สังคมกำหนดบุคคลต่างๆ กล่าวคือ สังคมมองบุคคลนั้นเป็นอย่างไร บุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติ ดังนั้น หรือหากสังคมมีการตีตราสมาชิกในสังคมอย่างไร บุคคลที่ถูกตีตราจะปฏิบัติตามที่สังคมได้ตี ตราซึ่งการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนโดยการแก้ไขฟื้นฟู จึงเป็นการลดการตีตราความเป็นอาชญากร ให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด อันเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้เด็กและเยาวชนไม่ถลำลึกลงไปสู่ เส้นทางความเป็นอาชญากร จากการถูกตีตราจนยากจะแก้ไขซึ่งสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมและการกระทำ ผิดของเด็กและเยาวชนได้ว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาจเนื่องมาจากถูกสภาพแวดล้อมบีบบังคับให้ ต้องประกอบอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางชีวภาค ได้แก่ สภาพร่างกายที่ผิดปกติ ปัจจัยทางจิต ซึ่งประกอบด้วยสภาพจิตใจที่มีความบกพร่องและปัจจัยทางสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งนับได้ว่าเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน หรือบริบททางสังคมที่เอื้อต่อ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมากขึ้น

ขอบเขตของการใช้ดุลยพินิจ ได้กำหนดว่า เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการที่หลากหลายของเด็กและเยาวชนและความหลากหลายของมาตรการต่าง ๆ สำหรับ ผู้กระทำผิดที่เป็นไปได้นั้น การใช้ดุลยพินิจตามสมควรในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีและทุกระดับของ กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนตั้งแต่ การสอบสวน ฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษา ตลอดจนการจัดการตามคำพิพากษา พึงอนุญาตให้กระทำได้ และจะต้องมีการจัดวางมาตรการให้ การใช้ดุลยพินิจในทุกขั้นตอนและทุกระดับดังกล่าวมีการตรวจสอบที่เพียงพอและเหมาะสม ส่วนผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการใช้ดุลยพินิจนั้นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษและได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในการจะใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่และออกคำสั่งนั้น จึงเห็นได้ว่าขอบเขตการใช้ดุลยพินิจมี การผสมผสานระหว่างหลายรูปแบบที่สำคัญของการบริหารกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและมีมนุษยธรรม ซึ่งควรยินยอมให้สามารถใช้ดุลยพินิจใน ทุกระดับของกระบวนการเพื่อให้เหมาะสมกับรายคดีควบคู่กันไป แต่ต้องมีระบบตรวจสอบและ ถ่วงดุล เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบกับเพื่อเป็นมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิด ที่เป็นเด็กและเยาวชน ความรับผิดชอบและความเป็นวิชาชีพเป็นหลักเกณฑ์ที่ดีที่สุดในการควบคุมการใช้ดุลยพินิจ

สิทธิของเด็กกำหนดไว้ว่า หลักประกันพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ ได้แก่ ข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิที่จะได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ สิทธิที่จะได้รับการคำปรึกษาแนะนำสิทธิที่จะให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองอยู่ด้วยในระหว่าง ถูกสอบปากคำ หรือสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อจากบุคคลดังกล่าว สิทธิที่จะได้เผชิญหน้า และซักค้านพยาน ตลอดจนสิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลสูงนั้น พึงได้รับการคุ้มครองและกำหนดอย่างชัดเจนสำหรับทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว กำหนดให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวของเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการเคารพในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยจะต้องป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนได้รับผลร้ายจากการเผยแพร่ข่าวหรือเผยแพร่

ประวัติที่อาจสร้างตราบาปแก่เด็กและเยาวชนนั้น การเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ที่จะทำให้บุคคลทั่วไปทราบหรือสามารถเข้าถึงตัวเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นเรื่องที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด

และในปัจจุบันราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่ พ.ร.ก.มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ๒๕๖๖ มีผลวันนี้ (๑๗ มี.ค.) ให้อำนาจธนาคารระงับธุรกรรมได้ทันที ส่วนบัญชีม้าเจอโทษหนักปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีรายละเอียดว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามพระราชกำหนดนี้ เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้สุจริตซึ่งถูกหลอกลวงจนสูญเสียไปซึ่งทรัพย์สิน โดยผ่านโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้หลอกลวงได้โอนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวผ่านบัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นต่อไปเป็นทอด ๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อปกปิดหรืออำพรางการกระทำความผิด แต่ละวันมีผู้ถูกหลอกลวงจำนวนมากและมีมูลค่าความเสียหายสูงมาก สมควรมีมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ให้หมดไปโดยเร็ว อันเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการตราพระราชกำหนดนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว และหากถูกหลอกลวงทางออนไลน์ให้รีบแจ้งไปที่ธนาคารโดยตรง เพื่อที่ธนาคารจะได้ระงับบัญชีไม่ให้เงินถูกโอนออกไปเป็นทอด ๆ ซึ่งหลังจากนี้ธนาคารจะมีอำนาจระงับบัญชีต้องสงสัยได้ทันทีจากเดิมต้องรอไปแจ้งความก่อนถึงจะระงับบัญชีได้

ส่วนบัญชีม้า และเบอร์มือถือม้า ที่รับจ้างเปิดให้ผู้ก่อเหตุนำไปใช้หลอกลวงประชาชน หลังจากนั้นจะมีความผิดทางกฎหมายมีโทษจำคุก ๓ ปี ปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้นประชาชนที่กำลังทำความผิดให้ไปแจ้งยกเลิกบัญชีผิดกฎหมายเหล่านี้โดยด่วน เพราะถือว่ามีความผิดตามกฎหมายนี้ ได้ไม่คุ้มเสีย รับจ้างได้เงินเพียง ๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท แต่ต้องมาโดนปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท และจำคุกอีก ๓ ปี ซึ่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีการประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มี.ค.๒๕๖๖ เป็นต้นไป ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายสำคัญที่รัฐออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาการหลอกลวงทางออนไลน์ และปัญหาอาชญากรรมทางออนไลน์ทั้งหมด ทำให้ปัญหาจะลดลง

๕. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้นำโลกยุคปัจจุบันก้าวข้ามรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ นอกจากจะมีประโยชน์อย่างมหาศาลที่ช่วยลดช่องว่างของระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ก็ยังมีโทษที่ตามติดมาด้วยเช่นกัน ซึ่งหากท่านได้ติดตามสถานการณ์ในปัจจุบันอาจจะได้เห็นรูปแบบของอาชญากรรมการหลอกลวง และฉ้อโกงประชาชนในรูปแบบใหม่ ได้มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ทั้งการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ หรือการหลอกลวงผ่านทางรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อาทิ ข้อความหลอกลวงผ่าน SMS การหลอกลวงทุน/ระดมทุนผ่านออนไลน์ หรือพนันออนไลน์ เป็นต้น และเมื่อ

เจ้าหน้าที่ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดโดยสืบสวนจากบัญชีเงินฝากปลายทางที่รับโอนเงิน ก็พบว่าบัญชีที่รับโอนเงินเหล่านั้นเป็นบัญชีของบุคคลอื่นซึ่งถูกรับจ้างให้เปิดบัญชี โดยได้รับเงินค่าจ้างจำนวน ๒,๐๐๐ – ๕,๐๐๐ บาท โดยผู้จ้างเปิดบัญชีเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของบุคคล หรือองค์กรอาชญากรรมก็ได้ และเพื่อหลบเลี่ยงการสืบสาวถึงตัวการจึงใช้บัญชีบุคคลอื่นเป็นผู้รับเงิน แล้วจึงกดเป็นเงินสดหรือโอนเงินต่อไปหลายทอดจนไม่สามารถระบุตัวต้นผู้กระทำความผิดได้

บัญชีม้า คือ บัญชีที่ถูกเปิดเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง เช่น นำไปใช้ทำเรื่องผิดกฎหมาย หรือเอาไว้ใช้สำหรับถ่าย เท หรือใช้ในการฟอกเงิน โดยบัญชีม้าคนที่ถือครองบัญชีมักจะไม่ใช่เจ้าของตัวจริง แต่จะเป็นของมิจฉาชีพนำไปใช้ ซึ่งส่วนใหญ่มิจฉาชีพจะใช้วิธีการจ้างวานคนทั่ว ๆ ไปให้ทำการเปิดบัญชีธนาคาร โดยให้เงินค่าจ้างแล้วแต่ตกลงกัน ซึ่งส่วนใหญ่มิจฉาชีพมักมองหาเหยื่อที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น หรือคนสูงอายุ เพราะใช้เงินเป็นตัวหลอกล่อให้ตกหลุมพราง หรืออีกวิธีก็คือการสวมรอยเป็นเจ้าของบัญชี โดยการขโมยข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ-นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ และหมายเลขบัตรประชาชนจำนวน ๑๓ หลัก แล้วนำไปเปิดบัญชีออนไลน์ กว่าจะเจ้าของข้อมูลจะรู้ตัว ก็สายไปเสียแล้ว

หรือกล่าวได้ว่า “บัญชีม้า” ก็คือ ธุรกรรมอำพรางของอาชญากร” ซึ่งอาจแฝงมาในรูปแบบของการพนันออนไลน์เป็นการเล่นการพนันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยพนันออนไลน์นั้นถูกพัฒนาจากการเล่นตามบ่อนคาสีโน ที่มีเกมส์พนันออนไลน์ต่าง ๆ ให้กับผู้เล่นได้เลือกเข้าไปใช้บริการอย่างสบาย เช่น เกมส์คาสีโน แทงบอลออนไลน์ หว่ยออนไลน์และเกมส์อื่น ๆ ถ่ายทอดสดโดยตรงจากบ่อนคาสีโน ที่ช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกเหมือนได้เล่นเกมพนันอยู่ในบ่อนจริง ๆ ทั้งยังมีความปลอดภัยและความมั่นคงสูง ซึ่งการพนันออนไลน์นั้นผู้เล่นสามารถเล่นได้ผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือเพียงแค่มือถืออินเทอร์เน็ต เรียกได้ว่ามีความสะดวกสบายเป็นอย่างยิ่ง เดิมทีการเล่นการพนันแต่ละครั้งนั้น ผู้เล่นอาจจะต้องเดินทางไปเล่นพนันในบ่อนหรือคาสีโน อาจทำให้หลายคนไม่สะดวกทั้งด้านการเดินทางและการเดิมพันมากนัก จึงทำให้มีการเล่นการพนันผ่านเว็บไซต์ที่ช่วยให้การเดิมพันออนไลน์มีความสะดวกสบายต่อผู้เล่นมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยการเล่นพนันในยุคสมัยนี้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยมีระบบการเล่นพนันผ่านเว็บไซต์ที่สามารถเข้าร่วมเล่นพนันได้อย่างอิสระมากกว่าเดิม ไม่เพียงแต่การเล่นการพนันตามกติกาในอดีตที่มีการตั้งวงเล่น อุปกรณ์และผู้เล่นพนันจริง แต่ยังมีการเล่นพนันทางอินเทอร์เน็ต หรือเรียกว่า การเล่นพนันออนไลน์ มีปรากฏอยู่ในโทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครือข่ายหรือระบบต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนการรวม

การใช้บัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นเพื่อทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายนี้ มีคำเรียกบัญชีเงินฝากดังกล่าวว่า “บัญชีม้า” เป็นคำที่ใช้กันในกลุ่มของผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยเป็นคำแสลงที่ปรับมาจากคำว่า “หน้าม้า” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าหน้าม้าว่า “ผู้ที่ทำเล่ห์เหลี่ยมเป็นเหมือนคนซื้อหรือคนเล่นการพนัน เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อจูงใจให้คนหลงซื้อหรือหลงเล่นการพนันด้วยโดยปริยาย” โดย “บัญชีม้า” มีที่มาของการได้บัญชีเงินฝาก ๒ ลักษณะ คือ

๑. การนำเอกสารบุคคลอื่นไปเปิดบัญชี ถือว่าเป็นการใช้บัญชีปลอมเพื่อก่ออาชญากรรม

๒. การรับจ้างเปิดบัญชี โดยใช้เอกสารของผู้เปิดบัญชีเอง และมีการส่งมอบบัญชีพร้อมบัตรกดเงินจากเครื่องอัตโนมัติให้บุคคลอื่น โดยได้รับค่าตอบแทนจากการเปิดบัญชี

ทั้งนี้จากข้อมูลสถิติการดำเนินคดีทางอาชญากรรมออนไลน์ที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่าได้มีการอายัดบัญชีม้าจำนวน ๕๘,๔๖๓ บัญชี และปิดกลุ่มโซเชียลมีเดียซื้อขายบัญชีม้า จำนวน ๘ กลุ่ม โดยสาเหตุของ

การรับจ้างเปิดบัญชี อาจมาจากหลายสาเหตุทั้งความยากจน ขาดความรู้ ขาดรายได้ ตอบสนองต่อความต้องการทางวัตถุนิยม เป็นต้น

การใช้บัญชีมาเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมสามารถอธิบายโดยอาศัย “ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)” ซึ่งการประกอบอาชญากรรมโดยใช้บัญชีมีองค์ประกอบ คือ **อาชญากรหรือคนร้าย** คือ คนหรือกลุ่มบุคคลที่นำบัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นไปทำธุรกรรมผิดกฎหมาย **เหยื่อ** คือ เจ้าของบัญชีเงินฝาก และ **โอกาส** คือ การที่อาชญากรได้มาซึ่งบัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นหรือเหยื่อ และใช้บัญชีนั้นในการเคลื่อนย้ายเงินที่ผิดกฎหมาย หรือดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ที่ผิดกฎหมาย

ภาพประกอบ ๑.๒ ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)

และเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากการใช้บัญชีมาตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมต้องพยายามทำให้องค์ประกอบการเกิดอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป ทั้งนี้ได้นำกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐

๑. ด้านผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย (Offender)

ควรมีการป้องกันโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด โดยการลดหรือควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายโดยใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) เช่น การควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการที่อาจเป็นแหล่งอาชญากรรม การกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแหล่งซ่องสุมผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ เป็นต้น

๒. ด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target)

ควรป้องกันโอกาสการตกเป็นเหยื่อ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และแจ้งข้อมูล

ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเพื่อป้องกันในการไม่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม รู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชนหรือสังคม โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

๓. ด้านโอกาส (Opportunity)

การลดโอกาสหรือตัดช่องโอกาสที่อาชญากรจะหลอกประชาชนในการเปิดบัญชีเงินฝากทั้งปัจจัยด้านเวลา และปัจจัยด้านสถานที่ โดยอาจอาศัยทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม

ทั้งนี้ผลกระทบจากการใช้บัญชีม้ากระทบต่อหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐเรือน เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการหลอกลวงการใช้บัญชีม้าที่เกิดขึ้นและเป็นข่าวบนหน้าสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ เยาวชนวัย ๑๖ ปี ถูกอุ้มไปซ้อมเพื่อให้จ่ายเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ที่อยู่ในบัญชีเงินฝากที่ตนได้รับจ้างเปิดบัญชีม้า หรือข่าวการจับกุมเจ้าของ “บัญชีม้า” ที่ใช้เป็นบัญชีผ่านเงินของแก๊งค์คอลเซนเตอร์ที่หลอกลวงผู้ที่เชื่อให้โอนเงินให้ตรวจสอบกว่าล้านบาท ซึ่งที่มาของการเปิดบัญชีม้ามาจากการถูกแพนหนุ่มหลอกลวง หรือชาวเด็กนักเรียนวัย ๑๕ ปี โดนมีฉฉาชีพลอกลวงให้โอนเงินเข้า “บัญชีม้า” จนเป็นที่มาทำให้เกิดความเครียดและฆ่าตัวตายในที่สุด

จากผลกระทบข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Miller et al. ตามหลัก CHEERS ซึ่งกำหนดปัจจัยผลกระทบต่าง ๆ ได้แก่ การกระทบต่อประชาชนในชุมชน (Community) ที่เป็นเจ้าของบัญชีเงินฝาก อีกทั้งการใช้บัญชีม้าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายเป็นอันตราย (Harm) ทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สิน เกิดสถานการณ์ (Events) ที่มีการคาดการณ์ (Expectation) ว่าจะมีการใช้บัญชีม้าเพื่อก่ออาชญากรรมในการหลอกลวงประชาชนให้โอนเงิน เกิดการฟอกเงิน และการเคลื่อนย้ายเงินของอาชญากรรม โดยรูปแบบการใช้บัญชีม้ามักจะมีรูปแบบที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ (Recurring) และมีความคล้ายคลึงกัน (Similarity)

อย่างไรก็ดีไม่ว่าผู้ที่รับจ้างเปิดบัญชีม้าจะกระทำด้วยเหตุผลในการถูกหลอกลวง หรือยินยอมพร้อมใจก็ตาม แต่การรับจ้างเปิดบัญชีม้าก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพราะบัญชีเมื่อขณะเปิดยังไม่ผิด แต่เมื่อบัญชีได้ถูกนำไปใช้กระทำความผิดแล้วถือว่ามีความผิดซึ่งขึ้นอยู่กับว่านำไปใช้กระทำความผิดในเรื่องใด อาทิ ความผิดในฐานร่วมกันกระทำความผิด และเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ รวมทั้งมีความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา ๕ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการรับโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำผิดกฎหมายเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งความผิดดังกล่าวศาลได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๒๑/๒๕๕๘ พิจารณาว่าการรับจ้างเปิดบัญชีม้าเป็นการสนับสนุนการกระทำความผิดของแก๊งค์คอลเซนเตอร์ มีความผิดทางอาญาและมีความผิดฐานฟอกเงินอีกฐานหนึ่ง ซึ่งมีอัตราโทษจำคุก สูงถึง ๑๐ ปี

“บัญชีม้า” ธุรกรรมอำพรางของอาชญากร ซึ่งอาจแฝงมาในรูปแบบของการพนันออนไลน์รูปแบบใหม่ที่กำลังเป็นที่นิยมและแพร่ขยายไปทั่วสังคมไทย ซึ่งปัญหาของการพนันออนไลน์มีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เล่นหน้าใหม่มีความเสี่ยงที่จะถูกชักชวนให้เข้าถึงการเล่นการพนันออนไลน์ได้โดยง่าย การพนันสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม โดยปัญหาการติดการพนันเป็นผลกระทบที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้ โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

เจเรมี เบ็นแธม (Jeremy Bentham) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมโดยหลัก

ธรรมชาติ ๒ ประการ คือ ความพึงพอใจและความเจ็บปวด ดังนั้น ก่อนที่มนุษย์จะตัดสินใจกระทำการใด มนุษย์จะคำนวณเปรียบเทียบระหว่างความพอใจและความเจ็บปวดทุกซ์ที่กระทำนั้นเป็นผลจากการกระทำนั้น หากพิจารณาแล้วพบว่าการกระทำนั้นสร้างความพอใจมากกว่าความทุกข์มนุษย์ก็จะทำสิ่งนั้น แต่ถ้าการกระทำนั้นสร้างความทุกข์ให้มากกว่า มนุษย์ก็จะตัดสินใจที่จะไม่ทำการกระทำความผิดเช่นเดียวกัน ถ้าผู้กระทำความผิดคิดว่าสิ่งที่ตนจะกระทำนั้นก่อให้เกิดความพอใจ เช่น ร่ำรวยในพริบตา ซึ่งคุ้มค่าต่อการเสี่ยงที่จะถูกจับ ผู้นั้นก็อาจตัดสินใจที่จะกระทำความผิดดังกล่าว (ปิยะพร ตันณีกุล, ๒๕๕๘, หน้า ๑๒) นักฉวยโอกาสได้ทำคอนเทนต์ผ่านโซเชียลมีเดียหรือแพลตฟอร์มต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความมั่งมี มั่งคั่ง ที่เกิดขึ้นจากการเข้าไปเล่นเกมออนไลน์ในเวลาอันสั้นและไม่ยุ่งยาก ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง สามารถจับจ่ายใช้สอยสินค้าราคาแพงได้อย่างง่าย พร้อมทั้งเชิญชวนให้ทำตาม และจะได้ตามที่ต้องการ

๒. ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Theory of Differential Association) เอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) เชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้ได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ความประพฤติที่แสดงมาในลักษณะอาชญากรขึ้นอยู่กับความแตกต่าง

ในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยทฤษฎีนี้มีหลักการที่สำคัญ ๙ ประการ คือ

๒.๑ พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้

๒.๒ พฤติกรรมอาชญากรรม เกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร

๒.๓ หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้น เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิด

๒.๔ เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จะรวมถึงเทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็ง่ายบางครั้งก็ซับซ้อนและทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด

๒.๕ ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคม บุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมายในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

๒.๖ หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมที่แตกต่าง คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะว่าความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย

๒.๗ การคบหาสมาคมอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญและความเข้มข้น

๒.๘ กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะมีกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

๒.๙ ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไปของคนในสังคมที่ไม่ใช่อาชญากรรมก็เป็นความต้องการเหมือนกัน ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการหรือค่านิยมนั้น เช่น ขโมยลักทรัพย์เพื่อต้องการความมั่นคงในการเงินเช่นเดียวกับกรรมกรที่หาเช้ากินค่ำโดยสุจริตก็ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงินเช่นเดียวกัน (ปิยะพร ตันณีกุล, ๒๕๕๘, หน้า ๑๓๐-๑๓๑) ทฤษฎีของ Sutherland เยาวชนเริ่มเข้าสู่การพนันออนไลน์ก็เพราะไปคบกับเพื่อนที่เล่น มีการชวนกัน มี

การสอนให้เล่น สอนเทคนิคการเล่น มีการสอนวิธีการคิดว่าเล่นพนันออนไลน์จะได้อย่างไร มีการคบกันและชักชวนกันแบบบ่อยครั้ง สิ่งเหล่านี้ที่ Sutherland บอกว่าการเรียนรู้จะนำไปสู่การก่ออาชญากรรมได้

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Albert Bandura อธิบายพฤติกรรมของบุคคลนั้น เกิดจากการเรียนรู้จากผู้อื่น ผ่านการสังเกต การเลียนแบบ และการรับรางวัลหรือบทลงโทษ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาการพนันออนไลน์ในเยาวชน จึงควรเน้นที่การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของการพนัน รวมถึงการเสริมสร้างทักษะทางสังคมและทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้เยาวชนสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและหลีกเลี่ยงการพนัน

๔. ทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-Control Theory) ของ Water Mischel อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น วุฒิภาวะ ทักษะทางสังคม แรงจูงใจ และสภาพแวดล้อม ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหการพนันออนไลน์ในเยาวชน จึงควรเน้นที่การพัฒนาทักษะการควบคุมตนเองของเยาวชน เช่น ทักษะการวางแผน ทักษะการยับยั้งชั่งใจ และทักษะการจัดการอารมณ์

ธนาคารแห่งประเทศไทยยกระดับมาตรการจัดการ “บัญชีม้า”

ด้วยการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในปัจจุบันที่เป็นไปได้โดยง่าย อีกทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินที่มีมาอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การทำธุรกรรมทางการเงินมีความสะดวกและรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันคนร้ายหรือมิจฉาชีพก็ได้ฉวยโอกาสดังกล่าวมาใช้เป็นประโยชน์ในการรับเงินหรือโอนเงินที่ได้จากการหลอกลวงประชาชน ด้วยการใช้ “บัญชีม้า” เป็นเครื่องมือในการหลีกเลี่ยงการสืบสวนหรือปกปิดตัวตนไม่ให้เชื่อมโยงมายังผู้กระทำความผิดที่แท้จริง โดยบัญชีม้าจะใช้เรียกชื่อบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่นที่ถูกคนร้ายนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งการได้บัญชีม้ามานั้นมีหลายวิธี ทั้งจากการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเพื่อนำไปเปิดบัญชี หรือการจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชี หรือรับซื้อบัญชี เงินฝากธนาคารของบุคคลทั่วไป โดยกรณีนี้คนร้ายจะนำสำเนาบัตรประชาชนและซิมการ์ด (SIM Card) ของผู้ขายบัญชีเงินฝากไปผูกกับการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Banking) เพื่อนำไปใช้ ทำธุรกรรมทางออนไลน์ได้ทันที ทั้งนี้ พบว่าปัจจุบันมีผู้นำบัญชีเงินฝากมาขายอย่างเปิดเผยและแพร่หลาย ผ่านสังคมออนไลน์ โดยคนร้ายมักจะมีบัญชีม้าจำนวนหลายบัญชี เพื่อโอนเงินต่อกันเป็นทอด ๆ และสุดท้ายก็จะถอนเงินของผู้เสียหายออกไปโดยใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้น ถ้าหากถูกเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหรืออายัดเงินในบัญชีม้าบัญชีใด คนร้ายก็จะเปลี่ยนไปใช้บัญชีม้าอื่น ๆ ที่ยังสามารถใช้งานแทนกันได้ โดยบัญชีม้ามักถูกนำมาใช้ในการกระทำความผิดต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงฉ้อโกงด้วยการนำบัญชีม้ามาใช้รับเงินค่าประกันในการกู้ยืมเงินที่คนร้ายหลอกผู้เสียหายหรือผู้กู้ว่าจะได้รับเงินที่กู้ต่อเมื่อมีการจ่ายเงินประกันการกู้ยืมผ่านช่องทางแอปพลิเคชันเงินกู้ต่าง ๆ หรือการหลอกลวงผ่านแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Call Center) โดยเมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อก็ทำการโอนเงินไปยังบัญชีม้าของคนร้าย นอกจากนี้ ยังรวมถึงการนำบัญชีม้ามาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนัน แร้งลูกโซ่ หรือยาเสพติด โดยจากผลดำเนินการปราบปรามจับกุมของกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.)

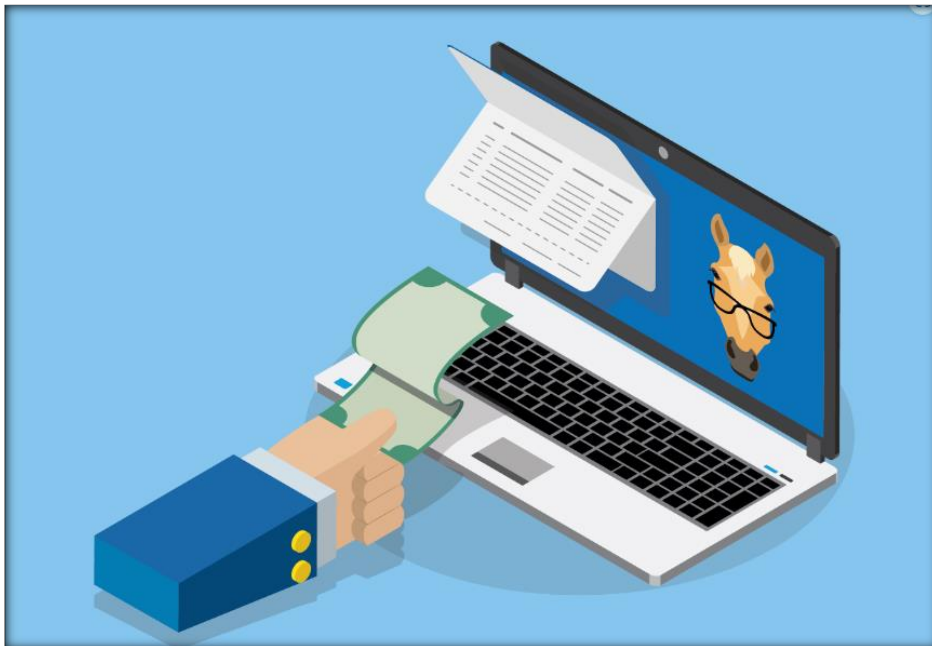
ในรอบปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีการจับกุมดำเนินคดีกับผู้เปิดบัญชีธนาคารเพื่อนำไปใช้กระทำความผิดผ่านช่องทางออนไลน์ หรือบัญชีม้า จำนวน ๓๔๔ ราย (บัญชี) มีมูลค่าความเสียหายจำนวนกว่า ๘๖๙

ล้านบาท ซึ่งเรียงลำดับประเภทจากมูลค่าความเสียหาย ดังนี้ อันดับ ๑ การหลอกลวงออนไลน์ทางการเงิน ครอบคลุมการโอนเงินผ่านทางอินเทอร์เน็ต/แก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Scam/Call Center) และแชร์ลูกโซ่หลอกลวงให้ลงทุนทางออนไลน์ จำนวนกว่า ๖๙๓ ล้านบาท อันดับ ๒ การพนันออนไลน์ จำนวน ๑๕๔ ล้านบาท อันดับ ๓ คดีความตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนกว่า ๑๓ ล้านบาท และอันดับ ๔ การหลอกลวงผ่านการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ จำนวน ๘ ล้านบาท ซึ่งที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญโดยมีการบูรณาการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาบัญชีม้าอย่างจริงจังเนื่องจากเป็นเรื่องที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการจับกุมและปราบปรามกลุ่มคนร้ายที่เป็นนายหน้าหาผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้า นอกจากนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ยังได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ใช้จ่ายบัญชีเงินฝากของผู้อื่น ผู้ยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝากของตน รวมทั้งผู้ซื้อผู้ขายบัญชีเงินฝากธนาคารโดยรู้อยู่แล้ว หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าจะนำไปใช้ในการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้บุคคลเหล่านี้มีความผิดตามกฎหมาย ขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทยก็ได้มีการกำชับให้สถาบันการเงินมีความเข้มงวดในการตรวจสอบพิสูจน์ตัวตนของลูกค้าที่มาขอเปิดบัญชี รวมถึงการเผยแพร่ความตระหนักรู้และเพิ่มความระมัดระวัง เพื่อป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด พร้อมทั้งแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบถึงความผิดทางกฎหมายจากการรับเปิดบัญชีม้าด้วย

ภาพประกอบ ๑.๓ แสดงถึงข้อมูลการป้องกันบัญชีม้า จากธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ หากได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกหลอกลวง สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เปิดบริการให้คำปรึกษาและแนะนำ หรือรับแจ้งความออนไลน์คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีผ่าน www.thaipoliceonline.com, www.pct.police.go.th หรือผ่านเบอร์โทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๑๘๖๖ ๓๐๐๐ หรือสายด่วน ๑๔๔๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

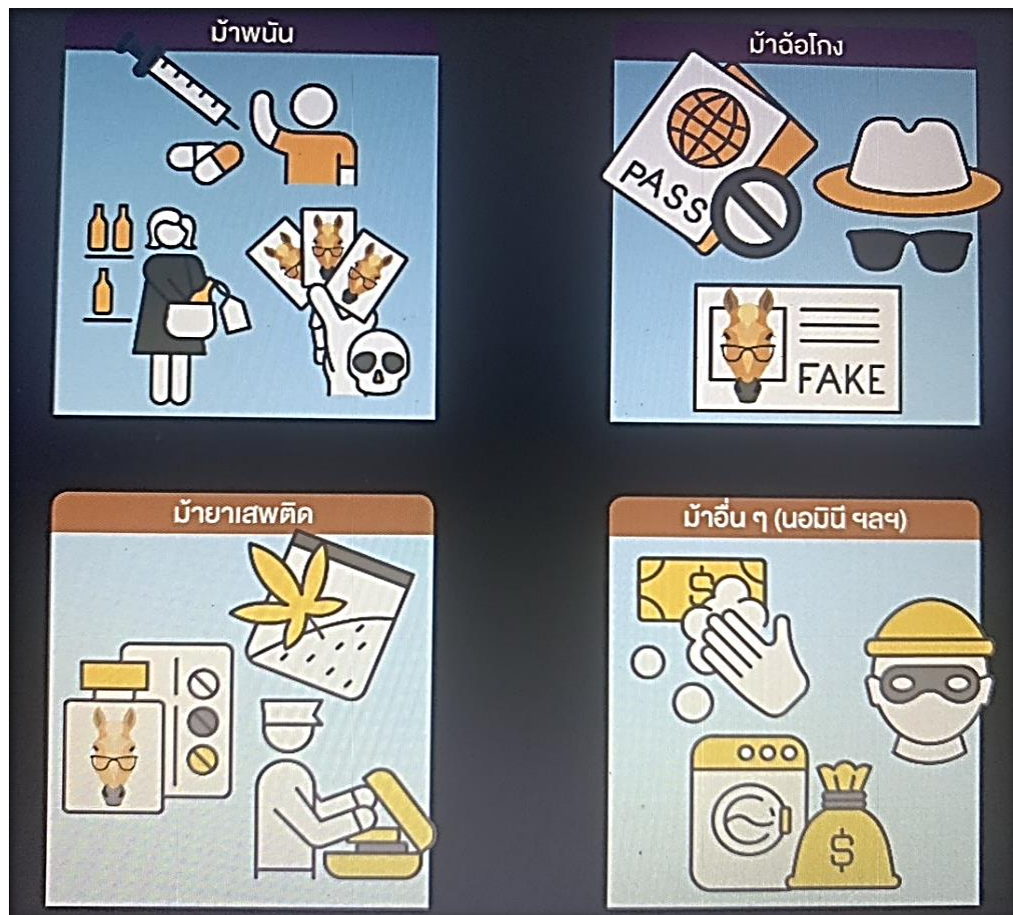
ภาพประกอบ ๑.๔ คุณลักษณะสื่อสังคมออนไลน์กับบัญชีม้า จากบทความตีแผ่บัญชีม้า รู้ไว้ไม่ตกเป็นเหยื่อ

ฝ่ายกฎหมายและฝ่ายรักษาความปลอดภัย ธปท. ได้จัดทำบทความ ตีแผ่บัญชีม้า รู้ไว้ไม่ตกเป็นเหยื่อ ในพระสยาม BOT MAGAZINE ที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ธปท. โดยกล่าวไว้ว่า ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยย่อให้โลกแคบลง สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ชีวิตได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันเทคโนโลยีทางการเงินที่พัฒนาไปอย่างมาก ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการทำธุรกรรมลงเพื่อเอาเงินเข้ากระเป๋าตัวเอง โดย “บัญชีม้า” เป็นตัวกลางสำคัญที่มีจรรยาบรรณใช้ในการรับเงินจากผู้เสียหาย เพื่อหลบเลี่ยงการสืบสวนหรือปกปิดตัวตนไม่ให้สาวถึงผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลัง

บัญชีม้า คือ บัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่นซึ่งถูกคนร้ายนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตัวได้ คนร้ายสามารถทำได้หลายวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งบัญชีม้า ทั้งจากการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำไปใช้เปิดบัญชีในชื่อของคนนั้น ๆ หรือจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชี หรือรับฝากชื่อบัญชีเงินฝากธนาคาร ซึ่งพบได้อย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์ที่มีการขายบัญชีธนาคารอย่างเปิดเผย ตั้งแต่ราคา ๘๐๐ บาท จนถึง ๒๐,๐๐๐ บาท โดยบัญชีม้าเหล่านี้จะถูกรวบรวมเป็นแพ็คเกจพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนโดยได้รับคำตอบแทนจากการเปิดบัญชีและซิมการ์ดโทรศัพท์ที่เจ้าของบัญชีเปิดใช้งานด้วย เพื่อให้คนร้ายที่ซื้อบัญชีม้าไปแล้ว สามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของบัญชีไปผูกกับ Mobile banking เพื่อใช้ทำธุรกรรมออนไลน์ได้ทันที

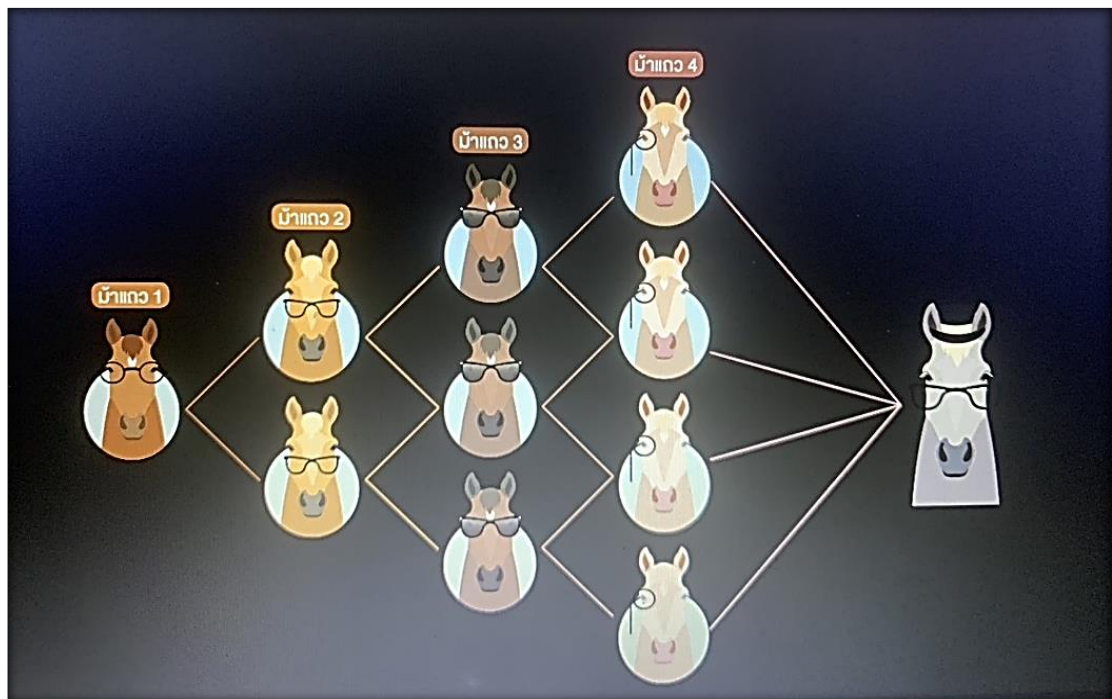
บัญชีม้าถูกนำมาใช้ในการกระทำความผิดต่าง ๆ มากมาย ซึ่งจำแนกตามกลุ่มความผิด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ฉ้อโกง ยาเสพติด และความผิดอื่น ๆ เช่น กลุ่มνομินีของมิจฉาชีพ ซึ่งในอดีต พบว่า กลุ่มที่มีการนำบัญชีม้าไปใช้ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด กลุ่มวงการพนัน รวมทั้งกลุ่มโนมินีที่ใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินแทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลัง ในปัจจุบันพบว่า บัญชีม้าถูกนำไปใช้อย่าง

แพร่หลายมากขึ้นในการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวงฉ้อโกง เช่น ใช้บัญชีม้ารับเงินค่าประกันการกู้ยืมเงินที่มีฉ้อฉลมากกว่า ผู้กู้จะได้รับเงินประกันการกู้ยืมเงินมาก่อน

ภาพประกอบ ๑.๕ จำแนกกลุ่มบัญชีม้า

ซึ่งพบมากในการหลอกลวงให้กู้ยืมเงินผ่านแอปพลิเคชันกู้ต่าง ๆ ผ่านช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ รวมทั้งการหลอกลวงของแก๊งคอลเซนเตอร์ที่โทรศัพท์มาหลอกลวงโดยอ้างเหตุผลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและทำการโอนเงินไปยังบัญชีม้าของคนร้าย ซึ่งการหลอกลวงผ่านแก๊งคอลเซนเตอร์ที่พบส่วนใหญ่มีฐานในการกระทำความผิดมาจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งทำให้ยากในการติดตามจับคนร้ายมาดำเนินคดี คนร้ายมักจะมีบัญชีม้าหลาย ๆ บัญชี เพื่อใช้โอนส่งเงินต่อกันไปเป็นทอด ๆ เพื่อป้องกันการถูกตำรวจตรวจสอบหรืออายัดเงินในบัญชีม้า เช่น เมื่อผู้เสียหายถูกหลอกให้โอนเงินเข้าบัญชีม้าที่ ๑ แล้ว คนร้ายก็จะโอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวต่อไปยังบัญชีม้าที่ ๒ จากบัญชีม้าที่ ๒ โอนต่อไปยังบัญชีม้าที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งบางรายมีจำนวนบัญชีม้าถึง ๕ บัญชี ท้ายที่สุดคนร้ายก็จะถอนเงินของเหยื่อ หรือผู้เสียหายออกไป ซึ่งการโอนเงินจากบัญชีม้าหลายทอดเช่นนี้ตั้งแต่ต้นจนจบใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้น และหากถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจอายัดบัญชีม้าบัญชีใดก็จะเปลี่ยนไปใช้บัญชีม้าอื่น ๆ ที่ยังสามารถใช้งานแทนได้

ภาพประกอบ ๑.๖ ลักษณะการทำธุรกรรมบัญชีม้าของกลุ่มมิจฉาชีพ

การแก้ไขปัญหบัญชีม้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร มีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงิน หน่วยงานภาครัฐและประชาชน โดยยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำเนินการในหลายมิติ

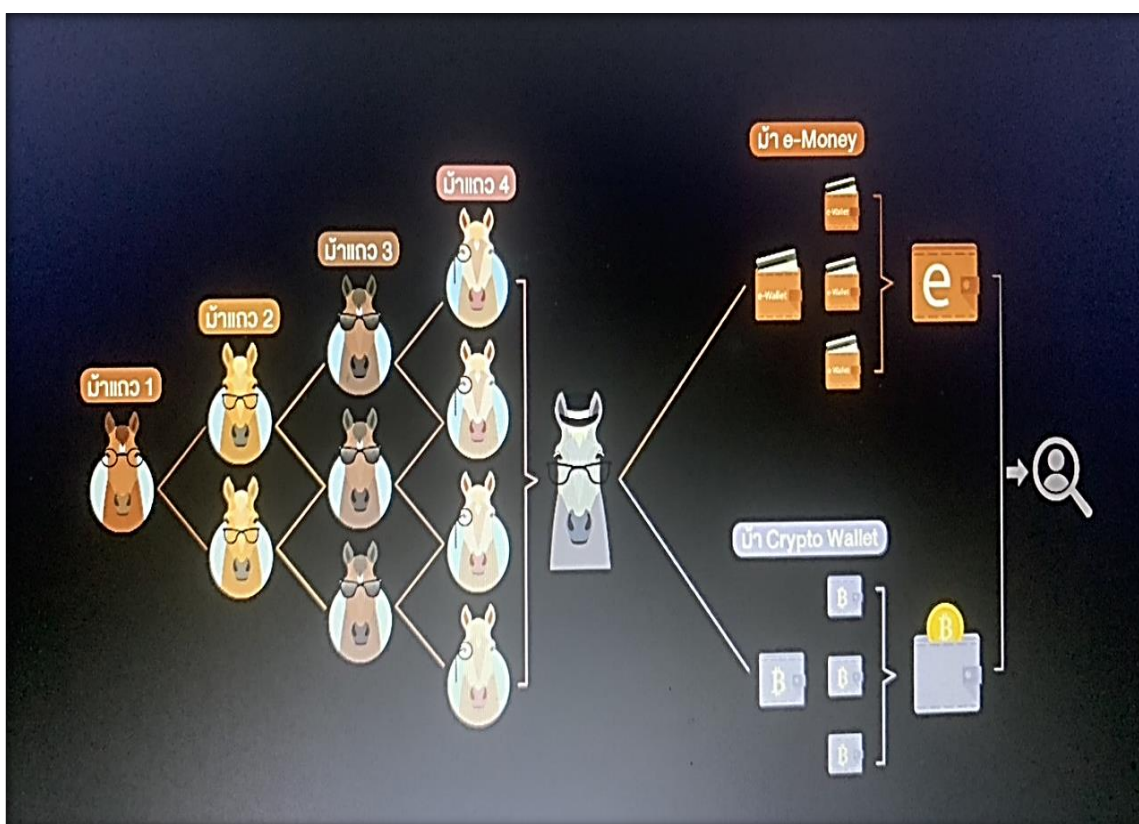
ด้านกฎหมาย : เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมาย เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายยังไม่ได้กำหนดให้เปิดบัญชีธนาคารที่นำไปใช้ เป็นบัญชีม้าเป็นความผิดโดยเฉพาะ ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินคดีกับผู้เปิดบัญชีม้าในความผิดฐานเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดอื่นๆ ดังนั้นเมื่อมิจฉาชีพใช้บัญชีม้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง เจ้าของบัญชีเงินฝากเป็นผู้เปิดบัญชีม้าอาจต้องถูกดำเนินคดีฐานเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงด้วยเช่นกัน

ด้านการป้องกัน : สถาบันการเงินได้ตระหนักถึงปัญหาการใช้บัญชีม้าเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการกระทำความผิดต่าง ๆ และได้พยายามดำเนินการตรวจจบบริยายการเดินบัญชีของบัญชีเงินฝากที่มีความผิดปกติในลักษณะต่าง ๆ อยู่เสมอ เมื่อพบความผิดปกติก็จะรายงานข้อมูลที่ผิดปกติไปยังหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อใช้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อขยายผล อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันการเงินเพื่อร่วมกันเฝ้าระวัง กรณีมีสถาบันการเงินแห่งใดตรวจสอบพบข้อมูลบัญชีม้าที่มีความผิดปกติและได้รับการยืนยันว่าเป็นบัญชีม้า ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ด้านการสืบสวน : พบว่า การโอนเงินของคนร้ายเป็นทอด ๆ จากบัญชีม้าที่ ๑ ไปยังบัญชีม้าที่ ๔ หรือที่ ๕ สามารถทำได้อย่างรวดเร็วผ่านช่องทาง mobile banking หรือ mobile application ขณะที่ในทางการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ จะมีขั้นตอนในการขอข้อมูลบัญชีเงินฝากจากสถาบันการเงิน ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ผ่านมายังไม่สามารถระงับยับยั้งการถอนเงินออกจากบัญชีม้าธนาคารได้อย่างทันท่วงที เงินที่

คนร้ายได้จากการกระทำความผิดจึงถูกโยกย้ายออกจากบัญชีม้าไปอย่างรวดเร็ว และต้องใช้เวลาในการติดตามเงินคืนให้กับผู้เสียหาย

รูปแบบของการใช้บัญชีม้าเป็นช่องทางในการกระทำความผิดอาจจะเปลี่ยนแปลงไปเพื่อหลบเลี่ยงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ในปัจจุบันกลุ่มมิจฉาชีพก็เริ่มเปลี่ยนรูปแบบไปใช้บริการกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet) ของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ตามด้วยกฎหมายว่าด้วยระบบชำระเงิน ซึ่งผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงิน (non-bank) มากยิ่งขึ้น โดยผู้ให้บริการบางรายอาจจะยังขาดความเข้มงวดในการตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับตัวตนของลูกค้าในการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

ภาพประกอบ ๑.๗ ลักษณะแนวโน้มการทำธุรกรรมบัญชีม้าของกลุ่มมิจฉาชีพ

นอกจากนี้ คนร้ายอาจใช้บัญชี cryptocurrency wallet ซึ่งไม่ได้เปิดให้บริการผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset exchange) ที่ได้รับอนุญาตในประเทศไทย โดยคนร้ายอาจจะกระทำการโอน cryptocurrency แบบ Peer-to-Peer (P2P) หรือผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ในต่างประเทศ ทำให้เกิดความล่าช้าหรืออาจไม่ได้รับความร่วมมือในการประสานงานขอข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน รวมถึงความดิจิทัลยุ่งยากซับซ้อนในขั้นตอนการสืบสวนเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิด

๖. การสร้างความตระหนักรู้ (awareness), การมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ของกลุ่มเยาวชน

แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก (Awareness)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (๒๕๒๖: ๒๐) กล่าวว่า “ความตระหนักรู้” หมายถึงการที่บุคคลนึกคิดได้ หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้นึกคิดถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตแต่ไม่แสดงว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะ บางอย่างของสิ่งนั้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (๒๕๒๓: ๑๓๓) กล่าวถึง “ความตระหนักรู้” ไว้ว่าเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำที่สุด ทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) แต่ความตระหนักรู้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกับความรู้ หรือความสามารถระลึกได้ ความตระหนักรู้หมายถึง ความสามารถนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในภาวะจิตใจ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ “ความตระหนักรู้” หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้คิดได้ รู้สึกสำนึก ของความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาปัญหามาในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัด กาญจนบุรี ที่เกิดขึ้น

๖.๑ การสร้างความตระหนักรู้ (awareness)

คือ ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ ในเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ สิ่งที่เราให้คุณค่า รวมไปถึงการตระหนักถึงทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองว่าสิ่งนั้นมีผลต่อตัวเราอย่างไร โดย self-awareness แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท

๑. การตระหนักรู้ภายใน (internal self-awareness) คือ การรู้จัก ตัวเองผ่านการตั้งคำถามกับตัวเอง เป็นการตระหนักรู้ที่เกิดจากการมองตัวเองเป็นหลักว่าเรานั้นมีตัวตน อย่อย่างไร มีความคิดอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร ตลอดจนเราเห็นคุณค่ากับสิ่งใด

๒. การตระหนักรู้ภายนอก (external self-awareness) คือ การรู้จัก ตัวเองผ่านมุมมองของผู้อื่น เช่น เพื่อนสนิทมองเราเป็นคนอย่างไร พ่อแม่ผู้ปกครองเห็นเราเป็นอย่างไร คุณครูเห็น เราเป็นอย่างไร โดยคุณครูนั้นสามารถอธิบายเกี่ยวกับนักเรียนได้ผ่านการเขียนสมุดพกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ เห็นพฤติกรรมตัวเองผ่านมุมมองของครอบครัว เพื่อให้นักเรียนรับรู้ในข้อดี ข้อเสียของตัวเอง ซึ่งมีส่วนสำคัญใน การช่วยให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นข้อเสียจะช่วยให้สามารถปรับตัวกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

เบรกเลอร์ (จิราพร จักรไพวงศ์, ๒๕๓๐: ๑๙) ได้กล่าวเอาไว้ว่า “ความตระหนักเกิดจาก ทัศนคติ ที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สถานการณ์กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มน้าว หรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือ ทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมีอยู่ ๓ ประการ ดังนี้ คือ ๑. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนา เพิ่มขึ้นตามลำดับ ๒. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติค่านิยม ความ ตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ ๓. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

๖.๒ การมีส่วนร่วม (collaboration)

คือ การมีส่วนร่วมเป็นหลักและกระบวนการสำคัญในปกครองและการดำรงวิถีชีวิตของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะทางการศึกษา ในการนี้ พิณสุตา สิริธรรังศรี (๒๕๕๕; ๒๕๕๗) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา มี ๘ ขั้นตอน ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วม รับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมชื่นชมในผลสำเร็จของการมีส่วนร่วมมากหรือน้อยเป็นไปตามบริบทของหน่วยงาน ชุมชน องค์กรนั้น ๆ สำหรับองค์กรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (R&D Center on ESDI) สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล (Institute of Human Rights and Peace Studies) สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน สสย. Friedrich Ebert Stiftung โดยมีเครือข่าย ได้แก่ สถาบันนโยบายศึกษา TEACHERS as LEARNERS โครงการการพัฒนาชุมชน ครู ผู้เรียนรู้ สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง ศูนย์ติดตามประชาธิปไตยไทย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เครือข่ายข้อมูล การเมืองไทย (Thailand political database) มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย Siam Intelligence Unit สำนักข่าวอิศราและมูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนครู นักการศึกษา และหน่วยงานการศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ในการสร้างพลเมือง ส่งเสริมให้เกิดพลเมืองที่มุ่งมั่นเพื่อความเป็นธรรมทางสังคม (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตย, ม.ป.ป.) ดังนั้นการมีส่วนร่วมหรือการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่งในกระบวนการ ทางการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปัจจุบันมีศูนย์ประสานงานเครือข่ายการศึกษา เพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตยเป็นหน่วยงานประสานเครือข่าย

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ในปัจจุบัน "การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม" เป็นที่รู้จักกับมากขึ้น เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเกิดความคิดใหม่ ๆ ทั้งสองฝ่าย คือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบอันมีผลกระทบต่อกลุ่มตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา นำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บรรณานาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (เพรพีสูงกลิ่น, ๒๕๕๓: ๑๒) การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น มิใช่จะเป็นเพียงการสร้างความรู้ความเข้าใจในการที่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างความสามัคคีในชุมชนเท่านั้น แต่จะเป็นส่วนช่วยให้โครงการพัฒนาของรัฐมีความหมาย ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องตามความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นกลไกที่ช่วยให้ชุมชนสามารถดูแลควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ชุมชนต้องการ(อรพินท์ สฟโชคชัย.๒๕๓๘ : ๓๘)

ดังนั้นเพื่อให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายที่หลากหลายไว้ ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์ (๒๕๔๑ : ๑๔) ได้ให้ความหมายในการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ที่มีผลกระทบต่อนตนเองหรือชุมชน

พลศรี ไม้ทอง (๒๕๔๓ : ๑๔) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการรวมกันของบุคคลต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาครัฐบาล ภาคเอกชนที่ร่วมดำเนินการกัน ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมออกความเห็น ร่วมสำรวจ ปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงานและแก้ปัญหาในชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมมีความหมายใน ๒ ลักษณะ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน

๒. การมีส่วนร่วมในลักษณะทางการเมือง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ การส่งเสริม และพลังอำนาจของพลเมืองโดยกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการจัดการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการคืนอำนาจ (empowerment) ในการพัฒนาให้แก่ประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดกระบวนการทำงานที่กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มประชาชนมีส่วนร่วมในอดีตนั้น คือ ทำอย่างไรจึงจะให้บริการของรัฐครอบคลุมได้ทั่วถึง โดยรัฐเป็นผู้กำหนดแล้วประชาชนให้ความร่วมมือ แต่ปัจจุบันแนวคิดเปลี่ยนไป เป็นทำอย่างไรกลุ่มประชาชนทุกระดับจึงจะพึ่งตนเองได้ ส่วนรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลมีบทบาทเป็นเพียงองค์กรภายนอกที่สร้างเงื่อนไขให้ข้อมูล เพื่อให้กลุ่มประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ตัดสินใจที่ดียิ่งขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และให้การสนับสนุนตามสมควร หรือตามสภาพเมื่อพบว่าเป็นปัญหาของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการ และได้กำหนดเป็นนโยบายชัดเจนตั้งแต่การริเริ่มรูปแบบการบริหาร (อรพินท์ สฟโชคชัย. ๒๕๓๘ : ๔๐) ดังนั้นในการ พัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม จึงประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ (วิไล วิชาการ. ๒๕๓๘ : ๑๙)

๑. องค์กร ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

๒. เจ้าหน้าที่รัฐ มีบทบาทในการสร้างเงื่อนไข และให้ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทางสังคม เทคโนโลยี ทางการบริหาร หรือชี้แหล่งเงินทุนต่าง ๆ

๓. กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มประชาชน มีบทบาทคือ การตัดสินใจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ตัดสินใจว่าอะไรคือปัญหาของตนของชุมชน แนวทางแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร ใช้วิธีการหรือกิจกรรมอะไรแล้วจึงตัดสินใจเลือก กิจกรรมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหานั้น

สรุป แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งภาครัฐและประชาชน มีส่วนร่วมการพัฒนาและแก้ปัญหา โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานและการรับผลประโยชน์

กระบวนการมีส่วนร่วม

จากการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วม มีดังนี้ (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. ๒๕๔๓ : ๑๓๘ -๑๓๙)

๑. การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มประชาชนได้ร่วมกันเรียนรู้สภาพของชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน และร่วมกันค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจะมีการรวมกลุ่มอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และทรัพยากรที่จะต้องใช้

๓. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงานเงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน การใช้ทรัพยากร การประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๔. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของบุคคลและสังคม

๕. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้ทันที

สรุป กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ร่วมวางแผน และแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมชุมชน สามารถแสดงออกสู่กระบวนการตัดสินใจอย่างโปร่งใส และชอบธรรม

๖.๓ การสร้างเครือข่าย (cooperation network)ของกลุ่มเยาวชน

ความหมายของการสร้างเครือข่าย

ในพจนานุกรมของ The Webster's Collegiate ได้ให้คำจำกัดความของเครือข่ายไว้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือบริการกันระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือสถาบัน แต่ ณ ที่นี้จะขอให้ความหมายเพิ่มเติมว่า เครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือระหว่างกลุ่มเยาวชน อย่างไม่เป็นทางการตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป ที่มีความสนใจเหมือนกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

ส่วนการสร้างเครือข่าย หมายถึง ขบวนการซึ่งเป็นผลมาจากความพยายามของกลุ่มสมาชิก กลุ่มบุคคลที่รวมกัน องค์กร ชุมชน เครือข่ายในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและบุคคลในองค์กรอันจะนำไปสู่ผลของการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายเดียวกัน

คำว่า เครือข่าย มีความหมายแตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละบุคคล แต่จากการวิเคราะห์ เครือข่ายรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในประเทศไทย ทั้งเครือข่ายในทางบวกและทางลบ อาทิ เครือข่าย ห้วคณะนทางการเมือง เครือข่ายชุมชน เครือข่ายสังคมสงเคราะห์ เครือข่ายเพื่อสุขภาพ เครือข่ายการ คอรัปชั่น เครือข่ายห่วยเถื่อน เครือข่ายเกษตรกรรายย่อย สมัชชาคนจน ฯลฯ

ธนา ประมุขกุล (ม.ป.ป.: ๑) ได้ให้ความหมายถึงคำว่า เครือข่าย เป็นมโนภาพที่เห็นว่าสามารถสร้าง ความเข้าใจในเบื้องต้นได้โดยง่าย คือ ภาพข่ายใยแมงมุม ซึ่งแสดงให้เห็นการถักทอโยงใยกันของเส้นใยที่พาด ผ่านกันไปมาหลายเส้น หลากทิศทาง ดังนั้น ความหมายอย่างง่าย คือ "การเชื่อมโยงอย่างมีเป้าหมาย" การ เชื่อมโยงนี้อาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบที่ปฏิบัติการอยู่เข้าด้วยกัน เช่น การเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าเป็น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น หรืออาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างบทบาทของบุคคล/องค์กรต่าง ๆ ภายใต้ วัตถุประสงค์ร่วมใด ๆ ของภาคีสมาชิก ซึ่งถ้าหากพิจารณาถี่กลงไปอีกหน่วยในความเป็นบุคคล/องค์กร ก็จะมี พบว่าแตกต่างของระบบการทำงาน (ของบุคคล) และความแตกต่างของระบบการทำงาน (ขององค์กรหรือ ชุมชน) ที่ปรากฏออกมา ตามการปฏิบัติตัวและตามบทบาทภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล/องค์กร/ ชุมชน การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายจึงเท่ากับการเชื่อมโยงหลาย ๆ ระบบย่อย (ที่ต่างมีลักษณะจำเพาะของระบบ) ให้รวมกันขึ้นมาใหม่เป็นอีกหนึ่งระบบของหน่วยสมาชิกทุกหน่วยที่เข้ามารวมกัน คงพอจะกล่าวได้ว่า จาก พื้นฐานของการเชื่อมโยงระบบ ระหว่างบุคคล/องค์กร/ชุมชน เป็นเครือข่าย ก็คือ การรวบรวมความ หลากหลายเข้ามาเป็นหนึ่งเดียวกัน ให้เกิดมีความเป็นเอกภาพ คำว่า เอกภาพนี้ในกระบวนการดำเนินงาน เครือข่ายในเบื้องต้นนี้ว่า เป็นการมีเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายที่ตรงกันนี้เองที่นำไปสู่ความหลากหลายมาบรรจบ เชื่อมโยงกันได้ ผลจากการรวบรวมกันนี้ย่อมก่อให้เกิดพลังในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้โดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่ลักษณะทางโครงสร้างสังคม และวิถีชีวิตของผู้คนมีความหลากหลาย ขึ้นกว่าเก่าก่อน ได้ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อนของปัญหามากขึ้น เป็นเงาตามตัวเช่นกัน การแก้ไขปัญหาวิธี คิด วิธีปฏิบัติในลักษณะวิธีการที่เคยทำกันมาแต่เดิมนั้น จึงมีประสิทธิผลน้อยลงเรื่อย ๆ จนแทบจะกล่าวได้ว่า ไร้ประสิทธิผลไปเลยสำหรับปัญหาในขณะนี้ ดังนั้น วิธีคิด วิธีปฏิบัติในการแก้ปัญหาจึงต้องปรับเปลี่ยนไป โดยที่ เห็นได้เด่นชัดก็คือ ถ้าการแก้ปัญหา ยังคงยึดอยู่บนพื้นฐานที่ให้หน่วยงานของรัฐเป็นตัวจักรสำคัญแล้วก็จะ ยากที่จะประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง เนื่องจากเราจะพบกับปัญหาสำคัญอันเนื่องมาจากความเป็นระบบ ราชการของรัฐ คือ ๑) การแยกส่วนกันในการทำงาน ๒) ความติดขัดล่าช้า จากระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ ๓) การทำงานตามสายการบังคับบัญชา ที่อาศัยการสั่งในแนวดิ่ง และ ๔) เป็นการรวมศูนย์อำนาจ-ทรัพยากรใน ขณะที่เครือข่าย เป็นการเริ่มต้นด้วยการสร้างเป้าหมายร่วมกัน ของภาคีสมาชิก ซึ่งแม้ว่าสมาชิกที่เกี่ยวข้องจะมี บทบาทหน้าที่ความถนัดต่าง ๆ กัน แต่เมื่อทุกคนได้เข้ามารับรู้ในเป้าหมาย หรือปัญหาร่วมกันแล้ว สมาชิก แต่ละส่วนก็จะได้ปรับและแสดงบทบาทตามศักยภาพความถนัดของตน เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของ เครือข่าย ได้อย่างตรงต่อสภาพที่แท้จริง โดยมีต้องรอการสั่งการใด ๆ จากผู้กำหนดนโยบายในสายงานบังคับ บัญชา ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะมิได้รู้ หรือเข้าใจในสภาพปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่

ดังนั้นเครือข่ายจึงเป็นรูปแบบการทำงาน ในลักษณะสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบ ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการระดมสรรพกำลังอันรวมถึงคน สติปัญญาความสามารถ และทรัพยากรในการ ทำงาน เพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนของระบบงานราชการ ดังกล่าวข้างต้น และเป็นแนวทางที่ตรงกัน กับแนวคิดของการพัฒนาปัจจุบันที่ให้ยึดพื้นที่ ประสานภารกิจและร่วมทรัพยากร (Area, Function, Participation) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

และเป็นแนวทางที่ตรงกันกับแนวคิดของการพัฒนาปัจจุบันที่ให้อัตลักษณ์ที่ประสานภารกิจและร่วมทรัพยากร (Area, Function, Participation) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

หากจะกล่าวให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น การเป็นเครือข่ายก็คือ การที่เรา ร่วมกันทำงาน เราก็ทำเขาก็ทำ ต่างฝ่ายต่างมีส่วนในการทำงานของเครือข่ายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ไม่ใช่เราทำ เขาไม่ทำและคอยแต่เอาผลประโยชน์ หรือในทางตรงกันข้าม เขาทำเราไม่ทำ เพราะถ้าเป็นลักษณะเช่นนี้จะเปรียบเสมือนกาฝาก หรือพาราสิต เราและเขาก็ไม่สามารถดำรงอยู่เป็นเครือข่ายได้ ดังนั้นการเป็นเครือข่ายจึงจำเป็นต้องมีการแบ่งปันงาน ความรับผิดชอบ ทรัพยากรและผลประโยชน์ร่วมกัน

โดยสรุปความหมายของเครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น เครือข่ายอาจเป็นการร่วมมือระหว่างปัจเจก/กลุ่ม/องค์การประเภทเดียวกัน เช่น ข้าราชการกับข้าราชการด้วยกัน สถานศึกษากับสถานศึกษาด้วยกัน หรืออาจเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม/องค์การต่างประเทศ เช่น หน่วยงานราชการกับหน่วยงานเอกชน สถานศึกษากับหน่วย ธุรกิจ หรือสถานศึกษากับผู้ประกอบการ เป็นต้น

ขั้นตอนการพัฒนาการสร้างเครือข่าย

เมื่อคิดถึงการสร้างเครือข่าย เครือข่ายจะมีขั้นตอนหรือระยะของการพัฒนาต่อไปนี้ คือ

ระยะที่ ๑: การสร้างความคุ้นเคย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเกี่ยวกับ

- ๑) กิจกรรมและสิ่งที้องค์กรดำเนินการ
- ๒) กระบวนวิธีการทำงานขององค์กร
- ๓) อะไร คือ จุดแข็งขององค์กร
- ๔) ความคาดหวังในอนาคตขององค์กร
- ๕) แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญๆ ขององค์กร

ระยะที่ ๒: ความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะดังนี้

- ๑) เป็นความร่วมมือหรือการตกลงเป็นครั้งๆ สำหรับการให้บริการหรือดำเนินกิจกรรม
- ๒) ได้ประสบการณ์และเรียนรู้ถึงวิธีการ ขบวนการทำงาน จุดแข็งและจุดอ่อนของกันและกัน

ระยะที่ ๓ : ความร่วมมือแบบเป็นทางการ จะประกอบด้วย

- ๑) การชี้ชัดถึงปัจจัยร่วมต่างๆ เช่น ปัญหาที่เหมือนหรือคล้ายกัน
- ๒) ปัญหาและ โอกาสขององค์กร
- ๓) ปัญหาและโอกาสทางการตลาดขององค์กร
- ๔) ปัญหาและโอกาสทางการเงินขององค์กร
- ๕) มีข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรม การดำเนินการต่างๆ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๖) การพิจารณาถึงประสิทธิภาพ และการยืดหยุ่นควบคู่กันไป
 ๗) มีความคาดหวังในการสร้างความร่วมมือพองๆ กัน ความคาดหวังในผลประโยชน์

- ๘) ปัจจัยพื้นฐานของการร่วมมือซึ่งกันและกัน
- ๙) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันทรัพยากร เช่น เวลา งบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม
- ๑๐) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือ
- ๑๑) การมีส่วนร่วมในอำนาจ ความรับผิดชอบ จากความร่วมมือ
- ๑๒) กลไกการประสานงานในการร่วมมือกัน

ระยะที่ ๔ : ความร่วมมือในลักษณะสถาบันเครือข่าย ประกอบด้วย

- ๑) มุ่งเน้นการวางแผนอย่างเป็นกระบวนการ
- ๒) เป้าหมายของความร่วมมือจะอยู่ในระดับนโยบาย
- ๓) มีโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนและถูกต้องตามกฎหมาย
- ๔) มีกลไกการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ
- ๕) มีการกำกับ ติดตาม และควบคุมเกี่ยวกับเป้าหมาย และขบวนการที่ร่วมกันดำเนินการ

ปัจจัยความสำเร็จของการสร้างเครือข่าย

๑. ความเข้าใจ

การสร้างเครือข่ายที่สร้างขึ้นและล้มไปอย่างรวดเร็วในเวลาต่อมา มีสาเหตุสำคัญประการแรกมาจากการที่เครือข่ายไม่สามารถสร้างความเข้าใจให้ตรงกันได้ระหว่างมวลสมาชิก โดยอาจเป็นความไม่เข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ตั้งแต่เริ่มต้น หรือเป็นความไม่เข้าใจ ในบทบาทของสมาชิก ที่ตนเองเป็นอยู่นั้น ว่ามีบทบาทอย่างไร เป็นบทบาทหลักหรือบทบาทสนับสนุน ดังนั้น เมื่อเครือข่ายที่สร้างขึ้นได้ดำเนินการไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง สมาชิกที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หรือพบว่าวัตถุประสงค์ไม่ตรงกัน ก็อาจถอนตัวออกไปด้วยเห็นว่า เครือข่ายไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง หรือสำหรับสมาชิก ที่ไม่เข้าใจบทบาทของแต่ละส่วน ก็อาจเกิดเป็นความสับสนว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม ใครควรเป็นแกนหลักและใครควรเป็นผู้สนับสนุน (เช่น หน่วยงานภาครัฐ) ก็ไปทำบทบาทการเป็นแกนหลัก (แทนที่จะเป็นบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชนเจ้าของพื้นที่) ในขณะที่ผู้ที่เป็นแกนหลักเอง ก็อาจจะยังเคยชินกับรูปแบบเดิม ของการเป็น "ผู้ร่วมกิจกรรม" ที่รอคอยการนำจากภายนอก

๒. ความเป็นประชาธิปไตย

ด้วยความเป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่มเครือข่าย มีอิสระทางความคิด สิ่งก็ตามมาก็คือความหลากหลายที่มีทั้งคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ของความคิดที่แสดงออกมา ดังนั้น จุดเริ่มต้นที่จะทำให้ความแตกต่างเหล่านี้ อยู่ด้วยกันได้อย่างราบรื่น คือ การให้เกียรติ ยอมรับความคิดเห็นของกันและกันซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทั้งหลาย ได้เห็นทางเลือกอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่ตนคิดเห็น ตาม

ประสบการณ์ที่จำกัดของแต่ละบุคคล และเมื่อได้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางความคิดระหว่างกันแล้ว จุดดี จุดด้อย ของแต่ละทางเลือกจะได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นผลจากการหลอมรวมของทุกความคิดมาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดบนพื้นฐานการยอมรับของสมาชิกโดยรวม

๓. ความจริงใจ

เนื่องจากการทำงานในการสร้างเครือข่าย เน้นการประสานงานในแนวราบ ไม่เน้นการบังคับสั่งการ ดังนั้น ผู้ที่เป็นสมาชิกจึงต้องเข้ามาด้วยความสมัครใจ และมีความจริงใจในการทำงานร่วมกันโดยเห็นประโยชน์ร่วม ตามที่กลุ่มเครือข่ายกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งบางครั้งประโยชน์ร่วมที่จะเกิดขึ้นได้นั้น อาจหมายถึงผลรวมของการเสียสละที่มาจากสมาชิกแต่ละส่วนนั่นเอง

๔. การจัดการ

ไม่ว่าในเครือข่ายใหญ่หรือเล็ก สมาชิกมากหรือน้อย การจัดการจะคงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ ของความสำเร็จขององค์กรเสมอ และสำหรับการจัดการเครือข่ายที่มีพื้นฐานสมาชิกหลากหลาย มารวมกันโดยอิสระ ไม่ถือการสั่งการเป็นกลไกหลักนั้น การจัดการจะมีความสำคัญ ยิ่งขึ้นไปอีก (ดังที่ได้กล่าวไปข้างแล้วเช่นกัน ในเรื่องของกรรมการผู้ประสานงาน : หัวข้อ องค์ประกอบเครือข่าย) สิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดการเครือข่ายที่ต้องมีคือ ความยืดหยุ่นในการจัดการให้ได้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ ที่เครือข่ายต้องติดต่อ ประสานงานกับกลุ่มองค์กรภายนอกอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือจากการจัดการของเครือข่าย

๕. การสื่อสาร

การสื่อสาร คือ ตัวกลางที่ทำให้การสร้างเครือข่ายสามารถเชื่อมโยงติดต่อถึงกันได้โดยเป็นที่ทราบกันเป็นอย่างดีว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ไม่ควรจะเป็นแบบทางเดียว เพราะนั่น คือระบบสั่งการ และก็ไม่ได้หมายถึงเพียงระบบการสื่อสาร เฉพาะระหว่างผู้มีหน้าที่ส่งสารกับผู้รับสารถามตอบกันไปมาอยู่เท่านั้น เพราะถ้านึกถึงภาพข่ายใยแมงมุมที่ได้กล่าวไว้แต่ตอนต้นแล้ว จะทำให้เข้าใจได้ในทันทีว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเครือข่าย จะต้องมีลักษณะหลากหลายช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกกันเองได้โดยอิสระกล่อ่งตัวเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารกันให้มากที่สุด โดยที่แม้ว่าการสร้างเครือข่ายจะมีระบบการสื่อสารหลักผ่านทางผู้ประสานงานอยู่ก็ตาม เพราะการกำหนดเช่นนี้อาจทำให้เครือข่าย ต้องเข้าไปติดอยู่ในระบบที่มากขึ้นตอนที่สร้างขึ้นมาเองอีก ทั้ง ๆ ที่เครือข่ายก็พยายามจะหลีกเลี่ยงออกมาจากกรอบที่เป็นปัญหาของระบบอยู่แล้ว

การมีส่วนร่วมของชุมชน/องค์กรในการสร้างเครือข่าย

ความเข้มแข็งของการสร้างเครือข่ายขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกซึ่ง สัมพันธ์ เตะช่ออีกและคนอื่น ๆ (๒๕๓๗ : ๑๒) ได้ศึกษาศักยภาพและการสร้างเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมขององค์กร/ชุมชนเครือข่าย ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน

๑. การร่วมคิดและวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุแห่งปัญหาและทางเลือกการแก้ไขปัญหานั้นเป็นพื้นฐานทางความคิดในการประมวลความรู้ทั้งหลายของชุมชน
๒. การตัดสินใจ อันเป็นหัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมในการที่จะให้คนส่วนใหญ่ในชุมชนได้ใช้อำนาจของตนเอง ตัดสินใจในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ
๓. การวางแผนเมื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการ เป็นที่แน่นอนแล้วอยู่ที่การวางแผนอย่างเป็นระบบว่าควรอะไรก่อนหลังและอย่างไร
๔. การปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติจริงตามสิ่งที่คิดและวางแผนไว้
๕. การติดตามประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไขในสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความเข้มแข็งหรือความคงอยู่ของเครือข่ายชุมชนนั้น ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายในทุก ๆ กิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ การร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมได้รับประโยชน์ และร่วมประเมินผล

๗. งานวิจัยและหรือบทความที่เกี่ยวข้อง

คณาธิป ทองรวีวงศ์ และชลธิชา สมสะอาด (๒๕๖๔) ได้ศึกษาผลกระทบของฐานความผิดบัญชีม้าต่อสิทธิเสรีภาพของเหยื่ออาชญากรรมล่อลวงออนไลน์ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่า พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ซึ่งต่อไป ในบทความนี้จะใช้คำย่อว่า “พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์”) เป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ แม้ว่าฐานความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงหลอกลวง ทางคอมพิวเตอร์ในมาตรา ๑๔ สามารถนำมาปรับใช้ แต่มีปัญหาและข้อจำกัดบางประการทำให้ไม่สามารถ ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นกระบวนการของอาชญากรรมนี้ (คณาธิป ทองรวีวงศ์ และชลธิชา สมสะอาด, ๒๕๖๔) สำหรับการวิจัยนี้จะศึกษาประเด็นผลกระทบของเหยื่ออาชญากรรมล่อลวงออนไลน์ ซึ่งนอกจากได้รับความเสียหายในแง่ทรัพย์สินแล้ว ยังอาจตกเป็นผู้ต้องหาการกระทำความผิดฐานบัญชีม้า ตามกฎหมายอื่นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากในบางกรณีเหยื่อของการหลอกลวงออนไลน์ถูกอาชญากรชักจูงให้เปิด บัญชีหรือใช้บัญชีเงินฝากเพื่อรับหรือโอนเงินอันอาจเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่าง ๆ อีกทั้งในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ มีการประกาศใช้ “พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๖๖” ซึ่งกำหนดมาตรการหลายประการที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เช่น การกำหนดกระบวนการระงับการทำธุรกรรม การกำหนดให้มีระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบัน การเงินในที่นี้จะศึกษาในส่วนของการกำหนดฐานความผิดสำหรับ “บัญชีม้า” ในมาตรา ๙ ที่มี องค์ประกอบความผิดกว้างครอบคลุมบุคคลใดที่เปิดบัญชีเงินฝากหรือยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก ในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม จากผลของการกำหนดฐานความผิดนี้ซึ่งมีองค์ประกอบ ความผิดที่กว้างนำไปสู่ประเด็นว่า เหยื่ออาชญากรรมล่อลวงออนไลน์ที่ในแง่หนึ่งเป็นผู้เสียหายจาก อาชญากรรม แต่อาจถูกดำเนินคดีตั้งข้อหาความผิดฐานบัญชีม้า ซึ่งการวิจัยนี้จะทำการศึกษาว่า การกำหนดความผิดมาตรา ๙ ดังกล่าว มีความเหมาะสมและสมดุลหรือไม่เมื่อพิจารณาสิทธิเสรีภาพของ เหยื่ออาชญากรรมล่อลวงออนไลน์ โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางการกำหนดความผิดสำหรับ บัญชีม้าตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร

ซึ่งผลการวิจัย จากกรอบแนวคิดทฤษฎี การหลอกลวงออนไลน์ เป็น การหลอกลวงทางคอมพิวเตอร์ (Computer Fraud) ที่มีได้มุ่งเน้นหรือส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของระบบหรือข้อมูล แต่มุ่งหลอกลวงบุคคลผู้เป็นเหยื่อโดยอาศัยความเชื่อใจ และความคาดหวังบนพื้นฐานของความต้องการทางการเงิน (FBI, ๒๐๑๗). นอกจากนี้จากการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงออนไลน์ เช่น คอลเซ็นเตอร์ ที่หลอกลวงให้เหยื่อโอนเงิน จากการศึกษารูปแบบพฤติกรรมและขั้นตอนการกระทำ พบว่า อาชญากรรมนี้ใช้รูปแบบและวิธีการ แตกต่างกันในแต่ละกรณี โดยส่งผลกระทบต่อเหยื่อในมิติต่างๆ ได้แก่ ๑) ผลกระทบเชิงทรัพย์สิน เหยื่อถูก หลอกให้โอนหรือส่งมอบทรัพย์สินให้ผู้หลอกลวง หรือหลอกลวงให้ลงทุนต่าง ๆ ๒) ผลกระทบทางจิตใจ ทั้งนี้เพราะอาชญากรใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์ผ่านการพูดคุยทางออนไลน์ ๓) ผลกระทบเชิงสิทธิ เสรีภาพกล่าวคือ เหยื่อตกเป็นผู้ต้องหาในการกระทำผิดต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีที่อาชญากรหลอกลวงให้เหยื่อเปิดบัญชีเงินฝาก หรือยอมให้อาชญากรนำบัญชีของเหยื่อไปใช้รับหรือโอนเงินที่ได้จากการ ประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ หรือเหยื่อตกอยู่ในสถานะ “บัญชีม้า” (Money Mule) (Jakobsson, ๒๐๑๖)

(๒) ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ มีรูปแบบและแนวทางในการกำหนดความผิดสำหรับบัญชีม้าแตกต่างกันไป ดังนี้ ๑) กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับบัญชีม้า ประกอบด้วยกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดความผิดสำหรับการโอน รับโอนเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งเชื่อมโยงกับ “ความผิดมูลฐาน” เช่น การฉ้อโกงหลอกลวงทางคอมพิวเตอร์ โดยมาตรา ๕ มีองค์ประกอบความผิดว่า “ผู้ใด ๑) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ว่าก่อนขณะ หรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ ๒) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่ายการ โอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ๓) ได้มาครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินโดยรู้ ในขณะที่ได้มาครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้น กระทำความผิดฐานฟอกเงิน” ประมวลกฎหมายอาญฐานความผิดตัวการ ตามมาตรา ๘๓ กำหนดความผิดสำหรับบุคคล ที่ร่วมกันกระทำความผิด ซึ่งครอบคลุมการกระทำความผิดทางอาญาต่าง ๆ รวมถึงการฉ้อโกง และการกระทำความผิด ทางคอมพิวเตอร์ด้วย สำหรับผู้ที่ตกลงร่วมกันหรือวางแผนในการรับเงินจากการกระทำความผิดและส่งเงินต่อไป นอกจากเป็นความผิดฐานฟอกเงิน ยังเข้าข่ายความผิดฐานตัวการร่วมกันในความผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการได้มาซึ่งเงินหรือการโอนเงินนั้น พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีหลักการหลายส่วน ในที่นี้ศึกษาเฉพาะความผิดเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก ในมาตรา ๙ ซึ่งมีองค์ประกอบ ความผิดว่า “...ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ บัตรอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจตนาใช้เพื่อตน หรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้อง โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่าจะ นำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด...”

ผลการศึกษากฎหมายสหรัฐอเมริกา พบว่า กฎหมายฟอกเงินระดับรัฐบาลกลาง (Money Laundering Control Act of ๑๙๘๖, Public Law ๙๙-๕๗๐) กำหนดความผิดฐานฟอกเงินสำหรับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายเงินทุน การโอนเอกสารสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งครอบคลุมการ ใช้บัญชีธนาคารเพื่อรับเงิน โอนเงินอันเกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ (Pickles, ๒๐๒๑) กฎหมายอาญาและความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) กล่าวคือ ในกรณีบุคคลที่ใช้บัญชีธนาคาร รับโอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ฐานต่างๆ จะเข้าข่ายถูกดำเนินคดีตามข้อหาสมคบ ขึ้นอยู่กับ ความผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการได้มาซึ่งเงินหรือ การโอนเงินนั้น จึงเป็นกฎหมายที่กว้างและครอบคลุม อาชญากรรมชนิดต่าง ๆ โดยเป็นความผิดเมื่อมีการ กระทำต่าง ๆ กับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการ กระทำผิด ๓) ผลการศึกษากฎหมาย สหราชอาณาจักร พบว่า ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดความผิดสำหรับ การเปิดบัญชีเงินฝากหรือใช้บัญชีเงินฝากรับเงินจาก อาชญากรรมประเภทการหลอกลวงเชิงความรักและ อาชญากรรมไซเบอร์อื่น ๆ แต่มีกฎหมายเกี่ยวกับการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งกำหนด ความผิดอาญาฐานฟอกเงิน กล่าวคือ พระราชบัญญัติรายได้ จากอาชญากรรม ค.ศ. ๒๐๐๒ (Proceeds of Crime Act ๒๐๐๒ หรือ POCA) ซึ่งกำหนดมาตรการหลายอย่าง เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน เช่น การยึดทรัพย์สินอันได้จากการประกอบอาชญากรรม การ รายงานธุรกรรมทางการเงิน โดย ในส่วนของการกำหนดความผิดอาญาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้บัญชีธนาคารเพื่อรับหรือ โอนเงินจากการกระทำผิดจะเกี่ยวข้องกับฐานความผิดดังนี้ ความผิดสำหรับการ ปกปิด (Concealing) ตามมาตรา ๓๒๗ มีองค์ประกอบความผิดสำหรับการ “ปกปิด ซ่อนเร้น แปรสภาพ โอน ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม” (Criminal Property) ทั้งนี้ กฎหมายนิยามว่า การปกปิด ซ่อนเร้น (Concealing or Disguising) หมายรวมถึง การปกปิดหรือซ่อนเร้น ลักษณะ แหล่งที่มา ที่ตั้ง การเคลื่อนไหว หรือสิทธิใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ อาชญากรรม ความผิดสำหรับการเข้ามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Arrangement) ตาม มาตรา ๓๒๘ ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดสำหรับการ “.. กระทำการใดอันเป็นการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการซึ่งผู้กระทำรู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้น เป็นการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนบุคคล อื่นหรือในนามของบุคคลอื่น ในการได้มา การเก็บรักษา การใช้ หรือ การควบคุมทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ อาชญากรรม..”

ผลการศึกษาข้อ ๒ จึงสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีฐานความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งสามารถปรับ ใช้ กับบัญชีม้าโดยครอบคลุมพฤติกรรมการรับหรือโอนเงินที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การกำหนด ความผิดนี้ เป็นรูปแบบและแนวทางที่เทียบได้กับกฎหมายฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังได้กำหนดฐานความผิดเฉพาะเกี่ยวกับบัญชีม้าไว้ในกฎหมายเฉพาะคือ มาตรา ๙ ของพระราช กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๖๖ แยกออกมาจากกฎหมาย เกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยกำหนดความผิดสำหรับพฤติกรรม的开บัญชีหรือ ยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก ซึ่งเป็นรูปแบบและแนวทางที่ไม่ปรากฏในกฎหมายสหรัฐอเมริกาและ สหราชอาณาจักร

(๓) การกำหนดความผิดฐานบัญชีม้าตามกฎหมายไทย และผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของ บัญชีที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมออนไลน์ สามารถจำแนกเป็นประเด็นเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ กฎหมาย ต่างประเทศดังนี้ ๑) กฎหมายไทยกำหนดฐานความผิดเฉพาะสำหรับบัญชีม้า โดยเป็นส่วนหนึ่งของพระราช กำหนด มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพ.ศ. ๒๕๖๖ อันเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น เฉพาะ แยกเป็นคณะฉบับกับกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ใช้บัญชีเงินฝากของตนเพื่อ รับ หรือโอนเงินที่ได้จากการกระทำความผิดต่างๆ ก็ยังคงเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน ส่งผลให้มี ความผิดตามกฎหมายหลายฉบับและเกิดความซ้ำซ้อน เปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกาและ สหราชอาณาจักร พบว่า มิได้กำหนดกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับบัญชีม้าและไม่ได้กำหนดความผิดฐานบัญชีม้า (Money Mule) เป็น การเฉพาะ แต่ปรับใช้ฐานความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งมี องค์ประกอบครอบคลุมการรับหรือ โอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดได้ ทำให้บัญชีม้ามีความผิดเฉพาะ ตามกฎหมายฟอกเงิน ๒) กฎหมายไทย กำหนดความผิดอย่างเจาะจงถึงการกระทำเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก เช่น การเปิด บัญชีหรือยอมให้บุคคลอื่นใช้

บัญชี ซึ่งส่งผลให้บุคคลทั่วไปที่ใช้บัญชีธนาคารมีความเสี่ยงที่จะเข้า องค์กรประกอบนี้ ในขณะที่ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายสหราชอาณาจักรและกฎหมายสหรัฐอเมริกา ไม่ได้ระบุเจาะจงถึงบัญชีเงินฝาก แต่กำหนดความผิดสำหรับการโอนเงินหรือทรัพย์สินไม่ว่าจะดำเนินการ ด้วยวิธีการหรือผ่านช่องทางใด ๓) กฎหมายไทยกำหนดความผิดสำหรับบัญชีม้า โดยแยกเป็นพฤติกรรมสองขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง กับการรับหรือโอนเงิน คือ การเปิดบัญชีธนาคาร และการยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝากธนาคาร เปรียบเทียบกับกฎหมายสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา กำหนดความผิดเมื่อมีพฤติกรรมการซ่อนเร้น หรือแปรสภาพทรัพย์สิน เช่น การรับหรือโอนเงิน แต่มาตรา ๙ กำหนดความผิดตั้งแต่การเปิดบัญชีเงินฝาก แม้ยังไม่ปรากฏว่ามีการรับหรือโอนเงิน องค์กรประกอบความผิดในส่วนนี้จึงมีขอบเขตกว้าง ๔) กฎหมายไทยกำหนดความผิดโดยมีองค์ประกอบว่า “..โดยมิได้เจตนาใช้เพื่อตน หรือเพื่อ กิจการที่ตนเกี่ยวข้อง..” ซึ่งมีขอบเขตกว้าง นอกจากจะครอบคลุมกรณีเจ้าของบัญชีม้าที่รับจ้างโดยยอมให้ อาชญากรใช้บัญชีทำธุรกรรมแล้ว ยังครอบคลุมการเปิดหรือใช้งานบัญชีเพื่อประโยชน์หรือกิจการของ บุคคลอื่นที่มีได้เกี่ยวข้องกับการของตนในมิติทางสังคมอื่น เช่น การที่บุคคลให้ญาติที่ไม่มีบัญชีเงินฝาก รับหรือโอนเงินเพื่อกิจกรรมทางครอบครัวหรือสังคม แม้ว่าการเปิดหรือใช้บัญชีนั้นยังต้องพิจารณา องค์กรประกอบความผิดอื่นต่อไปด้วย แต่องค์ประกอบความผิดที่กว้างในส่วนนี้อาจทำให้กิจกรรมทางสังคม อาจมีความเสี่ยงต่อความผิดไปด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา กำหนดความผิดสำหรับการกระทำในการรับหรือโอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยมีได้กำหนด องค์กรประกอบความผิดในส่วนของการใช้บัญชีเงินฝากเพื่อกิจการของผู้อื่น ดังนั้นถ้าพึงเพียงปรากฏว่า มีการใช้บัญชีเงินฝากของตนเพื่อกิจการของผู้อื่น ยังไม่เข้าองค์ประกอบความผิดใด ๕) มาตรา ๙ กำหนดองค์ประกอบความผิดว่า เจ้าของบัญชีต้องรู้หรือควรรู้ว่าการใช้บัญชีนั้น เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม แต่เนื่องจากการกำหนดว่า “ควรรู้” มีขอบเขตกว้างและไม่มีเกณฑ์พิจารณา ชัดเจน จึงทำให้ความผิดมาตรานี้ไม่จำกัดเฉพาะการรับจ้างเปิดบัญชีแต่อาจครอบคลุมถึงเหยื่อผู้ถูกหลอก ให้ใช้บัญชีของตนเพื่อรับเงินซึ่งอาจถูกตั้งข้อหาตามองค์ประกอบว่า “ควรรู้” ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเหยื่อ อาชญากรรมการหลอกรักออนไลน์จะพบว่า อาชญากรที่หลอกลวงใช้วิธีการวิศวกรรมทางสังคม (Social Engineering) เช่น การปลอมตัวในการสนทนาหรืออ้างอิงข้อมูลเท็จให้เหยื่อหลงเชื่อ (Jakobsson, ๒๐๑๖) โดยเหยื่ออาจดำเนินการต่างๆ บนพื้นฐานความเชื่อนั้น เช่น การเปิดบัญชีหรือโอนเงิน ซึ่งกรณีเช่นนี้อาจ เข้าข่ายองค์ประกอบ “ควรรู้” ซึ่งมีลักษณะกว้าง ๖) เกณฑ์พิจารณาความหมายของบัญชีม้า (Money mule) จากงานวิชาการหลายฉบับแสดงถึง องค์ประกอบสำคัญในการรับค่าตอบแทน (Commission, Remuneration, Benefit) กล่าวคือ บัญชีม้า เป็นบุคคลที่ใช้บัญชีของตนรับหรือโอนเงินเพื่อบุคคลอื่นโดยได้รับค่านายหน้าหรือผลตอบแทน ดังนั้น เหยื่อผู้ถูกหลอกให้ใช้บัญชีโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน จึงไม่จัดอยู่ในข่ายบัญชีม้า (Abdul Rani, Syed Mustapha Nazri, and Zolkafli, ๒๐๒๔) แต่มาตรา ๙ ไม่ได้กำหนดองค์ประกอบเกี่ยวกับการได้รับ ประโยชน์ตอบแทน จึงส่งผลให้เหยื่อผู้ถูกหลอกที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน อาจเข้าข่ายความผิดได้หากมี พฤติการณ์ที่แสดงว่า “ควรรู้” ซึ่งก็เป็นองค์ประกอบที่กว้างและไม่จำกัดว่า บุคคลนั้นควรจะรู้เมื่อมี ปรากฏว่ามีการรับเงินหรือค่าตอบแทนเท่านั้น ๗) เมื่อพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงของบุคคลที่ยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีธนาคาร อาจเกิดจาก มูลเหตุจูงใจ เจตนา และพฤติการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจำแนกได้สองกลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่ง บุคคลที่รับจ้างเปิด บัญชี และยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีนั้นในการรับเงินจากการกระทำผิดต่าง ๆ โดยได้รับค่าตอบแทน และ กลุ่มที่สอง บุคคลที่เปิดบัญชีธนาคารหรือยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีธนาคารของตนในการรับหรือโอนเงิน ที่เกี่ยวกับการกระทำผิด เนื่องจากถูกหลอกลวงในลักษณะต่าง ๆ โดยการศึกษาหลายฉบับได้แสดงให้เห็น วิธีการแสวงหาบัญชีม้าของอาชญากรรมโดยการ

หลอกลวงเหยื่อโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น เยาวชน (Pickles, ๒๐๒๑) รวมถึงกรณีเจ้าของบัญชีที่เป็นเหยื่อของการหลอกรักออนไลน์ โดยเหยื่อไม่รู้ว่าเป็นการ รับเงินที่เกี่ยวกับอาชญากรรม กรณีเช่นนี้ในแง่หนึ่งผู้ถูกหลอกลวงเป็นเหยื่อของอาชญากรรมประเภท การหลอกลวงเชิงความรัก แต่ในอีกแง่หนึ่ง มาตรา ๙ ของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งมีองค์ประกอบที่กว้างในหลายประเด็น ดังวิเคราะห์ ข้างต้น ประกอบกับพยานหลักฐานเบื้องต้นบ่งชี้ว่า เส้นทางทางการเงินของอาชญากรรมมีความเชื่อมโยงไปยัง บัญชีดังกล่าว อาจทำให้เจ้าของบัญชีกลุ่มนี้ถูกดำเนินคดีเป็นผู้ต้องหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ แม้ว่าต่อมาในชั้นพิจารณาศาลอาจตัดสินว่า ไม่มีความผิดก็ตาม

กานต์ ภัทรปรีชาการ (๒๕๖๕) ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีของผู้รับจ้างเปิดบัญชี (บัญชีม้า) กรณีเด็กและเยาวชน ซึ่งผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่า

ประเด็นแรก คือ ปัญหาบทลงโทษของผู้รับจ้างเปิดบัญชีกรณีเด็กหรือเยาวชน เนื่องจากการรับจ้างเปิดบัญชียุคนั้นมีบทลงโทษที่แตกต่างกัน โดยมีบทกำหนดโทษและลักษณะของการลงโทษที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิด ปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งมีความสัมพันธ์กับกฎหมายที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุข้างต้นทำให้เกิด ปัญหาการลงโทษของผู้รับจ้างเปิดบัญชี ซึ่งมีความซับซ้อนอยู่มาก และในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย บัญญัติไว้โดยตรงหรือครอบคลุมให้ลงโทษผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้า เมื่อพิจารณาถึงการลงโทษเด็กหรือเยาวชนผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าฐานเป็นผู้สนับสนุนการฉ้อโกงหรือเป็นผู้สนับสนุนการฉ้อโกงประชาชนแล้ว ซึ่งอัตราโทษ ทั้งจำคุกและ โทษปรับที่สูง เมื่อเทียบกับการกระทำของเด็กหรือเยาวชนผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าทั้งใน ด้านอายุการศึกษาและวุฒิภาวะแล้ว ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าได้รับโทษในอัตราที่สูง การที่กฎหมายยังไม่มีบทบัญญัติโดยตรงให้ผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าได้รับโทษ จึงเป็นปัญหาในการลงโทษของเด็กหรือเยาวชนผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าไม่ได้รับโทษในผลของการกระทำตามสมควร จึงไม่ควรลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่รับจ้างเปิดบัญชีม้าโดยการนำบทบัญญัติฐานเป็นผู้สนับสนุน ผู้ศึกษายังไม่เห็นห้องด้วยการนำบทบัญญัติฐานเป็นผู้สนับสนุนการรับจ้างเปิดบัญชีม้า ที่ศาลฎีกาได้พิจารณาและวินิจฉัยว่าผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ลงโทษ ผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าในฐานะเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดจึงขัดกับหลักเจตนาของกฎหมายอาญาและหลักความรับผิดชอบทางอาญาที่ต้องการตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ

จากปัญหาดังกล่าว เด็กและเยาวชนตกเป็นเครื่องมือของมิจฉาชีพหรืออาชญากร โดยที่รัฐยังไม่มีกฎหมายอาญาและหลักความรับผิดชอบทางอาญาที่ต้องการตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษจากปัญหาดังกล่าว เด็กและเยาวชนตกเป็นเครื่องมือของมิจฉาชีพหรืออาชญากร โดยที่รัฐยังไม่มี การเข้ามาควบคุมหรือปราบปราม ส่งผลให้มีการนำบัญชีม้าไปหลอกลวงผู้อื่นและฟอกเงินดังปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น และบทบัญญัติที่ศาลฎีกานำมาพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ นั้นยังไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิดรับจ้างเปิดบัญชีม้า ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการบัญญัติกฎหมายลงโทษผู้รับจ้างเปิด บัญชีม้าโดยตรง และมีมาตรการปราบปรามผู้ที่ทำการซื้อบัญชีม้าจากผู้รับจ้างเปิดบัญชีม้าแบบเด็ดขาดต่อไป

ประเด็นที่สอง ปัญหาการบังคับใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา กรณีเด็กหรือเยาวชนรับจ้างเปิดบัญชี (บัญชีม้า) มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๘๖ สามารถช่วยลดปริมาณคดีที่จะนำมาฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวโดยใช้วิธีการองค์ที่มีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี

ผู้กระทำความผิดจะต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาให้รับโทษจำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นกรณีประมาทหรือความผิดลหุโทษและผู้กระทำความผิดได้สำนึกว่าตนกระทำความผิด พร้อมทั้งทำการแก้ไขปรับปรุง เมื่อเข้าเรือนไขก็จะมี การ

จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแทนการลงโทษ เมื่อคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชน มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาโดยเจตนากรณีเพื่อจะใช้ในการกลั่นกรองคดีมีให้นาคติไปสู่ศาล โดยไม่จำเป็น จึงควรเพิ่มอัตราโทษอย่างสูงเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิด แต่มีจิตสำนึกในการที่จะกลับตัวเป็นคนดีสามารถจะใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องได้อันจะเกิดผลดีต่อการดำเนินคดีให้เสร็จไปโดยเร็ว และเด็กจะไม่เกิดการบอบช้ำทางด้านจิตใจ

ส่วนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีในชั้นพิจารณา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐ แต่การบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะ ข้ำซ้อน ซึ่งตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓๒ ที่ให้ศาลมีอำนาจในการที่จะงดการอ่านคำพิพากษาและใช้มาตรการอื่นแทนการพิพากษาลงโทษได้อันเป็นการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาในการใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวางถึงแม้ว่าจะไม่มีการ บัญญัติกฎหมายให้อำนาจในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๙๐ ก็ตาม ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีความซ้ำซ้อนอันก่อให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ และถึงแม้ว่าจะใช้หลักการในเรื่องของการสมานฉันท์มาเป็นแนวทางก็ตาม แต่วัตถุประสงค์เพื่อให้คดีเสร็จสิ้นจากศาลไปโดยเร็ว ด้วยใช้วิธีการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับ ผู้กระทำความผิด ซึ่งหลักการดังกล่าวยังขาดความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติว่าจะใช้ในทางปฏิบัติอย่างไร จึงควรออกแนวปฏิบัติอย่างชัดเจนและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า มาตรการพิเศษในชั้นก่อนฟ้อง รัฐควรกำหนดให้องค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอย่างเป็นรูปธรรมนอกจากสถานพินิจ เพื่อเป็นการมอบอำนาจให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่ในชุมชน หรืออาสาสมัครในชุมชนให้สามารถที่จะมีการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรภาครัฐลดช่องว่างในการบริหารจัดการกับปัญหาโดยใช้บุคคลในชุมชนนี้เป็นตัวขับเคลื่อน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนอย่างเหมาะสมตามสภาพสังคม

ประเด็นที่สาม ปัญหาการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร่วมกับผู้ใหญ่ กรณีเด็กหรือเยาวชนรับจ้างเปิดบัญชี (บัญชีม้า) ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๗ วรรค ๒ ที่ได้มีการกำหนดให้คดีที่ขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวโดยผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการโอนคดีไปพิจารณายังศาลอาญาทั่วไป เมื่อคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิตสติปัญญาและนิสัยและคดีจะต้องมีสภาพเช่นเดียวกันกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป มีเพียงการบัญญัติให้ศาลพิจารณาจากความคิดและพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดและใช้ดุลยพินิจโอนคดีเท่านั้น ด้วยหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างกว้าง จึงทำให้ขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนที่ศาลสามารถจะนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติได้ ซึ่งเมื่อไม่สามารถใช้วิธีการแก้ไขฟื้นฟูได้แล้วจึงใช้วิธีการแบบผู้ใหญ่ การดำเนินคดียังศาลอาญาทั่วไปจะใช้วิธีการดำเนินคดีเช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ถูกคุมขังจะไปเรียนรู้พฤติกรรมจากผู้ต้องขังอื่น ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาความคิดในการกระทำความผิดร้ายแรงยิ่งขึ้น เมื่อพ้นโทษแล้วก็จะพัฒนาเป็นอาชญากรอย่างเต็มตัว อันจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดีที่จะเกิดขึ้นแก่เยาวชนและไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เด็กหรือเยาวชน ดังนั้น การนำเด็กหรือเยาวชนมาพิจารณายังศาลผู้ใหญ่จะถือได้ว่าเป็นการนำเด็กมาลงโทษมากกว่าจะนำเด็กมาแก้ไขฟื้นฟูผิดหลักการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนและยังมิได้เป็นไป

เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นด้วย ดังนั้น การ โอนคดีไปพิจารณายังศาลอาญา โดยทั่วไปจึงต้องวางกรอบให้ชัดเจน เช่น ฐานความผิดควรบัญญัติให้มีความชัดเจนว่าเป็นความผิดฐานใด และจะต้องเป็นคดีที่มีความร้ายแรงเท่านั้น อายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป ซึ่งควรจะมีการกำหนดให้เกิดความชัดเจนถึงหลักเกณฑ์ ดังกล่าวเป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิให้กับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณายาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังขาดความชัดเจนบางส่วน อันเนื่องมาจากบุคลากรที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมยังมีความสับสนในการตีความกฎหมาย นอกจากนั้นยังได้ตระหนักถึงความแตกต่างของระบบกระบวนการยุติธรรมระหว่างเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่มีความแตกต่างกัน และยังคงยึดหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณาคriminalอาญาซึ่งใช้โดยทั่วไป จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติที่ต่าง ฝ่ายต่างตีความมิให้องค์กรของตนเสียประโยชน์ ซึ่งถ่ายทอดโดยการแสดงบทบาทของตนสะท้อนให้เห็นว่า มิได้เป็นไปในทิศทางคุ้มครองสิทธิให้แก่เด็ก หรือเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้นอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะได้บัญญัติไว้ดีเพียงใดก็ตาม แต่เมื่อผู้ปฏิบัติต้องการที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนก็อาจไม่ได้รับการคุ้มครองให้เป็นไปอย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นเด็กที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ การโอนคดีไปพิจารณายังศาลธรรมดานั้นยังขาดความชัดเจน เพราะให้พิจารณาการโอนคดีจากพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์อื่นประกอบเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น อัตราโทษ ลักษณะคดีและอายุของผู้กระทำความผิด

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ) เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีขั้นตอนการดำเนินการและรูปแบบการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- ๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๒๐ ปี ทั้งเพศหญิงและชาย ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและในชุมชนตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี รวม ๑๒ หมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเยาวชนจาก ๑๒ หมู่บ้านในตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๕๔ คน ที่มีการสมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวเองแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับประชากรเป้าหมายในการศึกษาวิจัย

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากหนังสือเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ศึกษาสภาพทั่วไปของเยาวชนในพื้นที่ตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ของครอบครัว สถานะของรายได้ของครอบครัว ความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับภัยไข้เจ็บ ที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม จำนวน ๒๓ ข้อ ประกอบด้วย

- มิติด้านกฎหมาย ๙ ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดของประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

- ๑) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ
- ๒) เหล่ามิฉฉาชีพหลอกลงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด
- ๓) เหล่ามิฉฉาชีพหลอกลงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด
- ๔) การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”
- ๕) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาญากรรมทางเทคโนโลยี
- ๖) “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น
- ๗) การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”
- ๘) หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก
- ๙) “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์

- มิติด้านครอบครัว ๖ ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดของประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

- ๑) ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น
- ๒) ท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้
- ๓) ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า
- ๔) ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเสมอ ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า
- ๕) หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ๖) หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน

- มิติด้านสังคม ๘ ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดของประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

- ๑) ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ
- ๒) การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้ดีวิธีหนึ่ง

- ๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้
- ๔) ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ
- ๕) ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม
- ๖) ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น
- ๗) “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน”
- ๘) ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริงเลย	๑	คะแนน
น้อย	๒	คะแนน
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	๓	คะแนน
มาก	๔	คะแนน
มากที่สุด	๕	คะแนน

การแปลผลคะแนน

แบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	ไม่มีการรับรู้และไม่จริงเลยกับความคิดเห็น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการดังนี้

- ๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามภายใต้ขอบเขตของการวิจัย
- ๒) กำหนดขอบเขตของข้อความจากตัวแปรที่ศึกษา
- ๓) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อ

พิจารณาตรวจสอบ โครงสร้าง คำถาม การใช้ภาษาและครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔) การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่ ความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อความ และภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content

Validity) ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุม ของโครงสร้างและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน จะประเมิน ให้คะแนน ๓ ระดับ คือ +๑ = มีความสอดคล้อง ๐ = ไม่แน่ใจ -๑ = ไม่สอดคล้อง

๕) แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจาก นั้นจึงนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

๑) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๒) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อม ทั้งอธิบายคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจด้วยตัวเอง

๓) นำข้อมูลที่ได้รับคืนมานั้นใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การดำเนินการวิจัย

ในประเด็น รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี) ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างความร่วมมือ และการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันภัยไข้ในชุมชน ตามลักษณะเครื่องมือที่ใช้ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. การดำเนินกิจกรรมในห้วง Pre-test

๑.๑ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่เป้าหมายเข้าร่วมโครงการรูปแบบในการ สร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน

๑.๒ ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล และขอคำแนะนำผู้ให้ข้อมูล เพื่อการวิจัย

๑.๓ ดำเนินการติดต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

๑.๔ ชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย ในห้วง Pre-test

๑.๕ คณะผู้วิจัย และผู้เก็บข้อมูลกล่าวแนะนำตนเอง และให้ผู้เข้าร่วม โครงการวิจัยกล่าวแนะนำตนเอง ก่อนเข้าสู่การตอบแบบสอบถาม

๑.๖ ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการ ป้องกันภัยไข้ในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสังคม จำนวน ๒๓ ข้อ โดยผู้เก็บข้อมูลชี้แจง จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ณ เทศบาลตำบลพระแท่น อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

๑.๗ เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

๑.๘ นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

๒. การดำเนินกิจกรรมในห้วงขณะทำกิจกรรม

๒.๑ ประเด็นการสร้างตระหนักรู้ (awareness) เป็นการบรรยายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อ “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “ภัยซีม่า”” มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และโทษของภัยซีม่า ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศ ทั้งใน ๓ ด้าน คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัวและสังคม

๒.๒ ประเด็นการมีส่วนร่วม (collaboration) เป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทักษะ และ การเข้าใจคนที่ให้กลุ่มวิธีแก้ไขปัญหาย ยอมรับการพัฒนาตนเอง และรับรู้ตนเอง เรียนรู้ปฏิกริยาภายในกลุ่ม กระตุ้นในบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่ในสังคม และเป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อสร้างการทำงานเป็นทีม การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ โดยแบ่งเป็น ๔ ฐานการเรียนรู้ และใช้เวลาฐานละ ๓๐ นาที มีการใช้อุปกรณ์ประจำฐาน เพลงประจำกลุ่ม สัญลักษณ์ของกลุ่ม และมีการสรุปผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๒.๑ ฐานที่ ๑ ห่วงใย ใส่ใจในทีม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการละลายพฤติกรรม โดยใช้กิจกรรมการโยนห่วงเป็นการละลายพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีที่มาแตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์ มีความเป็นมิตร ที่ดีต่อกันในกลุ่ม เพื่อจะได้สามารถร่วมกันวางแผนทำงานเป็นทีมได้อย่างมีความสุข มีความสนุกสนาน และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๒.๒.๒ ฐานที่ ๒ รู้เค้า รู้เรา ห่วงไกลภัยภัยซีม่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบ เพื่อให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เกิดการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้ ดินสอหรือปากกา และกระดาษโพสติด เขียนถึงความคิด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการที่ให้ห่างไกลจากภัยภัยซีม่า ซึ่งจะมีการเสนอความคิดวางแผนร่วมกันในทีม

๒.๒.๓ ฐานที่ ๓ คิดให้ดี รู้เท่าทัน ภัยภัยซีม่า เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องการการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยมีมุ่งเน้น การคิด สังเคราะห์ ตกผลสิกรวมกัน โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบในการทำกิจกรรมกลุ่ม มาแบ่งแยกข้อความที่ถูกต้อง ข้อความที่ผิด เกี่ยวกับหลักการหรือแนวทางในการป้องกันภัยภัยซีม่า

๒.๒.๔ ฐานที่ ๔ สื่อสร้างสรรค์ป้องกันภัยภัยซีม่า เป็นกิจกรรมที่อาศัยแพลตฟอร์ม tiktok ที่ได้รับความนิยม เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วม การทำงานร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์ ตัดต่อสื่อตามความคิดโดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในคลิปวิดีโอ และเผยแพร่ทางสื่อแพลตฟอร์ม tiktok ได้อย่างทันที และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บนสื่อ tiktok ที่เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ครอบคลุมการใช้งานที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งคลิปวิดีโอมักได้รับความสนใจจากหลายกลุ่มคน ดูเพลิน ๆ เข้าใจง่าย ไม่ต้องคิดอะไรมาก ยิ่งปัจจุบันสถานการณ์การใช้สื่อออนไลน์ค่อนข้างมีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกกลุ่มวัย

๒.๓ ประเด็นการสร้างเครือข่าย (cooperation network) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ร่วมสร้างความคิด เพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นแผนภาพ (Visual Tools) แบบเป็นรัศมี หรือแบบผังโน้ต/ความคิด (Mind map) โดยมีหัวข้อหลักหรือเรื่องที่สนใจเป็นจุดศูนย์กลาง แล้วแตกประเด็นเป็นหัวข้อย่อยออกไปรอบ ๆ โดยใช้เทคนิคการเชื่อมโยงด้วย ภาพ สี และเส้น เป็นโครงสร้างตามลำดับขั้นออกไปเรื่อย ๆ

อย่างสอดคล้องกัน โดยใช้ประเด็นคำถามเป็นหลัก ในการสร้างเครือข่าย และแนวคิดร่วมการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ ดังนี้

๒.๓.๑ วิธีการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไซเบอร์ในชุมชนของเยาวชน

๒.๓.๒ กิจกรรมที่เยาวชนต้องการทำเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไซเบอร์ (นำเสนอในรูปแบบกิจกรรม)

๒.๓.๓ นำเสนอแนวคิดของแต่ละกลุ่ม

๓. การดำเนินกิจกรรมในห้วง Post-test

๓.๑ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่เป้าหมายเข้าร่วมโครงการรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไซเบอร์ในชุมชน

๓.๒ ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล และขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

๓.๓ ดำเนินการติดต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

๓.๔ ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ตอบแบบสอบถาม Post-test ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไซเบอร์ในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบคลุม และสังคม จำนวน ๒๓ ข้อ โดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกับ Pre-test

๓.๕ เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถาม และกิจกรรมต่าง ๆ ขอบคุณกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ

๓.๖ นำข้อมูลที่ได้ไปทำการแปลผล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และบรรยายประกอบตาราง

แบบสอบถามตอนที่ ๒ เกี่ยวกับรายการประเมิน

วิเคราะห์ข้อมูลข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดพนันออนไลน์ในเยาวชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ ไม่จริงเลย น้อย จริงบ้างไม่จริงบ้าง มาก และมากที่สุดวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	ไม่มีการรับรู้และไม่จริงใจเกี่ยวกับความคิดเห็น

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมา
- ๒) จำแนกและจัดระบบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ
- ๓) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อมูลสรุปความคิดแบบแผนที่ความคิด (Mind map) เป็นการนำข้อมูลระดมความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนา หรือ บทสรุปร่วมกันของแนวทางการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม(collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน

- ๔) นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบเชิงพรรณนา

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา และการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. แบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
 ๒. แบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
 ๓. แบบสอบถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปออกมาเป็นการบรรยาย
- ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป และในส่วนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยพิบัติในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบคลุม และสังคม ในห้วงก่อนทำกิจกรรม (pre-test) และในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test) ใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (☐) ต่อรูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี)

นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากก่อนทำกิจกรรม (pre-test) และห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (☐) เปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังทำกิจกรรม มาวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) เพื่อการเสริมสร้างความตระหนักรู้ (Awareness), การมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation)

network) ของเยาวชน อำเภอต๋ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยรูปแบบของกิจกรรมและขั้นตอนการทำกิจกรรม บทบาทของแกนนำ(หัวหน้ากลุ่ม)และผู้ร่วมกิจกรรม วิธีการดำเนินกิจกรรม และผลลัพธ์จากการทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไข้ไข้ในชุมชน อำเภอต๋ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

นำผลการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากผลการกิจกรรมกลุ่มในการนำเสนอแบบแผนภาพ (Visual Tools) แบบเป็นรัศมี หรือแบบผังมโนทัศน์/ความคิด (Mind map) โดยมีหัวข้อหลัก ๒ คำถาม คือ คำถามข้อที่ ๑ การสร้างเครือข่ายป้องกันภัยไข้ไข้ในชุมชนทำอย่างไรบ้าง และคำถามข้อที่ ๒ กิจกรรมที่เยาวชนจะทำให้เกิดเครือข่ายการป้องกันภัยไข้ไข้ประกอบด้วยอะไรบ้าง ซึ่งผลเกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการทำกลุ่มทั้งหมด โดยหาข้อสรุปเป็นระยะ ๆ มีการสังเคราะห์ความรู้ ร่วมกันสะท้อนความคิด แนวทางการสร้างเครือข่าย และกิจกรรมที่กลุ่มเยาวชนทำให้เกิดเครือข่ายที่มีผลต่อการป้องกันภัยไข้ไข้ในชุมชน พร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนัก (Awareness), การมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ร่วมกันบนพื้นฐานของชุมชนและกลุ่มเยาวชนเป็นหลักสำคัญ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอนาทม จังหวัดน่าน) ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

จากการเก็บแบบสอบถาม โดยแบ่งการผลการวิเคราะห์เป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ, เพศ, ระดับการศึกษาในปัจจุบัน, สถานภาพของครอบครัว, อาชีพหลัก (พ่อแม่), รายได้ของครอบครัว, ท่านคิดว่ารายได้ครอบครัวครอบครัวของท่าน, ลักษณะที่อยู่อาศัย, ท่านเคยรู้จัก “บัญชีแม่” มาก่อนหรือไม่, ในกรณีที่ท่านรู้จัก ท่านทราบข้อมูล-แหล่งที่มาของบัญชีแม่ที่ท่านรู้จักมาจาก, ที่ปรึกษา และท่านเคยเปิด “บัญชีแม่” หรือไม่ โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม **ในห้วงก่อนทำกิจกรรม (pre-test)** โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย \bar{X}

ตอนที่ ๓ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม **ในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test)** โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย \bar{X}

การวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดเกณฑ์ในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ค่าร้อยละ ๑๐๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าร้อยละ ๗๕	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าร้อยละ ๕๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับจริงบ้างไม่จริงบ้าง
ค่าร้อยละ ๒๕	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าร้อยละ ๐	หมายถึง	ไม่มีการรับรู้และไม่จริงเลยกับความคิดเห็นนี้

หรือ การแปลผลคะแนน ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐	หมายถึง	มีการรับรู้และความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐	หมายถึง	ไม่มีการรับรู้และไม่จริงเลยกับความคิดเห็นนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

ตอนที่ ๑ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป

ตาราง ๑.๑ แสดงข้อมูลเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ, เพศ, ระดับการศึกษาในปัจจุบัน, สถานภาพของครอบครัว, อาชีพหลัก (พ่อแม่), รายได้ของครอบครัว, ท่านคิดว่ารายได้ครอบครัวครอบคลุมของท่าน, ลักษณะที่อยู่อาศัย, ท่านเคยรู้จัก “บัญชีม้า” มาก่อนหรือไม่, ในกรณีที่ท่านรู้จัก ท่านทราบข้อมูลแหล่งที่มาของบัญชีม้าที่ท่านรู้จักมาจาก, ที่ปรึกษา และท่านเคยเปิด “บัญชีม้า” หรือไม่

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (n = 54)	ร้อยละ
1. อายุ		
- 12 ปี	2	4.0
- 13 ปี	2	4.0
- 14 ปี	6	11.0
- 15 ปี	10	18.0
- 16 ปี	10	18.0
- 17 ปี	15	28.0
- 18 ปี	6	11.0
- 19 ปี	3	6.0
2. เพศ		
- ชาย	24	44.0
- หญิง	30	56.0
3. ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้เรียน	1	1.0
- มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	15	19.0
- มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	35	44.0
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3	36.0
4. สถานภาพครอบครัว		
- อยู่กับพ่อแม่	41	76.0
- อยู่กับปู่ย่า/ตากับยาย	10	18.0
- อยู่กับญาติ	3	6.0
5. อาชีพหลัก (พ่อแม่)		
- ข้าราชการ	4	7.0
- ธุรกิจ	6	11.0

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (n = 54)	ร้อยละ
- รับจ้าง	32	59.0
- ค้าขาย	7	13.0
- บริษัท	2	4.0
- เกษตรกร	3	6.0
6. รายได้		
- ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	4.0
- 5,000-10,000 บาท	27	50.0
- 10,001 -20,000 บาท	13	24.0
- มากกว่า 20,000 บาท	12	22.0
7. ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว		
- เพียงพอ	27	50.0
- ไม่เพียงพอ	21	39.0
- ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน	6	11.0
8. ที่อยู่อาศัย		
- บ้านตัวเอง	49	91.0
- บ้านเช่า	4	7.0
- บ้านญาติ	1	2.0
9. เคยรู้จัก “บัญชีม้า”		
- ไม่รู้จัก	35	65.0
- รู้จัก	19	35.0
10. ข้อมูล/แหล่งที่มาของบัญชีม้าที่รู้จัก		
- โทรศัพท์/วิทยุ	7	27.0
- Tiktok / YouTube/twitter/Facebook	19	73.0
11. ที่ปรึกษา		
- พ่อ	19	23.0
- แม่	34	42.0
- พี่/น้อง	6	7.0
- เพื่อน	17	21.0
- ครู	6	7.0
12.เคยเปิด “บัญชีม้า”		
- ไม่เคย	54	100.0
- เคย	0	0

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (n = 54)	ร้อยละ
รวม	54 คน	100%

จากตาราง ๔.๑ ผลการวิจัย พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๕๔ คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ๑) **อายุ** : อายุ ๑๒ ปี มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ อายุ ๑๓ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ อายุ ๑๔ ปี มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ อายุ ๑๕ ปี มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ อายุ ๑๖ ปี มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ อายุ ๑๗ ปี มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ อายุ ๑๘ ปี มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ และอายุ ๑๙ ปี มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ ๑๗ ปี
- ๒) **เพศ** : เป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔ และที่เป็นหญิง มีจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
- ๓) **ระดับการศึกษา** : การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีจำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔ การศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖ และไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ๔) **สถานภาพครอบครัว** : พบว่า อยู่กับพ่อแม่ มีจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖ สถานภาพภาพครอบครัวอยู่กับปู่ย่าหรือตายาย จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ และอยู่กับญาติ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพภาพครอบครัวอยู่กับพ่อแม่
- ๕) **อาชีพหลัก (พ่อแม่)** : อาชีพรับราชการ มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ อาชีพธุรกิจ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ อาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙ อาชีพค้าขาย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ อาชีพทำงานบริษัท มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ และอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลักของพ่อแม่ คือ อาชีพรับจ้าง
- ๖) **รายได้** : รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ รายได้ของครอบครัว ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ รายได้ของครอบครัว ๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ และรายได้ของครอบครัวมากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๒ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วงระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท
- ๗) **ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว** : เพียงพอ มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ไม่เพียงพอ มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙ และไม่เพียงพอและมีหนี้สิน มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเพียงพอของรายได้ครอบครัวอยู่ในระดับเพียงพอ
- ๘) **ที่อยู่อาศัย** : บ้านตัวเอง มีจำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑ บ้านเช่า มีจำนวน ๔ คิดเป็นร้อยละ ๗ และบ้านญาติ มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านตัวเอง

๙) เคยรู้จัก “บัญชีม้า” : ไม่รู้จัก มีจำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕ และรู้จัก มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ซึ่งผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่ไม่รู้จัก “บัญชีม้า”

๑๐) ข้อมูล/แหล่งที่มาของบัญชีม้าที่รู้จัก : โทรศัพท์/วิทยุ มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗ ช่องทาง Tiktok / YouTube/twitter/Facebook มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓ ซึ่งผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลของบัญชีม้าผ่านช่องทาง Tiktok / YouTube/twitter/Facebook

๑๑) ที่ปรึกษา : พ่อ มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓ แม่ มีจำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒ พี่/น้อง มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ เพื่อน มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑ และ ครู มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ โดยผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่มีที่ปรึกษา คือ แม่

๑๒) เคยเปิดบัญชีม้า : ไม่เคย มีจำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเปิดบัญชีม้าใด ๆ

สรุปผลการวิเคราะห์ : จากข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง คือ อายุ ๑๗ ปี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการที่จะเป็นผู้ใหญ่ อยากมีรายได้ อยากช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งเป็นไปพัฒนาการของวัยรุ่นตอนกลางที่จะเป็นเด็ก ก็ไม่ใช่ จะเป็นวัยผู้ใหญ่ก็ยังไม่ถึง สถานภาพของครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่กับพ่อแม่ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว และที่ปรึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ แม่และพ่อ ที่เป็นการยืนยันความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แน่นแฟ้นมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ลำดับที่ปรึกษาที่รองลงมาคือ เพื่อน นั้นหมายถึง สถานะความเป็นเพื่อน มีความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อแรงจูงใจเช่นเดียวกัน และข้อมูล/แหล่งที่มาของบัญชีม้าที่รู้จักนั้น มาจากช่องทาง Tiktok / YouTube/twitter/Facebook ซึ่งแสดงถึง สื่อเทคโนโลยีที่สื่อสารที่ค่อนข้างเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว แต่ข่าวหรือข้อมูลนั้นไม่แน่นอน มีทั้งข่าวที่จริง และข่าวที่หลวง สอดรับกับการแยกการวิเคราะห์ข่าวหรือข้อมูลนั้น ต้องมีการคิดทบทวนที่ดี เพื่อช่วยในการตัดสินใจ

นอกจากนั้น สถานะทางการเงินของครอบครัวก็มีความสำคัญ นั่นคือ อาชีพหลักของครอบครัว คือ อาชีพรับจ้าง ซึ่งมีรายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วงระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท อีกทั้งรายได้ครอบครัวอยู่ในระดับเพียงพอ และมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านตัวเอง ซึ่งแสดงถึงความพอมี พอกิน พอใช้ ตามหลักการที่พึงพาตนเองได้ ไม่แสวงหาความฟุ่มเฟือย แต่ในขณะเดียวกัน ลำดับรองลงมา คือ ไม่เพียงพอ มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙ และไม่เพียงพอและมีหนี้สิน มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ซึ่งถือว่าสำคัญและอาจมีแนวโน้มที่สอดคล้องอาจให้มีความเปลี่ยนแปลงได้ในยุคที่เศรษฐกิจปัจจุบันมีแนวโน้มที่ยังไม่รุ่งเรือง จากการวิเคราะห์ดังกล่าว จะนำไปเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ในหัวข้อต่อไปได้

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม ในห้วงก่อนทำกิจกรรม (pre-test)

ตารางที่ ๒.๑ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านกฎหมาย (pre-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ	25	8	10	5	6	3.75	75.19	มาก
2. เหล่ามีฉายาซีพหลอกลงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด	12	11	12	9	10	3.11	62.22	ปานกลาง
3. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี	20	6	13	7	8	3.42	68.52	ปานกลาง
4. การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”	20	6	13	7	8	3.42	68.52	ปานกลาง
5. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก 1 ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 200,000 บาท	6	4	8	26	10	2.44	48.89	น้อย
6. “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น	38	3	6	7	-	4.33	86.67	มาก
7. วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง	12	11	12	9	10	3.11	62.22	ปานกลาง
8. หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก	38	3	6	7	-	4.33	86.67	มาก
9. “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์	6	4	8	26	10	2.44	48.89	น้อย
รวม						3.37	67.44	ปานกลาง

จากตาราง ๔.๒ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านกฎหมาย พบว่า

๑) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ สรุปได้ว่า

เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดบัญชีมาเป็นความผิด โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๕ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๑๙ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๒) เหล่ามิฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับเหล่ามิฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๑ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”/จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๓) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาญากรรมทางเทคโนโลยี : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาญากรรมทางเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”/จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๔) การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ” : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ” โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”/จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๕) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ” โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๙ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๖) “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ

๑๑ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๗) วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๑ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”

๘) หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๙) “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

สรุปผลการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านกฎหมาย พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๔ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง ซึ่งแสดงว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านกฎหมาย ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” คือ ประเด็น การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ และ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ ตามลำดับ ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่

ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในมิติด้านกฎหมายของการทำผิด บทลงโทษ รวมถึงรูปแบบการโอนเงินของคนร้าย เป็นทอด ๆ จากบัญชีม้าที่ ๑ ไปยังบัญชีม้าที่ ๔ หรือที่ ๕ ที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็วผ่านช่องทาง mobile banking หรือ mobile application นั้นมีความเชื่อมโยงกับการพนันออนไลน์ด้วยการค้ายาเสพติดซึ่งเป็น ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ

ตารางที่ ๒.๒ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านครอบครัว (pre-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น	11	16	19	5	3	3.50	70.0	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมกับครอบครัวในการหารายได้	2	8	14	14	16	2.37	47.41	น้อย
3. ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า	31	10	3	10	-	4.14	82.96	มาก
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่าน มีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกันเสมอ	26	12	3	10	3	3.89	77.78	มาก
5. หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะ ช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ	12	11	15	10	6	3.24	64.81	ปานกลาง
6. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน	13	10	12	11	8	3.17	63.33	ปานกลาง
รวม						3.38	67.70	ปานกลาง

จากตาราง ๔.๓ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านครอบครัว พบว่า

๑) ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ

๙ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการของท่านได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๒) ท่านมีส่วนร่วมกับครอบครัวในการหารายได้ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมกับครอบครัวในการหารายได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๑ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๓) ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๔) ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเสมอ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๘ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๕) หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๒๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๑ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๖) หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิด

เป็นร้อยละ ๑๙ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๗ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๓ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

สรุปผลการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๘ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๐ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง ซึ่งแสดงว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหามาในชุมชน ในมิติด้านครอบครัว ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง คือ ประเด็นผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น มีค่าเฉลี่ย ๓.๕, หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๔ และหากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๗ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในมิติของครอบครัวนั้น ยังมีการส่งเสริมหรือการให้ความรู้ ความเข้าใจที่น้อยเกี่ยวกับภัยรูปแบบใหม่ที่เกิดจากมิจฉาชีพใช้บัญชีม้าในการกระทำความผิด และเจ้าของบัญชีเงินฝากเป็นผู้เปิดบัญชีม้านั้นต้องถูกดำเนินคดีฐานเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนการทำความผิดฐานฉ้อโกงด้วยเช่นกัน

ตารางที่ ๒.๓ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านสังคม (pre-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ	3	16	19	13	3	3.06	61.11	ปานกลาง
2. การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง	-	4	16	15	19	2.09	41.85	น้อย
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่...กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้	-	4	16	15	19	2.09	41.85	น้อย

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
4. ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ	1	8	13	16	16	2.29	45.92	น้อย
5. ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม	-	6	14	17	17	2.17	43.33	น้อย
6. ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น	-	3	13	20	18	2.01	40.37	น้อย
7. “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน”	1	6	25	13	9	2.57	51.48	ปานกลาง
8. ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	15	20	6	5	8	3.53	70.74	มาก
รวม						2.47	49.52	น้อย

จากตาราง ๔.๔ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านสังคม พบว่า

๑) ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๖ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๑ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๒) การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการ

รับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจาก บัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง และป้องกันการทำได้ : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๔) ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๒๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๙๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๕) ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๑๗ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๖) ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๐๑ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย”

๗) “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ“การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”/จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๘) ทานต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑ มีระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙ และมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับทานต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๗๔ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

สรุปผลการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติ ด้านสังคม พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๒ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย” ซึ่งแสดงว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ในมิติด้านสังคม ในระดับ “น้อย”

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” คือ ประเด็นการสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากภัยไข้เจ็บได้วิธีหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙, ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านภัยไข้เจ็บ” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙, ผลกระทบของ “ภัยไข้เจ็บ” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๙, ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๗ และท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๑ ซึ่งเป็นการแสดงความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของกลุ่มเยาวชนต่อบทบาทของชุมชน หรือกิจกรรมของชุมชนที่สะท้อนความรู้ ความคิดนั้นที่มีความเข้าใจที่น้อย

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม ในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test)

ตารางที่ ๓.๑ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านกฎหมาย (post-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ	28	11	-	-	-	4.12	94.35	มาก
2. เหล่ามีจดสิทธิพลกวางให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด	34	5	-	-	-	4.87	97.43	มากที่สุด
3. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี	26	9	4	-	-	4.56	91.28	มากที่สุด
4. การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”	20	14	5	-	-	4.38	87.69	มาก
5. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก 1 ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 200,000 บาท	18	9	12	-	-	4.15	83.07	มาก
6. “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น	30	9	-	-	-	4.77	95.38	มากที่สุด
7. วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง	10	10	19	-	-	3.77	75.38	มาก
8. หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก	34	5	-	-	-	4.87	97.43	มากที่สุด
9. “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์	32	7	-	-	-	4.82	96.41	มากที่สุด
รวม						4.48	89.57	มาก

จากตาราง ๓.๑ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านกฎหมาย พบว่า

๑) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลยตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๒) เหล่ามิจฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับเหล่ามิจฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๓ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๓) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๕๖ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๔) การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ” : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ” โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๙ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๕) การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๕ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๖) “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง /ไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๓๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๗) วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริง

เลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๘) หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๓ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๙) “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๘๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๑ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

สรุปผลการวิเคราะห์หลังการทำกิจกรรม จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านกฎหมาย พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๗ และอยู่ในระดับ “มาก”

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ ประเด็นเหล่านี้จึงขอพหุลักษณ์ให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗, การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๖, “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๗, หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗ และ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๒ แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการทำกิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจ และกิจกรรมกลุ่มที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นั้นมีผลต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๓.๒ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านครอบครัว (post-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น	-	19	20	-	-	3.49	69.74	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมกับครอบครัวในการหารายได้	-	6	25	8	-	2.95	58.97	ปานกลาง
3. ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า	29	10	-	-	-	4.74	94.87	มากที่สุด
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันเสมอ	32	7	-	-	-	4.72	94.36	มากที่สุด
5. หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ	24	15	-	-	-	4.61	92.30	มากที่สุด
6. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน	27	12	-	-	-	4.69	93.85	มากที่สุด
รวม						4.20	84.0	มาก

จากตาราง ๓.๒ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ในมิติด้านครอบครัว พบว่า ๑) ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙ มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่านไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๙ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๔ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง”

๒) ท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้ : ไม่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔ ระดับความคิดเห็นน้อย มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๙๕ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง

๓) ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ“ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๗๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๔) ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเสมอ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๕) หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๑ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๐ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๖) หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง/ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับหากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๘๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

สรุปผลการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐ และอยู่ในระดับ “มาก”

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ ประเด็นครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/ บัญชีม้า มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๔, ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันเสมอ มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒, หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะ ช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๑ และหากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะ ทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทำกิจกรรมการ บรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจ และกิจกรรมกลุ่มที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั้น มีผลต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๓.๓ สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของระดับความคิดเห็นใน การสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายภาพรวม ในมิติด้านสังคม (post-test)

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความ คิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
1. ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็น ปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชน โดยรอบ	3	16	20	-	-	3.56	71.28	มาก
2. การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่ม เยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัย จากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง	28	10	1	-	-	4.69	93.85	มากที่สุด
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกัน เป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วย สื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้	36	3	-	-	-	4.92	98.46	มากที่สุด
4. ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาด ในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อ ประเทศและความมั่นคงของชาติ	30	7	2	-	-	4.72	94.36	มากที่สุด
5. ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมา ร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม	36	3	-	-	-	4.92	98.46	มากที่สุด
6. ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชน ที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็น การส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ให้มากขึ้น	28	10	1	-	-	4.69	93.85	มากที่สุด
7. “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน”	36	3	-	-	-	4.92	98.46	มากที่สุด

ข้อความ/ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน)					\bar{X}	ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด (5) (100%)	มาก (4) (75%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (3) (50%)	น้อย (2) (25%)	ไม่จริงเลย (1) (0%)			
8. ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	36	3	-	-	-	4.92	98.46	มากที่สุด
รวม						4.67	93.35	มากที่สุด

จากตาราง ๓.๓ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ในมิติด้านสังคม พบว่า

๑) ท่านคิดว่าปัญหา “ไข้หวัด” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ“ท่านคิดว่าปัญหา “ไข้หวัด” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มาก”

๒) การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากไข้หวัดได้วิธีหนึ่ง : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากไข้หวัดได้วิธีหนึ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๘๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านไข้หวัด” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง และป้องกันการทำได้ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง /ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านไข้หวัด” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๔) ผลกระทบของ “ไข้หวัด” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๕) ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง /ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๖) ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ และไม่มีระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๘๕ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๗) “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง /ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ“การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

๘) ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน : ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ระดับความคิดเห็นมาก มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ และไม่มีระดับความคิดเห็นจริงบ้างไม่จริงบ้าง /ระดับความคิดเห็นน้อย/ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่จริงเลย ตามลำดับ สรุปได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๖ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

สรุปผลการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้ว่า เยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านสังคม พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๕ และอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

สำหรับในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ ประเด็นการสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้

วิธีหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙, ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒, ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคีความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙, การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ และท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากการทำกิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจ และกิจกรรมกลุ่มที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นั้นมีผลต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

เสนอผลข้อมูลในเชิงการเปรียบเทียบระหว่างก่อนทำกิจกรรม(pre-test) กับหลังทำกิจกรรม(post-test) ในข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ใน 3 มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัวยุค และสังคม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ ๓.๔ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เปรียบเทียบของความคิดเห็นของเยาวชนประชากรตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาบัญชีม้า ก่อนและหลังการมีกิจกรรมรณรงค์เรื่องบัญชีม้า

ข้อความ/ประเด็น	มิติด้านกฎหมาย		ค่าความต่าง (\bar{X})
	Pre-test (\bar{X})	Post-test (\bar{X})	
มิติด้านกฎหมาย			
1. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ	3.75	4.12	0.37
2. เหล่ามีงาช้างพลอยกลางให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด	3.11	4.87	1.76
3. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาญากรรมทางเทคโนโลยี	3.42	4.56	1.14
4. การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”	3.42	4.38	0.96
5. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก 1 ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 200,000 บาท	2.44*	4.15	1.71*
6. “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น	4.33	4.77	0.44
7. วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า คือ การไม่เห็นแก่เงินที่คนชักชวนจะจ่ายให้เป็นค่าจ้าง	3.11	3.77	0.66

ข้อความ/ประเด็น	มิติด้านกฎหมาย		ค่าความต่าง (\bar{X})
	Pre-test (\bar{X})	Post-test (\bar{X})	
8. หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก	4.33	4.87	0.54
9. “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้า ยาเสพติด การพนันออนไลน์	2.44*	4.82	2.38*
มิติด้านครอบครัว			
1. ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น	3.50	3.49	-0.01
2. ท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้	2.37	2.95	0.58
3. ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า	4.14	4.74	0.60
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาร่วมกัน ร่วมกันเสมอ	3.89	4.72	0.83
5. หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยเหลือเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ	3.24*	4.61	1.37*
6. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน	3.17*	4.69	1.52*
มิติด้านสังคม			
1. ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ	3.06	3.56	0.50
2. การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง	2.09 *	4.69	2.60*
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้	2.09*	4.92	2.83*
4. ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ	2.29*	4.72	2.43*
5. ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม	2.17*	4.92	2.75*
6. ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น	2.01*	4.69	2.68*
7. “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน”	2.57*	4.92	2.35*
8. ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	3.53	4.92	1.39

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาปัญหาม้าในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

๑. ในมิติต้านกฎหมาย

พบว่า หลังมีการทำกิจกรรมในการส่งเสริมด้วยการสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีกิจกรรมกลุ่ม รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างกระบวนการกลุ่มผ่านกิจกรรม Mild map สามารถส่งเสริมการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหาม้าในชุมชน โดยผลการวิเคราะห์ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง และมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๔ แต่หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “มาก” และมีค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๗

และผลเปรียบเทียบก่อนและหลังทำกิจกรรมที่แตกต่างชัดเจน ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับ “ปัญหาม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๓๘ และการเปิด “ปัญหาม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๑.๗๑ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการบรรยาย กิจกรรมกลุ่ม การสร้างการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ สนับสนุนความเข้าใจ ทัศนคติให้กับกลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ให้เห็นถึงโทษ ภัยคุกคามภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดที่มาจาก การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ที่จะแฝงมาในการเปิดปัญหาม้า การหลอกลวงทางออนไลน์ในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นการช่วยเปิดโลกทัศน์ และเสริมสร้างความตระหนักรู้ (awareness), การมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ต่อการป้องกันปัญหาม้าในชุมชนมากยิ่งขึ้น

๒. ในมิติต้านครอบครัว

พบว่า หลังมีการทำกิจกรรมในการส่งเสริมด้วยการสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีกิจกรรมกลุ่ม รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างกระบวนการกลุ่มผ่านกิจกรรม Mild map สามารถส่งเสริมการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหาม้าในชุมชน โดยผลการวิเคราะห์ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “ปานกลาง”/จริงบ้างไม่จริงบ้าง และมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๘ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๐ แต่หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “มาก” และมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐

และผลเปรียบเทียบก่อนและหลังทำกิจกรรมที่แตกต่างชัดเจน ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับ หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๑.๕๒ และหากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำ คือ ไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่

ค่าเฉลี่ย ๑.๓๗ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเยาวชนและชุมชนมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี รวมทั้งครอบครัวยังเป็นที่พัก เป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกภายในครอบครัวได้ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญ อันเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี จากภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ในปัจจุบัน

๓. ในมิติสังคม

พบว่า หลังมีการทำกิจกรรมในการส่งเสริมด้วยการสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีกิจกรรมกลุ่ม รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างกระบวนการกลุ่มผ่านกิจกรรม Mild map สามารถส่งเสริมการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน โดยผลการวิเคราะห์ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “น้อย” และมีค่าเฉลี่ย ๒.๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๒ แต่หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับ “มากที่สุด” และมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๕

และผลเปรียบเทียบก่อนและหลังทำกิจกรรมที่แตกต่างชัดเจน ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับ ท่านเห็นด้วยหรือไม่...กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านภัยไข้เจ็บ” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำผิดได้ ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๘๓, ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๗๕, ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๖๘, การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากภัยไข้เจ็บได้วิธีหนึ่ง ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๖๐, ผลกระทบของ “ภัยไข้เจ็บ” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๔๓, และ“การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๓๕ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะคิดของกลุ่มเยาวชนต่อการทำกิจกรรมกลุ่มนั้น สามารถสนับสนุนการเสริมสร้างความตระหนักรู้ (awareness), การมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ต่อการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยกลุ่มเยาวชนยังมองเห็นถึงการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ในชุมชน เช่น ด้านกีฬาซึ่งจะสามารถพบปะกันได้ตาม สนามกีฬาชุมชน สวนสาธารณะ สระว่ายน้ำ สนามฟุตบอล สนามแบดมินตัน งานเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง และยังผ่านงานกิจกรรมยามว่างของเยาวชน ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสา การนัดพบปะดูหนัง อ่านหนังสือ และเล่นดนตรี จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

จากกิจกรรมกลุ่มที่ได้จัดทำเพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางในการมีส่วนในการสร้างเครือข่ายป้องกันปัญหามาตลอดจนออกแบบกิจกรรมต่างๆที่จะก่อให้เกิดเครือข่ายขึ้นมาได้ ซึ่งกิจกรรมกลุ่มที่เยาวชนทำร่วมกันโดยผ่านคำถามสุดท้าย ๒ คำถาม ได้แก่

คำถามข้อที่ ๑ การสร้างเครือข่ายป้องกันปัญหามาในชุมชนทำอย่างไรบ้าง

ด้าน Off line : ได้แก่

- ๑) จัดตั้งสมาคมเพื่อต่อต้านปัญหามาในชุมชน หรือเป็นรูปแบบคุ้มป้องกันปัญหามาในชุมชน
- ๒) สร้างเครือข่ายป้องกันปัญหามาผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนของเยาวชน ได้แก่ ด้าน

กีฬาซึ่งจะสามารถพบปะกันได้ตาม สนามกีฬาชุมชน สวนสาธารณะ สระว่ายน้ำ สนามฟุตบอล สนามแบดมินตัน งานเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง และยังผ่านงานกิจกรรมยามว่างของเยาวชน ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสา การนัดพบปะดูหนัง อ่านหนังสือ และเล่นดนตรี

ด้าน On line : สร้างเพจเกี่ยวกับการป้องกันปัญหามาและเชิญคนในชุมชนมาเข้าร่วม และมีการจัดทำเครือข่ายป้องกันปัญหามาผ่านทาง platform Discord, Instagram, Facebook, Tiktok

คำถามข้อที่ ๒ กิจกรรมที่เยาวชนจะทำให้เกิดเครือข่ายการป้องกันปัญหามาประกอบด้วยอะไรบ้าง

ด้าน Off line : ได้แก่ ออกค่ายให้คำแนะนำในชุมชน บอกผู้นำชุมชนช่วยเป็นสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของปัญหามา พร้อมทักทายตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเผยแพร่ในชุมชน จัดกิจกรรมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ตลอดจนจำลองสถานการณ์จริงให้เห็นและฝึกรับมือกับปัญหา และสามารถบอกกันปากต่อปากต่อไปถึงพิษภัยของปัญหามา และยังมีข้อเสนอในเรื่องของการให้ครูในโรงเรียนสอนเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหามาในโรงเรียน และบางส่วนเยาวชนจะมีการแชร์คลิปที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาลงในกลุ่มของห้องเรียนเพื่อเผยแพร่ไปสู่เยาวชนกลุ่มอื่นให้ตระหนักรู้เรื่องปัญหามาต่อไป

ด้าน On line : ได้แก่ สร้างเว็บไซต์ให้คำปรึกษาด้านโทษของปัญหามา ทำคลิปเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ สร้าง content ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ลงสื่อ social

จะเห็นว่าแนวคิดในการสร้างเครือข่ายป้องกันปัญหามาที่เยาวชนมีการนำเสนอขึ้นเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนจริงและสามารถนำไปสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นได้จริง ผ่านวิถีชีวิตที่เกิดในชุมชน เช่น การมีเครือข่ายป้องกันปัญหามาผ่านกิจกรรมต่างๆในชุมชน ได้แก่งานกีฬา งานเทศกาลต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ นอกจากนี้ เยาวชนยังมีสภายาวชนท้องถิ่นที่ได้นำเรื่องเครือข่ายป้องกันปัญหามาเข้าไปเป็นหนึ่งในกิจกรรมของสภายาวชนด้วย ขณะเดียวกันเยาวชนบางส่วนได้มีแนวคิดในการการขยายเครือข่ายป้องกันปัญหามาไปสู่ในโรงเรียน และมีแนวคิดในการเสนอให้โรงเรียนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหามา เช่น ให้ครูมีการสอนเรื่องเกี่ยวกับปัญหามา หรือมีการพยายามแชร์คลิปที่เกี่ยวข้องกับปัญหามา

เข้าสู่กลุ่มของห้องเรียนต่อไป ซึ่งตัวกิจกรรมต่างๆที่เยาวชนนำเสนอ นั้นสามารถนำไปต่อยอดและไปปฏิบัติได้จริง ในการดำเนินการสร้างเสริมเครือข่ายป้องกันบ้านชีม้า นอกจากนี้ยังคงมีกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้ทำต่อเนื่องไป เพื่อให้เกิดความคงอยู่ของแนวคิดในการป้องกันบ้านชีม้า เป็นในด้านของการทำงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของบ้านชีม้า คือการประกวดคลิปสั้น เพื่อการรณรงค์รูปแบบต่างๆ ในการให้ความรู้และป้องกันบ้านชีม้า ในกลุ่มเยาวชนแล้วเผยแพร่ในสื่อโซเชียลซึ่งได้ดำเนินการในสื่อ tiktok ซึ่งตัวคลิปจะยังคงอยู่ในสื่อออนไลน์ต่อไปเมื่อมีการเผยแพร่ต่อไปจะยิ่งทำให้เกิดความตระหนักรู้และเฝ้าระวังพิชภัยของบ้านชีม้าอย่างต่อเนื่องและเป็นวงกว้างต่อไป

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี) เพื่อให้ทราบถึงสภาพและปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่อำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี และจัดกิจกรรมการอบรม และพัฒนาการสร้างร่วมมือ การสร้างเครือข่ายในการถ่ายทอดแนวทางการป้องกันให้แก่กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ไปจนถึงการเผยแพร่สู่ชุมชนท้องถิ่น ด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ทันต่อการเหตุการณ์ และเหมาะสมกับเยาวชน ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชนอำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี

๒. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชนอำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษารูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี) เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) คือ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาที่ได้นำมาเสนอเป็นผลสรุปเพื่อใช้ในการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังหัวข้อต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี) นั้น สามารถสรุปและประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเยาวชนอำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๕๖.๐) อายุ ๑๗ ปี (ร้อยละ ๒๘.๐) การศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ร้อยละ ๔๔.๐) สถานภาพครอบครัวอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ ๗๖.๐) อาชีพหลักของครอบครัว คือ รับจ้าง (ร้อยละ ๕๔.๐) รายได้ครอบครัวอยู่ในช่วง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ (ร้อยละ ๕๐.๐) ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว เพียงพอ (ร้อยละ ๕๐.๐) ที่อยู่อาศัย เป็นบ้านของตัวเอง (ร้อยละ ๙๑.๐) รู้จักภัยไข้ “ไม่รู้จัก” (ร้อยละ ๖๕.๐) ในกรณีที่ไม่รู้จัก ทราบจากแหล่งข้อมูล Tiktok/YouTube/twitter/Facebook (ร้อยละ ๗๓.๐) ที่ปรึกษา คือ แม่ (ร้อยละ ๔๒.๐) และทั้งหมดไม่เคยเปิดบัญชี (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัจจุบันในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครั และสังคม ในห้วงก่อนทำกิจกรรม (pre-test)

มิติที่ ๑ ด้านกฎหมาย มีทั้งหมด ๙ ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ในประเด็นเกี่ยวกับ “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓, หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ และรองลงมา คือ การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ ค่าเฉลี่ย ๓.๗๕ ตามลำดับ ส่วนในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย คือ การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษจำคุก ๑ ถึง ๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ และ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๔ ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมของมิติด้านกฎหมาย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๓๗

มิติที่ ๒ ด้านครอบครัว มีทั้งหมด ๖ ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ในประเด็นเกี่ยวกับครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๔, ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกันเสมอ มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ ตามลำดับ ส่วนในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้ มีค่าเฉลี่ย ๒.๓๗ ซึ่งภาพรวมของมิติด้านครอบครัว มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๓๘

มิติที่ ๓ ด้านสังคม มีทั้งหมด ๘ ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ในประเด็นเกี่ยวกับท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๓, ส่วนในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย คือ ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๙, ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๗, การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้ดีวิธีหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙, ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๙ และท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๑ ซึ่งภาพรวมของมิติด้านสังคม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๔๗

ในการดำเนินการวิจัย ในห้วงทำกิจกรรม“รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาบัญชีม้าในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอนาทม จ.จังหวัดกาญจนบุรี) ก่อนทำ post-test มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ในประเด็นเพื่อสร้างความตระหนักรู้ (awareness) เป็นการบรรยายโดยวิทยากร

ผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อ “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “บัญชีม้า”” มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และโทษของบัญชีม้า ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศ ทั้งใน ๓ ด้าน คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม ผ่านการสื่อสารในรูปแบบการบรรยาย การซักถาม การตอบข้อสงสัย ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดอย่างสร้างสรรค์ การตระหนักรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่ม

๒. ประเด็นการมีส่วนร่วม (collaboration) เป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทศนคติ และการเข้าใจคนที่ให้กลุ่มรู้วิธีแก้ไขปัญหา ยอมรับการพัฒนาตนเอง และรับรู้ตนเอง เรียนรู้ปฏิกริยาภายในกลุ่ม กระตุ้นในบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่ในสังคม และเป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อสร้างการทำงานเป็นทีม การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ โดยแบ่งเป็น ๔ ฐานการเรียนรู้ และใช้เวลาฐานละ ๓๐ นาที มีการใช้อุปกรณ์ประจำฐาน เพลงประจำกลุ่ม สัญลักษณ์ของกลุ่ม และมีการสรุปผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ ฐานที่ ๑ ห่วงใย ใส่ใจในทีม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการละลายพฤติกรรม โดยใช้กิจกรรมการโยนห่วงเป็นการละลายพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีที่มาแตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์ มีความเป็นมิตร ที่ดีต่อกันในกลุ่ม เพื่อจะได้สามารถร่วมกันวางแผนทำงานเป็นทีมได้อย่างมีความสุข มีความสนุกสนาน และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๒.๒ ฐานที่ ๒ รู้เค้า รู้เรา ห่างไกลภัยบัญชีม้า เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบ เพื่อให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เกิดการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้ ดินสอหรือปากกา และกระดาษโพสต์อิท เขียนถึงความคิด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการที่ให้ห่างไกลจากภัยบัญชีม้า ซึ่งจะมีการเสนอความคิด วางแผนร่วมกันในทีม

๒.๓ ฐานที่ ๓ คิดให้ดี รู้เท่าทัน ภัยบัญชีม้า เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องการการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยมีมุ่งเน้น การคิด สังเคราะห์ ตกผลิตรวมกัน โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบในการทำกิจกรรมกลุ่ม มาแบ่งแยกข้อความที่ถูกต้อง ข้อความที่ผิดเกี่ยวกับหลักการหรือแนวทางในการป้องกันภัยบัญชีม้า

๒.๔ ฐานที่ ๔ สื่อสร้างสรรค์ป้องกันภัยบัญชีม้า เป็นกิจกรรมที่อาศัยแพลตฟอร์ม tiktok ที่ได้รับความนิยม เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วม การทำงานร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์ ตัดต่อสื่อตามความคิดโดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในคลิปวิดีโอ และเผยแพร่ทางสื่อแพลตฟอร์ม tiktok ได้อย่างทันที และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บนสื่อ tiktok ที่เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ครอบคลุมการใช้งานที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งคลิปวิดีโอมักได้รับความสนใจจากหลายกลุ่มคน ดูเพลิน ๆ เข้าใจง่าย ไม่ต้องคิดอะไรมาก ยิ่งปัจจุบันสถานการณ์การใช้สื่อออนไลน์ค่อนข้างมีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกกลุ่มวัย

๓. ประเด็นการสร้างเครือข่าย (cooperation network) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ร่วมสร้างความคิด เพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นแผนภาพ (Visual Tools) แบบเป็นรัศมี โดยมีหัวข้อหลักหรือเรื่องที่สนใจเป็นจุดศูนย์กลาง แล้วแตกประเด็นเป็นหัวข้อย่อยออกไปรอบ ๆ โดยใช้เทคนิคการเชื่อมโยงด้วยภาพ สี และเส้น เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้นออกไปเรื่อย ๆ อย่างสอดคล้องกัน โดยใช้ประเด็นคำถามเป็นหลักในการสร้างเครือข่าย และแนวคิดร่วมการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันปัญหาบัญชีม้า ดังนี้

๓.๑ วิธีการสร้างเครือข่ายการป้องกันบัญชีม้าในชุมชนของเยาวชน

หลังทำกิจกรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รุปได้ ๕ ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ เหล่านี้มาจากรายการที่เลือก “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗, หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๗, “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๒, “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และการรหัส OTP เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๗ และการเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาญากรรมทางเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๖ ตามลำดับ โดยมีติด้านกฎหมาย ไม่พบว่า มีประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย ซึ่งภาพรวมของมิติด้านกฎหมาย มีระดับความคิดเห็นเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๔.๔๘

หลังทำกิจกรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รุปรได้ ๔ ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๔, ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดี พร้อมแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ร่วมกันเสมอ มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒, หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ และหากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็น การเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๑ ตามลำดับ โดยมิติ ด้านครอบครัว ไม่พบว่า มีประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย ซึ่งภาพรวมของมิติด้านครอบครัว มีระดับความคิดเห็นเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๔.๒๐

หลังทำกิจกรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
สรุปได้ ๗ ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า”
จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และ
สนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อ
หนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน” มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ในชุมชนของ
ท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ
ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ
และความมั่นคงของชาติ มีค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการ
ป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ และท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง

อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๙ โดยมีมิติด้านสังคม ไม่พบว่า มีประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นน้อย ซึ่งภาพรวมของมิติด้านสังคม มีระดับความคิดเห็นเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๔.๖๗

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา

ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในโครงการการศึกษาวิจัย “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) พบว่า

๑.๑ มิติด้านกฎหมาย

ก่อนทำกิจกรรม (pre-test) กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านกฎหมาย พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ คิด และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง ซึ่งแสดงว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ในมิติด้านกฎหมาย ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง และในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test) พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านกฎหมาย พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ และอยู่ในระดับ “มาก”

๑.๒ มิติด้านครอบครัว

ก่อนทำกิจกรรม (pre-test) กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๘ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง ซึ่งแสดงว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ในมิติด้านครอบครัว ในระดับ “ปานกลาง” /จริงบ้างไม่จริงบ้าง และในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test) พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ และอยู่ในระดับ “มาก”

๑.๓ มิติด้านสังคม

ก่อนทำกิจกรรม (pre-test) กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านสังคม พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๗ และปัญหานี้อยู่ในระดับ “น้อย” ซึ่งแสดงว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันภัยไข้เจ็บในชุมชน ในมิติด้านสังคม ในระดับ “น้อย” และในห้วงหลังทำกิจกรรม (post-test) พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับในมิติด้านสังคม พบว่า มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ และอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเยาวชนในการป้องกันปัญหาภัยไข้เจ็บในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ก่อนทำกิจกรรมทั้ง ๓ มิติในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าลักษณะธรรมชาติของชุมชนในเขตพื้นที่ จะมีการรวมตัว การรับรู้ข่าวสารอาจได้ล่าช้ากว่าในสังคมเมืองที่มีการกระจายข่าวสารค่อนข้างรวดเร็ว ทำให้การรับรู้ต่อปัญหาภัยไข้เจ็บยังเป็นเรื่องที่ไม่ทั่วถึงในสังคมชนบท

ตามวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ ๒ เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น โดยเปรียบเทียบได้ ดังนี้

๑. ผลการวิจัยเพื่อศึกษา “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) พบว่า โครงการดังกล่าวมีวิธีการสื่อสาร เพื่อสร้างการสร้างความตระหนักรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ผ่านกิจกรรมที่ผสมผสานอย่างหลากหลาย โดยเน้นกิจกรรมวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ และมีกิจกรรมนันทนาการสอดแทรกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรินทร ทองลิ้ม (๒๕๔๓), เดชานนท์ มหาภาพ (๒๕๔๕) และปิยพัทธ์ สีนบัวทอง (๒๕๔๔) ที่ว่า “รูปแบบการสื่อสารภายในโครงการ ได้มีการใช้รูปแบบที่หลากหลาย” ทั้งนี้ การสื่อสารด้วยการบรรยายเป็นรูปแบบที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดสำหรับการสื่อสารเพื่อการสร้างความตระหนักรู้ (awareness) โดยภายในโครงการ ประกอบด้วย การสื่อสารและกิจกรรม ดังนี้

๑.๑ การบรรยาย เป็นกิจกรรมวิชาการที่ให้ความรู้โดยตรงกับเด็กและเยาวชน โดยพบว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ (awareness) ในเรื่องการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จากหัวข้อในการบรรยาย คือ “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “ภัยไซเบอร์”” มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และโทษของภัยไซเบอร์ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศทั้งใน ๓ ด้าน คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัว และสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้หยิบยกมาอ้างอิง และยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่ว่า “การบรรยายเป็นการสื่อสารเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง” โดยที่นี้ คือ ความรู้ ความเข้าใจ และแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องการป้องกันปัญหาภัยไซเบอร์ในชุมชน ซึ่งมีเด็กและเยาวชนในกลุ่มเป็นผู้รับสาร ในขณะที่ผู้บรรยายเป็นผู้ส่งสาร นอกจากนี้ในการบรรยายเนื้อหาและสารที่ใช้ในการบรรยายนั้นจะแตกต่างจากการเรียนตามปกติในหลักสูตรชั้นเรียนปกติ และเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของภรินทร (๒๕๔๓) ที่ว่า “หนึ่งในองค์ประกอบกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือ สารหรือเนื้อหาที่นำมาอบรมต้องใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย บรรยายสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน”

นอกจากนี้ การบรรยายยังเป็นการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่ใช้ประสบการณ์ การยกตัวอย่างที่ผ่านมาในการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่อง “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “ภัยไซเบอร์”” ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จากการบรรยาย โดยวิทยากรในที่นี้คือ ตำรวจซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และจากแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่ดีที่สุด คือ สื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสบการณ์สูง จะมีผลต่อการกระตุ้นในการสร้างความตระหนักรู้ หรือชักจูงใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การพบปะพูดคุยระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน เป็นต้น ล้วนมีผลให้ผู้ฟัง คือ เด็กและเยาวชนเข้าใจ ประทับใจ เกิดศรัทธา ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจในความตระหนักรู้ในเรื่อง “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “ภัยไซเบอร์”” สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรินทร ทองลิ้ม (๒๕๔๓) ที่ว่าด้วยเรื่อง “ผู้ส่งสารที่ถือว่าเป็นหนึ่งองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สำคัญยิ่ง ผู้ส่งสารที่มีความน่าเชื่อถือสูงสามารถก่อให้เกิดผลของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพตามความมุ่งหวังได้”

๑.๒ กิจกรรมกลุ่มนอกห้องเรียนหรือนอกสถานที่ และการสื่อสารด้วยกิจกรรม
 นันทนาการในกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ๆ ที่มีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งโครงการศึกษา “รูปแบบในการ
 สร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัด
 กาญจนบุรี) ได้ใช้วิธีการสื่อสารแบบกลุ่มในการสร้างความตระหนักรู้ (awareness) และการมีส่วนร่วม
 (collaboration) เป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทักษะ และ
 การเข้าใจคนที่ให้กลุ่มรู้วิธีแก้ไขปัญหายอมรับการพัฒนาตนเอง และรับรู้ตนเอง เรียนรู้ปฏิกริยาภายในกลุ่ม
 กระตุ้นในบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่ในสังคม และเป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อสร้างการ
 ทำงานเป็นทีม การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว
 ชุมชน และประเทศชาติ โดยแบ่งเป็น ๔ ฐานการเรียนรู้ และใช้เวลาฐานละ ๓๐ นาที มีการใช้อุปกรณ์ประจำ
 ฐาน เพลงประจำกลุ่ม สัญลักษณ์ของกลุ่ม และมีการสรุปผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละฐานโดยการสร้างการสื่อสารแบบ
 มีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนให้เกิดกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการกิจกรรม ผ่านกิจกรรมในโครงการ
 ได้แก่ การให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมด้วยการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ฐานที่ ๑ ห่วงใย ใส่ใจในทีม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการละลายพฤติกรรม
 โดยใช้กิจกรรมการโยนห่วงเป็นการละลายพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีที่มาแตกต่างกันให้
 มีความสัมพันธ์ มีความเป็นมิตร ที่ดีต่อกันในกลุ่ม เพื่อจะได้สามารถร่วมกันวางแผนทำงานเป็นทีมได้อย่างมี
 ความสุข มีความสนุกสนาน และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ฐานที่ ๒ รู้เคา รู้เรา ห่วงไกลภัยไข้ไข้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้น กระบวนการคิด
 วิเคราะห์ โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบ เพื่อให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วม
 โครงการ เกิดการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้ ดินสอหรือปากกา และกระดาษโพสต์อิท เขียนถึงความคิด
 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการที่ให้ห่างไกลจากภัยไข้ไข้ ซึ่งจะมีการเสนอความคิด วางแผนร่วมกันใน
 ทีม

ฐานที่ ๓ คิดให้ดี รู้เท่าทัน ภัยไข้ไข้ เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน
 ต้องการการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยมีมุ่งเน้น การคิด สังเคราะห์ ตกลงผลร่วมกัน โดยนำเนื้อหา ความรู้ ความ
 เข้าใจจากการฟังบรรยายมาประกอบในการทำกิจกรรมกลุ่ม มาแบ่งแยกข้อความที่ถูกต้อง ข้อความที่ผิด
 เกี่ยวกับหลักการหรือแนวทางในการป้องกันภัยไข้ไข้

ฐานที่ ๔ สื่อสร้างสรรค์ป้องกันภัยไข้ไข้ เป็นกิจกรรมที่อาศัยแพลตฟอร์ม tiktok
 ที่ได้รับความนิยม เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วม การทำงานร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์ ตัดต่อสื่อตามความคิด
 โดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในคลิปวิดีโอ และเผยแพร่ทางสื่อแพลตฟอร์ม tiktok ได้อย่างทันที และมีการ
 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์บนสื่อ tiktok ที่เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ครอบคลุมการใช้งานที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี
 ซึ่งคลิปวิดีโอมักได้รับความสนใจจากหลายกลุ่มคน ดูเพลิน ๆ เข้าใจง่าย ไม่ต้องคิดอะไรมาก ยิ่งปัจจุบัน
 สถานการณ์การใช้สื่อออนไลน์ค่อนข้างมีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกกลุ่มวัย

๑.๓ สำหรับในประเด็นการสร้างเครือข่าย (cooperation network) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่
 ร่วมสร้างความคิด เพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นแผนภาพ (Visual Tools) แบบเป็นรัศมี โดยมีหัวข้อหลัก
 หรือเรื่องที่สนใจเป็นจุดศูนย์กลาง แล้วแตกประเด็นเป็นหัวข้อย่อยออกไปรอบ ๆ โดยใช้เทคนิคการเชื่อมโยง
 ด้วย ภาพ สี และเส้น เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้นออกไปเรื่อย ๆ อย่างสอดคล้องกัน โดยใช้ประเด็นคำถามเป็น
 หลัก ในการสร้างเครือข่าย และแนวคิดร่วมการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันปัญหาภัยไข้ไข้ ดังนี้

๑. วิธีการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาไข้มาในชุมชนของเยาวชน

๒. กิจกรรมที่เยาวชนต้องการทำเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหา

(นำเสนอในรูปแบบกิจกรรม)

๓. นำเสนอแนวคิดของแต่ละกลุ่ม

ซึ่งกิจกรรมทั้งหมด เป็นการปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด ที่มีการสร้างการมีส่วนร่วม(collaboration)และการสร้างเครือข่าย (cooperation network) ผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีการแสดงออกถึงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมด เป็นกลุ่มขนาดเล็กที่มีขนาด ๘-๑๐ คน ทำให้การฝึกฝนของกลุ่มมีสูง เพราะทุกคนได้ใกล้ชิดและรู้สึกเชื่อมโยงกัน มีผลให้การสื่อสารด้วยกิจกรรมวิธีการดังกล่าวสร้างให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายในกลุ่มชุมชนในเรื่องของ “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาไข้มาในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอนาทม จ.น่าน) ได้เป็นอย่างดี สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะสร้างเป้าหมายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเรื่องการสื่อสารกลุ่มขนาดเล็กที่ว่า “การทำงานเป็นกลุ่มจะมีส่วนให้งานสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น และกลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะจะทำให้สมาชิกในกลุ่มสื่อสารสร้างความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม(collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ระหว่างกันได้อย่างทั่วถึง และมีโอกาสเท่า ๆ กัน เพราะถ้ากลุ่มมีคนมีจำนวนมากขึ้น การสื่อสารด้วยกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวก็จะเป็นไปได้ยากขึ้น” ทั้งนี้ กิจกรรมการทดลองกลุ่มขนาดเล็กดังกล่าว ได้สร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมแก่เด็กและเยาวชนในด้านที่เขาเหล่านั้นจะไม่ได้เป็นเพียงผู้รับสารที่เป็นผู้รับแต่เพียงอย่างเดียว (Passive Audience) แต่จะทำหน้าที่ในการส่งสารโต้กลับ(Feedback) ด้วย จึงเกิดการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม กับการสร้างเครือข่ายที่ว่า “ยิ่งการสื่อสารเอื้ออำนวยให้มีลักษณะตอบโต้กันตลอดเวลามากขึ้นเท่าใด โอกาสที่เด็กและเยาวชนจะเข้ามีส่วนร่วม เกิดเครือข่าย ก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งมีผลต่อการสร้างความตระหนักรู้ ทักษะคิด ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันปัญหาไข้มาในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น”

กิจกรรมกลุ่มที่ร่วมสร้างความคิด เพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นแผนภาพ (Visual Tools) แบบเป็นรัศมี หรือที่เรียกว่า ผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) และมีการนำเสนอผลงานของกลุ่มนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เป็นผลการทำงานกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนๆ เยาวชนด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการขยายขอบเขตความคิด สังเคราะห์ การตกผลึกความคิดร่วมกัน โดยใช้บรรยากาศนอกห้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว การใช้บรรยากาศนอกห้องเรียนนั้น จะทำให้เด็กเยาวชนได้มีโอกาสสัมผัสสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งถือว่าเป็นห้องเรียนธรรมชาติ ตลอดจนยังเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเปิดการรับรู้ ความรู้ใหม่ๆ การสร้างสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายกับเพื่อนกลุ่มใหม่ โดยในที่นี้ คือ ความรู้ในเรื่องการป้องกันปัญหาไข้มาในชุมชนนั้นที่หลาย ๆ คนในสังคมมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวและเข้าใจยาก ทั้งนี้ การจัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และเตรียมกิจกรรมการที่สื่อสารสร้างความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม(collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ที่ผสานกันอย่างลงตัวของกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนันทนาการแก่เด็กและเยาวชนล้วนสร้างเกิดแรงบันดาลใจในด้านความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม(collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ในการป้องกันปัญหาไข้มาในชุมชน

๒. ในการศึกษา “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภูมิปัญญาในชุมชน” (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี) นั้น พบว่า

๒.๑ มิติด้านกฎหมาย

ค่าเฉลี่ยระดับการสร้างสร้างความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ในเรื่องดังกล่าว ของกลุ่มเด็กและเยาวชนก่อนและหลังทำกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยผลรวมของค่าเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ ระดับปานกลาง) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า หลังทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ ระดับมาก) อย่างชัดเจน ตามความมุ่งหมายของโครงการ โดยเฉพาะในประเด็นในเรื่อง “ภูมิปัญญา” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ (ก่อนทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๒.๔๔, หลังทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๔.๘๒, ค่าความต่าง ค่าเฉลี่ย ๒.๓๘)

๒.๒ มิติด้านครอบครัว

ค่าเฉลี่ยระดับการสร้างสร้างความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ในเรื่องดังกล่าว ของกลุ่มเด็กและเยาวชนก่อนและหลังทำกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยผลรวมของค่าเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย ๓.๓๘ ระดับปานกลาง) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า หลังทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ ระดับมาก) อย่างชัดเจน ตามความมุ่งหมายของโครงการ โดยเฉพาะในประเด็นในเรื่อง “หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน” (ก่อนทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๓.๑๗, หลังทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๔.๖๙, ค่าความต่าง ค่าเฉลี่ย ๑.๕๒)

๒.๓ มิติด้านครอบครัว

ค่าเฉลี่ยระดับการสร้างสร้างความตระหนักรู้(awareness) สร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ในเรื่องดังกล่าว ของกลุ่มเด็กและเยาวชนก่อนและหลังทำกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยผลรวมของค่าเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย ๒.๔๗ ระดับน้อย) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า หลังทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ ระดับมาก) อย่างชัดเจน ตามความมุ่งหมายของโครงการ โดยเฉพาะในประเด็นในเรื่อง “ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านภูมิปัญญา” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการกระทำผิดได้” (ก่อนทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๒.๐๙, หลังทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ๔.๙๒, ค่าความต่าง ค่าเฉลี่ย ๒.๘๓)

ที่เป็นเช่นนี้ อธิบายได้ว่า กิจกรรมด้วยการบรรยาย การให้ความรู้ รวมทั้งกิจกรรมกลุ่มในการสร้างการมีส่วนร่วม(collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) เป็นการสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาวิชาการ และพฤติกรรมภายหลังการทำกิจกรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ สุภารัตน์(๒๕๕๓) ที่ได้สร้างชุดฝึกอบรมความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ที่ผ่านการพัฒนาแล้วทดลองใช้จนเชื่อมั่นในระดับสูง ซึ่งสามารถนำไปส่งเสริมให้เกิดความรู้ได้จริง นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักรู้ นั้น เกิดจากองค์ประกอบความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ดังที่เบรกเลอร์ (จิราพร จักรโพวงศ์, ๒๕๓๐ อ้างอิงจาก Brakler, ๑๙๘๖) ได้กล่าวเอาไว้ว่า “ความตระหนักรู้ เกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มน้าว หรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดให้เกิดการตระหนักรู้มีอยู่ ๓ ประการ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive

component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ อารมณ์ความรู้สึก (Affective component) เป็นความรู้ สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ และพฤติกรรม (Behavioral component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

ในทางเดียวกันการศึกษาครั้งนี้ ยังค้นพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่สนใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วม บรรณานาที่ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมโครงการที่มากกว่าในตำราหรือในห้องเรียน ฉะนั้นการทำกิจกรรมกลุ่มนอกห้องเรียน จึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) แก่เด็กและเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการทำกิจกรรมเป็นสิ่งที่สร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ก็มีความหลากหลายและผสมผสานกัน และที่สำคัญที่สุดคือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และแสดงความสามารถของตนเองออกมา เพื่อให้กิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมสหวิทยาการสามารถดำเนินควบคู่ไปได้อย่างลงตัวและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินต่อไป ทั้งนี้โครงการนี้ถือว่าเป็นหนึ่งในกลวิธีส่งเสริมให้เกิดการสร้างความรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ถึงความสำคัญในการป้องกันภัยไข้ในชุมชน

โดยสรุปแล้วผลจากการศึกษา “รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี)” พบว่า โครงการดังกล่าว สามารถสร้างความรู้ (awareness) ในเรื่องภัยไข้ การป้องกันภัยไข้ในชุมชน ใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัวยุค และสังคม แก่กลุ่มเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่า กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มที่มีพื้นฐาน วัฒนธรรม สังคมที่เหมือนกันเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว ความรัก ความผูกพันในชุมชนที่แน่นแฟ้นต่อการป้องกันภัยไข้ที่จะคุกคามต่อชุมชนก่อนเข้าร่วมโครงการ ซึ่งการแสดงออกถึงความตระหนัก (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) จึงเป็นสิ่งที่กลุ่มเยาวชนเหล่านี้แสดงออกมาอย่างต่อเนื่องตลอดการเล่น กิจกรรมกลุ่มทั้งหมด

และผลจากการทำกิจกรรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ป้องกันภัยไข้ของกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อาศัยแพลตฟอร์ม tiktok ที่ได้รับความนิยม เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วม การทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ มีการติดต่อสื่อตามความคิดโดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในคลิปวิดีโอ และเผยแพร่ทางสื่อแพลตฟอร์ม tiktok ของตนเองนั้น เป็นการนำความรู้ไปต่อยอด ขยายผลในมุมกว้างมากขึ้น ให้ทั้งเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนรุ่นน้อง ชุมชนใกล้เคียง หรือชุมชนอื่น ๆ ที่ห่างไกลได้รับทราบข้อมูล จึงเป็นการเปิดโลกทัศน์ในกลุ่มเยาวชนต่อเยาวชนให้กว้างมากยิ่งขึ้นอีกระดับหนึ่งด้วย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

มิติด้านกฎหมาย

- ๑) จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในการ

ส่งเสริมการสร้างตระหนักรู้ (awareness) โดยการฟังการบรรยายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อ “ภัยร้ายในโลกออนไลน์ “บัญชีม้า”” ที่มีจุดมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และโทษของบัญชีม้า ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนมีความรู้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในประเด็นที่ “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์ (ค่าเฉลี่ยความต่างก่อน-หลัง ๒.๓๘) นั้นแสดงว่า กลุ่มเยาวชนมีความรู้มากขึ้น ซึ่งความรู้ที่ผ่านกิจกรรมสนทนากลุ่ม ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐบาล และภาคเอกชน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรยายนอกห้องเรียนควบคู่กับกิจกรรมสนทนากลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดี และบุคลิกภาพ/ลักษณะนิสัยที่ดีต่อการรับรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น และควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงและความสามารถของตนเองออกมา เพื่อให้กิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมสนทนากลุ่มสามารถดำเนินการควบคู่ไปได้อย่างลงตัว และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินต่อไป นอกเหนือจากในตำราในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการดังกล่าว เพื่อสร้างความตระหนักรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) ในการสนับสนุนให้เกิดรูปแบบเครือข่ายการป้องกันบัญชีม้าในชุมชน

มิติด้านครอบครัว

๒) จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในการส่งเสริมการสร้างตระหนักรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) พบว่า จากข้อคำถามที่ว่า หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวของท่าน (ค่าเฉลี่ยความต่างก่อน-หลัง ๑.๕๒) แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ และกลุ่มเด็กเยาวชนมีแนวคิด และทัศนคติที่ดี ต่อการนำข้อมูลหรือมีปัญหา กลับปรึกษาครอบครัว ผู้ปกครอง นั้นแสดงถึงควรมีกิจกรรมที่เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง อาจารย์ในโรงเรียน ชุมชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนกิจกรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วม ความร่วมมือร่วมกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรมด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาที่ดี มากกว่าไปแสวงหาจากแหล่งอื่น ๆ

มิติด้านสังคม

๓) จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในการส่งเสริมการสร้างตระหนักรู้ (awareness) การสร้างการมีส่วนร่วม (collaboration) และสร้างเครือข่าย (cooperation network) พบว่า จากข้อคำถามที่ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำผิดได้ (ค่าเฉลี่ยความต่างก่อน-หลัง ๒.๘๓) นั้นแสดงว่า กลุ่มเด็กเยาวชนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่าย ดังนั้น ควรส่งเสริมแกนนำ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการผลักดัน หรือเสริมแรงให้ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสนับสนุนในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ต้นแบบหรือรูปแบบของกิจกรรมไปใช้จนเกิดเป็นวัฒนธรรมของการเสริมสร้างการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ ต่อกลุ่มเยาวชนต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทั่วประเทศได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดของงานวิจัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ . (๒๕๖๓). สถานะสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์ .

ชาย โพธิ์ตา. (๒๕๕๗). สุขภาพของวัยรุ่น. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เข้าถึง

ได้จาก: <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=๒๐ec๑๖fe๐๑bc๒ec>

(วันที่สืบค้น : ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗).

นรนิติ เศรษฐบุตร. (๒๕๕๖). การปกครองท้องถิ่นในประเทศนอร์เวย์. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า

ทิพย์พพร ตันติสุนทร. (๒๕๕๔). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบาย

ศึกษา.

ทิพย์พพร ตันติสุนทร. (๒๕๕๗). พลเมือง สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบาย

ศึกษา ภายใต้ ๓ วิธี ส่งเสริม นโยบาย ศึกษา.

บันลือ พงกษะวัน. (๒๕๓๔). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (๒๕๔๓). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลการวิจัย. กรุงเทพฯ:ศรีอนันต์.

เบญจรัตน์ นุชนาฏ และคณะ. (๒๕๕๐). พัฒนาการของเด็กวัยเรียน ๖ - ๑๒ ปี. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติ

เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

ภาสุดา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิช. (๒๕๖๐). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการ

สังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย. Veridian E-Journal, Silpakorn

Liversity, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ๑๐๓), ๗๗๕-๗๗๖ ๕๒

เยาวเรศ สมทรัพย์และจินตนา เลิศไพบูลย์. (๒๕๕๒). ประสบการณ์สร้างเสริมสุขภาพของวัยรุ่นหญิงด้วย

โยคะ. วารสารสภาการพยาบาล, ๒๔(๔): หน้า ๘๓-๙๔

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๐). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ ๑๓ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐. สืบค้น ๓ เมษายน ๒๕๖๗, จาก

www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๖๔๒๒.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(๒๕๖๓). ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑-๒๕๘๐). สืบค้น

၈ မေဇာယု ၂၀၁၈, ချက် https://www.NS_SumPlanOct2018.pdf (nesdc.go.th)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(๒๕๖๓). เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน SDGs. สืบค้น

໑໑ ເມື່ອປີ ໒໕໖໗, ຈາກ [https://www. SDGs – SDGs \(nesdc.go.th\)](https://www.SDGs-SDGs.nesdc.go.th)

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (๒๕๖๓). ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑-๒๕๘๐). สืบค้น ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๖๑/A/๐๘๒/T_๐๐๐๑.

วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสารวิจัย

กรรณิการ์ พิมพ์รส. ๒๕๕๖. การศึกษาสภาพปัญหาและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา๑๐. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์ มหามบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๕. ๒๕๖๖.เยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน. สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

จรัญศักดิ์ พิรศักดิ์โสภณ. (๒๕๕๗). ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางสังคมด้านอารมณ์จากครอบครัวและจากเพื่อนกับประสิทธิภาพของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จำเนียร โสภณพ. (๒๕๕๒) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิราพร เพชรดำ, ไพบุลย์ แยมกสิกรและคณะ. (๒๕๕๔) ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกรณีศึกษา จังหวัดนครนายก. เข้าถึงได้จาก: <http://province-m-culture.go.th/nakhonnayok/research/R๑.pdf> (วันที่สืบค้น: ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓).

จิราพร จักรโพวงศ์. (๒๕๓๐). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปนและเครื่องปรุงของแม่บ้านในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ มหามบัณฑิต.

ดำรง ขำเปลี่ยน. (๒๕๕๓). จิตสำนึกของผู้ขับขี่ยานยนต์รับจ้างต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เดชาพนธ์ มหาภาพ. (๒๕๕๕). กลยุทธ์การสื่อสารในโครงการเพื่อบำบัดยาเสพติดปฏิบัติธรรมนำปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีศักดิ์ กสิผล, ภัทรา เล็กจิตรธาดา และอัจฉรา จินายน. (๒๕๕๓). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. เอกสารอัดสำเนา

ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ. (๒๕๕๖) ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการศึกษา

- เพื่อสร้างพลเมืองที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมือง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ๒๔(๒), ๔๓-๕๗.
- ธีราพร ทองปัญญา. (๒๕๕๗). กระบวนการเสริมพลังอำนาจแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนของเยาวชน. ปรินญาปรัชญาดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาการศึกษาพัทพยากรมนุชย์และชุมชน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นฤมล มณีงาม. (๒๕๕๗). การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นริศ จันทวรรณ. (๒๕๕๙). ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรี ส่วนกลาง. Academic Journal Phranakhon Rajabhat UBpversity, ๗(๑), ๑๐๓-๑๑๓. สืบค้น ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จาก <https://www.fairhaio.org/index.php/AJPU/article/view/๖๓๔๙>
- นิตยา วัฒนศักดิ์ (๒๕๕๘). การศึกษาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมใน ชีวิตประจำวันโดยใช้ชุดฝึกอบรมสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิภา สุขพิทักษ์. (๒๕๕๖). จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา ๙ ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เบญจวรรณ สุภารัตน์. (๒๕๕๓). การศึกษาและการพัฒนาความรู้เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าไม้ของเยาวชนในชุมชนบ้านเขาพระ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. (๒๕๕๐). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ จักรวิวัฒนากุล. (๒๕๕๐). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอยาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยพัคตร์ สีนบัวทอง. (๒๕๕๔). กลยุทธ์ของการทหารในโครงการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร ภาควิชาวิทยาศาสตร์, กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศธร สิงห์น้อย. (๒๕๕๖). บทบาทของการสื่อสารในการสร้างเครือข่ายและการส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะ

- ของเยาวชนอาสาสมัครชาย. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์, ๗(๒), ๑๓๑-๑๕๓.
- พรชัย ขันดี และคณะ. (๒๕๔๓). **ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัท บุ๊คเนท จำกัด.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (๒๕๕๕). **การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา โครงการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเพื่อสุขภาวะคนไทย**, กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษาวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (๒๕๕๗). **การศึกษาฐานรากการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษาวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ไพฑูรย์ พิมพ์. (๒๕๔๒) **ความตระหนักเกี่ยวมลพิษอุตสาหกรรมของพนักงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและชุมชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ภรินทร ทองลิ้ม. (๒๕๔๓). **กลยุทธ์การสื่อสารในโครงการพัฒนาจิตและคุณภาพชีวิตที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพติดแบบฉบับพลัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุมาส มหาทรัพย์สกุล. (๒๕๕๕). **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รานี วิสูตรธนาวิทย์. (๒๕๔๘). **กระบวนการสร้างจิตสำนึกด้านการจัดการขยะของนักเรียน: ศึกษากรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา**, วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- รุจี โรจนประศาสน์. (๒๕๒๓). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ ทศนคติทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ เขตการศึกษา ๒**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (ม.ป.ป.). **การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic/Citizenship Education) ในการส่งเสริมบทบาทของภาคพลเมืองในการเมืองระบบตัวแทน: แนวทางที่ยั่งยืนผ่านประสบการณ์จากต่างประเทศ**. สิตาบันพระปกเกล้า: กรุงเทพฯ. สืบค้น ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗, จาก http://www.kpi.ac.th/mediakpiacth/pdf/M๘_๒๗๒.pdf
- วรรณิภา สันป่าแก้ว. (๒๕๕๖). **แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัลลภัตม์ โคตะนนท์. (๒๕๔๖). **การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ระหว่างครูและเด็กออทิสติก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (๒๕๓๑). เจตคติ. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริณีอุปละ. (๒๕๔๑). การพัฒนาจิตสำนึกและความสามารถในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยใช้ การสอนแบบโครงการ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ แวพานิข. (๒๕๓๘). ความรู้และความตระหนักของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในกอง บังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือที่มีต่อมลพิษทางอากาศจากยานยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สังจา อ่อนแก้ว (๒๕๔๒), ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา ๒๕๔๑. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สาโรจน์ พานิชานนท์. (๒๕๕๓). จิตสำนึกและพฤติกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำอันเกิดจากการมีส่วนร่วมในโครงการตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ชาวไทยภูเขาเผ่า กะเหรี่ยงหมู่บ้านปาละฮู ในโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิริลักษณ์ จานุกิจ. (๒๕๕๒). ทักษะของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง: ศึกษาเฉพาะกรณีการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- สิทธิศักดิ์ วนะชกิจ และคณะ. (๒๕๖๒). โครงการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศไทยในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ต้นแบบและมาตรการเชิงปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการจัดความรุนแรงต่อเด็กในด้านการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.
- สุนทวิทย์ จิตสว่าง และปิยะพร ตันณีกุล. (๒๕๕๘). การประเมินผลการดำเนินงานของกระบวนการ ยุติธรรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓. สนับสนุนโดย สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.
- สุรางคณา กมลละคร. (๒๕๕๙). ทางเลือกใหม่ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๒๐. วิทยาลัยการยุติธรรม, สำนักงานศาลยุติธรรม.
- อักษร สวัสดิ์. ๒๕๔๒. ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุไร ศิลปธรรม. (๒๕๓๙). การพัฒนาค่านิยมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรีโดยใช้บทเรียนเสริมหลักสูตรเรื่องการอนุรักษ์

ทรัพยากร ป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โอภาส นามนกร. (๒๕๕๐). **ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณี ตำบลไม้ยา
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการ
จัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- McBride, J., & Derevensky, J. (2009). Internet gambling behavior in a sample of online gamblers. *International journal of mental health and addiction*, 7, 149-167
- Tlhagale p. M. (2004). *Environmental Education as a strategy towards sustainable living*. Pretoria: University of Pretoria.
- UNESCO. (1978). *Current efforts and achievements in environmental education*. ใน *Intergovernmental Conference on Environmental Education*. Tbilisi: Paris.

ภาคผนวก

ผนวก เครื่องมือในงานวิชาการ

แบบสอบถาม

เรื่อง รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไข้ในชุมชน (กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์)

เนื่องด้วยคณะนักศึกษาลัทธิไตรศึกษาความมั่นคง รุ่นที่ 124 กลุ่มที่ 3 กำลังศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการป้องกันภัยไข้ในชุมชน เป็นกรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในฐานะผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างความร่วมมือ และการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันภัยไข้ในชุมชน ซึ่งใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที โดยข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้จะถือเป็นความลับและจะไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ แต่จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น รวมทั้งจะนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการสร้างการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างความร่วมมือ และการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันภัยไข้ในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

หากท่านมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยินดีอธิบายให้เข้าใจตลอดเวลา และท่านมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธให้ข้อมูลได้ทุกขณะตามที่ท่านต้องการ

นักศึกษาลัทธิไตรศึกษาความมั่นคง รุ่นที่ 124 กลุ่มที่ 3
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

.....

(.....)

ข้าพเจ้ารับทราบข้อความข้างต้นทั้งหมดและยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยไข้ฉี่ในชุมชน
(กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี)

คำชี้แจง ขอต้อนรับทุกท่านให้มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูก
แปลงเป็นรหัสและเก็บเป็นความลับ โดยจะเป็นการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น

 โปรด ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อมูลส่วนบุคคลของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
2. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย
3. ระดับการศึกษาในปัจจุบัน

☐ ไม่ได้เรียน
☐ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
4. สถานภาพของครอบครัว

☐ อยู่กับพ่อแม่
☐ อยู่กับญาติ

☐ อยู่กับปู่ย่า/ตาแก่ยาย
☐ อื่นๆระบุ.....
5. อาชีพหลัก (พ่อแม่)

☐ ข้าราชการ ☐ รับจ้าง ☐ ค้าขาย

☐ เกษตร ☐ อื่นๆ.....
6. รายได้ของครอบครัว

☐ ไม่มีรายได้
☐ 5,000-10,000 บาท
☐ มากกว่า 20,000 บาท

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท
☐ 10,001 -20,000 บาท
7. ท่านคิดว่ารายได้ครอบครัวครอบคลุมความต้องการของท่าน

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน

8. ลักษณะที่อยู่อาศัย

☐ บ้านตัวเอง

☐ บ้านเช่า

☐ อื่นๆระบุ.....

9. ท่านเคยรู้จัก “บัญชีม้า” มาก่อนหรือไม่

☐ ไม่รู้จัก

☐ รู้จัก (บัญชีม้า หมายถึง _____)

10. ในกรณีที่ท่านรู้จัก ท่านทราบข้อมูล-แหล่งที่มาของบัญชีม้าที่ท่านรู้จักมาจาก

☐ สื่อโทรทัศน์/วิทยุ

☐ Tiktok / YouTube/twitter/Facebook

☐ Websiteของ.....

☐ อื่นๆระบุ.....

11. ที่ปรึกษา

☐ พ่อ

☐ แม่

☐ พี่น้อง

☐ ครู

☐ เพื่อน

☐ อื่น.....

12. ท่านเคยเปิด “บัญชีม้า” หรือไม่

☐ ไม่เคย

☐ เคย (ได้รับค่าจ้างจำนวน _____ บาท)

13. สาเหตุ ระบุ

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของท่านในปัจจุบันเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายในการป้องกันบัญชีม้าในชุมชนใน ๓ มิติ คือ ด้านกฎหมาย, ครอบครัวยุ และสังคม

 โปรด ใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยเลือกตอบ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านทุกประการ ๑๐๐%
มาก	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านทุกประการ ๗๕%
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านทุกประการ ๕๐%
น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านทุกประการ ๒๕%
ไม่จริงเลย	หมายถึง ข้อความนั้น “ไม่ตรง” กับความคิดเห็นของท่านเลย ๐%

ข้อความ/	มากที่สุด (๕) (๑๐๐%)	มาก (๔) (๗๕%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (๓) (๕๐%)	น้อย (๒) (๒๕%)	ไม่จริงเลย (๑) (๐%)
มิติด้านกฎหมาย					
1. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษทั้งจำคุกและปรับ					
2. เหล่ามิฉฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด					
3. เหล่ามิฉฉาชีพหลอกลวงให้เปิด “บัญชีม้า” เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด					
4. การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”					
5. การเปิด “บัญชีม้า” เป็นความผิดทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี					
6. “วิธีป้องกันจากการเป็นบัญชีม้า” คือ การปกปิดข้อมูลส่วนตัว เช่น ข้อมูลบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและหลัง และรหัส OTP เป็นต้น					

ข้อความ/	มากที่สุด (๕) (๑๐๐%)	มาก (๔) (๗๕%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (๓) (๕๐%)	น้อย (๒) (๒๕%)	ไม่จริงเลย (๑) (๐%)
7. การยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝาก หรือใช้หมายเลขโทรศัพท์ของท่านไปกระทำความผิด ถือว่ามีโทษทางกฎหมาย “ทั้งจำคุกและปรับ”					
8. หากท่านเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบัญชีม้า ครอบครัวของท่านอาจจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก					
9. “บัญชีม้า” เป็นภัยคุกคามที่มีความเชื่อมโยงมาจากการกระทำความผิดอื่น เช่น การค้ายาเสพติด การพนันออนไลน์					
มิติด้านครอบครัว					
10. ผู้ปกครองของท่าน...ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมทางเทคโนโลยี-สื่อออนไลน์ในรูปแบบใหม่ คือ “บัญชีม้า” และห้ามไม่ให้ท่าน ไปรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารให้คนอื่น					
11. ท่านมีส่วนร่วมกับการครอบครัวในการหารายได้					
12. ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีพร้อมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกันเสมอ					
13. หากท่านและครอบครัวของท่านพบเห็นการเปิดบัญชีม้า ท่านและครอบครัวจะช่วยแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ					
14. ครอบครัวของท่านเป็นส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันภัยจากยาเสพติด/การพนันออนไลน์/บัญชีม้า					
15. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเงินเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ท่านจะทำคือไปปรึกษากับ สมาชิกในครอบครัวของท่าน					
มิติด้านสังคม					
16. ท่านคิดว่าปัญหา “บัญชีม้า” กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในชุมชนของท่าน และชุมชนโดยรอบ					
17. การสร้างเครือข่ายในชุมชนและในกลุ่มเยาวชน ถือว่าเป็นแนวทางในการป้องกันภัยจากบัญชีม้าได้วิธีหนึ่ง					

ข้อความ/	มากที่สุด (๕) (๑๐๐%)	มาก (๔) (๗๕%)	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง (๓) (๕๐%)	น้อย (๒) (๒๕%)	ไม่จริงเลย (๑) (๐%)
18. ท่านเห็นด้วยหรือไม่... กับการรวมกลุ่มกันเป็น “ชมรมต่อต้านบัญชีม้า” จะสามารถช่วยสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการทำได้					
19. ผลกระทบของ “บัญชีม้า” ที่กำลังระบาดในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและความมั่นคงของชาติ					
20. ในชุมชนของท่านมีชมรมที่เยาวชนมาร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือ ร่วมกันในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
21. ท่านเข้าร่วมการอบรม/กิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น “ทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ” เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น					
22. “การป้องกันภัยในยุคปัจจุบันที่ดีข้อหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายข้อมูลให้ทราบและหาแนวทางป้องกันร่วมกัน”					
23. ท่านต้องการให้ชุมชนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการก่อตั้งชมรมสำหรับเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน					

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

1. ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร. สุธรรม เชื้อประกอบกิจ	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ
2. พันตรีวัชชัย รัตนจันทร์	ผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

1. พลตรีชยุตรา เสริมสุข	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
2. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
3. พันเอก ศักดา กุมารสิงห์	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
4. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกุล	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
5. นาวาเอก ยุทธนพงษ์ นพกุลสถิต ร.น.	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
6. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
7. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ	รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
8. นาวาโทหญิง สมันตรา วีรกุล ร.น.	หัวหน้าแผนกวิจัยและพัฒนาหลักนิยม กองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

รายชื่อสมาชิก
คณะนักศึกษาลัทธิจักรวาลวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๔
กลุ่มที่ ๓

รูปแบบในการสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาภัยพิบัติในชุมชน
(กรณีศึกษากลุ่มเยาวชน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี)

๑. นาย ชยา อัมพรกลั่นแก้ว	รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	เลขที่ ๑๐
๒. นางสาว ณภัสนันท์ กุลจิราธราศิริ	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด	เลขที่ ๑๒
๓. นาย ทรงศักดิ์ โชตินิติวัฒน์	นายกเทศมนตรีตำบลพระแท่น	เลขที่ ๑๗
๔. นาย ทินนกร ยาดี	นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สถาบันประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย	เลขที่ ๑๘
๕. นาย ธนกฤษ ภัทรภาณุเมธี	กรรมการผู้จัดการ บริษัท สมาร์ท อะเลิร์ท จำกัด	เลขที่ ๒๐
๖. นาย อธิการ เจริญวัย	หัวหน้าส่วนการเงิน สำนักงานรักษาความปลอดภัย อผศ.	เลขที่ ๒๓
๗. นาวาอากาศเอก อีรพล วุฒิทวีพัฒน์	รองผู้อำนวยการ กองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์	เลขที่ ๒๖
๘. นายพิภัทร สิริจำรัสกุล	ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบคลังสินค้าภัณฑ์บน กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	เลขที่ ๔๐
๙. นาย พิษณุ ช่วยเวช	วิศวกรชลประทานชำนาญการพิเศษ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เลขที่ ๔๑
๑๐. นางสาว วรกานต์ สุวรรณอาจ	ผู้อำนวยการ-พัฒนาธุรกิจการจัดการความเสี่ยงภัย บริษัทมาร์ช พีบี จำกัด	เลขที่ ๕๐
๑๑. พันเอกหญิง วีรสุดา กลั่นทอง	รองผู้อำนวยการ กองสารสนเทศ สำนักประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหาร	เลขที่ ๕๓
๑๒. นาย วุฒิรัฐ สังกรณกิจ	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัทอาร์พีเอส ซิสเต็ม จำกัด	เลขที่ ๕๔
๑๓. นาย ไวยวิทย์ สีนานุไชย	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัทโดมิเนียน เคมเมท จำกัด	เลขที่ ๕๕
๑๔. นาง สุนา บัวเทศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ส.	เลขที่ ๖๙
๑๕. นาวาอากาศเอกหญิง อาริยา พรหมแก้ว	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองแผนและโครงการ ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และความมั่นคง	เลขที่ ๗๖